

Tábor smůly

JAROSLAV FOGLAR

TÁBOR SMŮLY

SKAUTSKÉ

VYDAVATELSTVÍ A NAKLADATELSTVÍ

\o\ i\ \k Praha 1990

© Jaroslav Foglar, 1940 Epilogue 6 Stanislav Motl, 1990

47 slov předem, nápis a podpis v to nepočítaje

Sedím na táboře v otevřeném stanu a píšu pro vás tu snůšku příhod z našeho skaut-ského oddílu.

Hoši mně koukají pořád přes rameno do papíru, protože vědí, že píšu o nich a v ta-kovém případě je jaksi to koukání oprávněno a dovoleno ...

Mýval, ten strašlivý jedlík, křičí: „A ne, abys tam, Jestřábe, napsal, jak jsem vzdyc-ky na táboře vyblizoval všechno, co už ostatní nechali!“

„Napišu! Uvidíš, že napišu,“ odrážím jeho vyhrůžku. „A dokonce tam ještě při-dám, jak jsi naplácal těch sto šedesát hřebíků do své táborové postele a jak pak s tebou ještě šestkrát spadla...“

Skukům, starý šizuňk, se třese, jestli prý napišu o té ostudě, kdy usnul s Láďou za bí-lého dne na táboře ve stanu a my jsme jim zatím vystěhovali celý majeteček na vysokou borovici.

Sdružení správných námořníků mně slibuje pirátskou pomstu, jestli na ně prozra-dím, jak byli zkrušeni ve své pýše, také pistolníci se na mne nějak chystají a Ota Naňků mne zapřísahá, abych nepsal o jeho fotografickém umění.

Ale já jsem neoblomný ve své snaze podat vám obrázek toho, jak to chodí v našem skautském oddíle. A tak nedbám nářků Frédyho zálesáka, Jiříčka Paukertů a všech těch ostatních našich hochů a napišu zde vše, co se kdy u nás v oddíle veselého semlelo.

A vy, které potkalo to velké neštěstí, že jste nikdy neskautovali, představte si náš skautský oddíl jako celek, kde dospělý vůdce pracuje po celý rok se třiceti hochy skauty v kamarádkém ovzduší, a pak porozumíte příhodám z Tábora smůly.

Jaroslav Foglar

[1]

O DĚDEČKOVĚ KUFRU

Chci-li vám vyprávět všechny ty příhody, jež nás v našem oddíle potkaly, a nemám přitom nic vynechat, musím vás nejprve seznámit s dědečkovým kufrem.

Můj dědeček byl sice chudák, ale ještě větší chudák byl jeho ohromný dřevěný ku-fr. Neboť dědeček, když si svoji vojnu v tomto slzavém údolí odsloužil, tak si zkrátka umřel a bylo po legraci. Ale jeho kufr, místo aby šel po svém vysloužení pěkně na pů-du, jak se sluší na každý řádně vychovaný kufr, musel se ještě na stará kolena táhnout se skautským národem na tábor, aby kuchaři měli kam dávat zásoby. A co takový skautský tábor znamená za dřinu, víte nejlépe sami, jestliže ovšem nejste ti proslulí „takytáborníci“, o nichž vám snad povím někde jinde, když budete hodní.

S dědečkovým kufrem jsem měl patálii hned na začátku, když jsem ho vzal poprvé z domova elektrikou do klubovny. Průvodčí mne totiž nechtěl s kufrem do električky vůbec pustit a křičel zoufale:

„Prosím jich, kam s takovou almarou do električky?“

„To není žádná almara,“ pravil jsem tenkrát trochu nakvašeně, „to je, prosím, dě-dečkův kufr.“

„I kdyby to byla babiččina kredenc, tak vás sem s tím nepustím,“ bouřil zase prů-vodčí.

Ale mezitím už jsem byl ve voze i s kufrem řádně ubytován, elektrika se rozjela a průvodčí byl poražen na celé čáře. (Z jízdy elektrikou jsem bohužel nic neměl, pro-tože se mně při kupování lístku zakutálel někam pětník a musel jsem ho celou cestu hledat pod lavicemi. Lidi se na mne utrhovali, kopali mne do hlavy a podobně, elek-trika se mnou strkala, ale pětník jsem nenašel!) To byla předehra.

A pak přišlo to další.

V klubovně jsme pořád nevěděli, jak to naše táborové nádobíčko zabalíme. Bylo ho plný dědečkův kufr, tři velké bedny a ještě se ho pořád plno válelo v klubovně „jen tak“.

Ale nakonec se nám to přece jen podařilo, ba dokonce (dnes se to už může říci) propašoval jsem v kufre tajně i svou bedničku se sedmikilovou příručkou Jak si po-cí-nat na táboře, s půl tuctem kapesníků a několika páry ponožek navrch ...

Na táboře pak hned první den hoši dědečkův kufr jak se patří a sluší rozbili. Něja-ký „takytáborník“ pustil totiž ještě těžké víko dozadu tak prudce, že se svou vahou vyvrátilo ze závěsů a rozštíplo ještě celou zadní stěnu!

Když jsme pak chtěli kufr zavřít, pořádně jsme se zapotili. Buď jsme zasadili

Tábor smůly

víko vzadu do závěsu, ale nezapadlo vpředu do zámku, nebo zapadlo do zámku, ale vzadu byla škvíra jako vrata od stodoly. Jednou vypadlo touto škvírou půl kila mletého má-ku, láhev s octem, za korunu skořice a ještě tři žemle k strouhání! Někdy se také kufr nezavřel ani vpředu, ani vzadu.

Zavřít tedy dědečkův kufr na obou stranách tak dovedně, abyste si přitom neuskřípli alespoň půl ruky nebo nevyrazili oko, bylo skutečně uměním. Však také od těch dob, kdo skládal na táboře druhotřídku, měl k ní přidán ještě jeden bod: zavřít ve zdraví dědečkův kufr. Kdo tohle dokázal, pak už něco opravdu znamenal, kaž-dý se k němu choval slušně a žádonil o jeho přízeň. Ale přes všechny obtíže se zavíráním, těšil se kufr v táboře všeobecné úctě. Byl po-čítán za člena tábora, a když se někdo cizí zeptal, kolik nás je v táboře, řekli jsme vždycky:

„No, s dědečkovým kufrem deset!“

Také při pojmenování nesmělo se nikdy říci jen kufr, nýbrž hezky pěkně celý ná-zev: dědečkův kufr. Kdo měl línou pusou a zapomněl slovo dědečkův, nedostal toho dne polévku. (Viz přísloví: Líná huba, holé neštěstí!) A zlí jazykové tvrdili, že když vařili Hudson a Jiříček Paukertů, hoši zapomínali slovo dědečkův naschvál... Ale nedejme na podobné tábornické drby a věrme jen faktům, historicky doloženým.

Co se pak na táboře s dědečkovým kufrem semlelo dále, toho bylo hodně a hodně. Dědečkův kufr nescházel při žádné tahanici, byl všude s námi a leckterý táborník jen jemu vděčí za svůj život, zachráněný jedinež tím, že se za něj schoval, když zuřila v táboře šišková bitva. Ale o tom až zase jinde, nesmím předbíhat.

[2]

0 TÁBOROVÝCH KAMNECH

Stany na skautském táboře jsou sice důležité, stožár také, totém také, ale ze všeho nejdůležitější jsou táborová kamna.

Táborová kamna jsou základem celého života v táboře. Okolo nich se vlastně všechno v táboře točí, zvláště když je zima, a jsou asi v takové úctě jako dědečkův ku-fr. Jsou první stavbou, která se na tábořišti po příjezdu podniká, a poslední, která se před odjezdem bourá.

Vystavět táborová káma tak, aby nebyla příliš „z ruky“, aby dobře táhla, aby ne-kouřila, aby se pláty nerozpadly atd., je velkým uměním, a komu se tohle všechno podán, ten už něco v tábornickém životě znamená.

když je vyšetřen pravidelný směr větru v místě, kde miníme kamna postavit, je vyřiznut ze země veliký kus drnu a sehnány placaté kameny na stěny plotny. Pak se shání jílovitá hlína na vyplnění mezer a vytvoření pevného základu kamen. Hledání takové stoprocentně vyhovující hlíny je velmi obtížné, a je proto pokládá-no za velké a vítané dobrodružství, takže již samotný odchod za hlínou je dlužno rád-ně oslavit. Děje se to u nás tradičním řevem: „A kýýblíčééé a lopatíčkááá...“ při-čemž je nutno do kbelíčků lopatkami jak se patří a sluší třískat.

Když konečně asi po tisíci vřdcově výhružce „Esi já tam, kucí, na vás puđu“ je hlína nalezena a do tábora řádně dopravena, je nutno hlínu náležitě rozmísit vodou a pak stavět zdi kamen.

Když jsou kamna uplácána, roura vztyčena a na pláty třikrát plivnuto (aby se drže-lo v táboře štěstí), dá se kamnům asi tři hodiny schnout. Hned se v nich nemůže topit, aby mokrá hlína nepopraskala.

Teprve po třech hodinách povinného klidu přichází vlastní zahajovací obřad. Vůdce svolá píšťalou táborové mužstvo a nacpe do kamen drobnější topivo.

A každý, kdo přijde k těmto novým kamnům, musí říci posvátný výrok: „To sou ale kamna!“ Kdo neřekne „To sou ale kamna“, upadne v nemilost celého tábora. A stane-li se náhodou, že pak kamna nehoří, dá se dotyčnému nezdvoračkovi vina, že kamna „uhranul“ a je potrestán dvěma až pěti kotly studené vody za rukáv (podle to-ho, jak je uhranutí veliké).

když je celý tábor shromážděn u kamen, vůdce v kamnech zatopí, a tím je celý obřad u konce. Ne ale ještě úprava kamen, neboť teprve teď dle ucházejícího kouře je vidět, která škvíra není dobře ucpaná a který plát nepřiléhá dost pevně.

Pak zbývá ještě udělat kolem kamen lavičky, na nichž se ve dne kuchaři mordují s vařením a večer se sedí a klábosí, když není náhodou táborový oheň. Také rouru nutno obyčejně ještě několikrát znovu upevňovat.

Tato kouřová roura má dvojí účel: Za prvé, aby jí vycházel kouř z kamen a za dru-hé, aby se o ni táborové mužstvo průměrně třiaosmdesátkrát denně spálilo.

Ano – je to skutečně neuvěřitelné, jak snadno se roura přehlédne při úprku ke kamnům, když se ozvou kuchaři svým starým pokřikem „Šáálkyy...“. Vysvětluje se to tím, že se každý v tu chvíli dívá do hrnců na plně a rozpálenou rouru pro

Tábor smůly

nemůže vidět...

Třebaže táborová kamna vypadají dost přihloupě (řekl bych skoro „nohýlovsky“), nevěřili byste, jak jsou přitom potouchlá a přímo lidsky zlomyslná. Čekáte tři-ba celí zoufalí, až se vám začne vařit mléko. Čekáte čtvrt hodiny a „vono nic“. Čekáte půl hodiny a „vono zase je nic“. A najednou se otočíte - na chvíli, abyste viděli, jak za vámi hází táborové mužstvo někoho do vody - a v tu ránu máte polovinu mléka na plotně vykypělého. - Nebo: sedíte u kamen a kamna kouří dvířky ven, div vás nevyudí. A jen si odskočíte protřít pálící oči, přestanou kouřit. Přisednete a kouří zase. A nakonec nevíte, jestli kouříte vlastně vy, nebo ta kamna. Že tohle všechno dělá „ta-kový divný voči“, je pochopitelné. Jinak jsou táborová kamna trnem v oku všem táborovým nešikům. Shodit rouru nebo probořit se pláty dovnitř je pro ně legrací. A také nemine skoro dne, aby nějaká taková „legrace“ nebyla pozorována. Přim po této stránce ovšem hrála na předminu-lém táboře jedna kráva, která se časně z rána zatoulala z pastvy k nám do tábora ke kamnům. Přetrhala provazy držící plátěnou střechu nad kamny, probořila kamna, vykopla rouru až k řece, přelomila tři lavičky a rozšlápala jeden zánovní hrnek.

Zajímavé je, že když staví kamna nějaký starší hoch a ona pak nehoří, vůdce se strašně rozzlobí, až má u očí bubliny, vysloví podiv, že dotyčný hoch už má několik tá-borů za sebou a neumí ještě postavit kamna - a pak se pustí do stavby sám. - Když ale staví kamna vůdce a kamna se „nevyvedou“, prohlásí slavnostně, že se v údolí „točí furt takovej divnej vítr“, takže to v kamnech netáhne tak, jak by mělo - a věc je vysvětlena. No, dovolte - přece se nemůže vůdce rozčilovat sám na sebe!

Kolem kamen je živo od rána do večera. Ráno s východem slunce vstanou kuchaři z denní party a prohlédnou znalecky kamna, jaké bude počasí. Jsou-li kamna od rosy vlhká, bude hezky, když jsou čistá, není počasí jisté. Pak pomalu zatopí, postaví na snídani, jdou pro mléko a budí tábor. Vše ovšem velmi zvolna, podle táborového hes-la „nür láángsáám“, což značí česky „jen pomalu“, tedy jako neštvat se ničím, aby se „jo“ nikomu samou rychlostí nepřetrhlo tričko ... Dopoledne, sotvaže si kuchaři odbudou své povinné bodovací závody, už jsou zase . u kamen a začínají oběd. Nejprotivnější vrstvou táborového mužstva jsou při tom tak zvaní „koukalové“, kteří jakmile mají jen trochu volna, obskakují u kamen, opravují kuchaře a otcovsky jim radí.

Jednou také chtěl jeden takový „koukal“ učit kuchaře krájet cibuli. Vzal mu ji i s nožem z ruky - a při druhém říznutí cibule mu ujela pod rukou, shodila z lavičky vajíčko, „koukal“ se pořádně řízl, smeknutým nožem přepůlil vedle ležící vařečku a ještě zlomil u nože špičku.

Není tedy divu, že kuchaři jsou na „koukaly“ hrubí a za každou radu je polévají špínou, nebo alespoň přetáhnou klackem po zádech.

Po obědě byste mysleli, že když je v Táborovém řadě napsán jednogodinový po-vinný klid, i kamna si odpočinou. Ale kdepak. Ta už zase honem ohřívají vodu na nádoby a teprve, když odpolední slunko začne pálit do tábora, si odpočinou. A to až do červánků, kdy se znovu zatápí před večerem.

Když už je v táboře úplná tma a není zrovna na programu táborový oheň, nebo ně-jaká večerní hra, sesednou si hoši u kamen a zpívá se jedna písnička za druhou. Je to taková táborová černá hodinka, ale měla by se jmenovat vlastně červená, protože jsou hoši od otevřených kamen červeně ozáření jako duchové. Každý by seděl rád u dvířek a nikdo si neodepře, aby do kamen nevhodil alespoň jedno dřívko. Přikládá-ní do kamen při takovém večerním „potlachu“ je nejpríjemnější zaměstnání. Pokud je ovšem vůbec co přikládat. Když je dříví vůdcem povolené spáleno, možno případ-ně spálit ještě něčí plavky, k nimž se nikdo nehlásí, nebo punčochy a kapesníky, kte-rýchžto věd bez majitele se i na nejpořádnějším táboře vždycky najde více než dost.

A když pak se hoši rozcházejí od kamen ke spánku, nastává u kamen poslední každovečerní slavnost, kterou pořádá denní parta. Jsou to „rachumejtje“ čili ohňostroj se žhavým popelem, jenž je vyhazován z kamen do vody, neboť zítřejší denní parta musí od předcházející skupiny dostat kamna vždy řádně vyčištěná. A tak do letní noci tisíce jiskérek ze žhavého popele vyletí vysoko, až skoro doprostřed hladiny, a několi-krát za sebou. Teprve pak je i kamnům přána dobrá noc.

[3]

O DIVNÝCH CESTÁCH BUMERANGU A NALEZENÝCH TRENÝRKÁCH

Když jsme tedy udělali kamna přesně podle návodů i tradic popsanych na před-cházejících stránkách a když byl i celý tábor postaven, první, co bylo, že jsme chtěli „něco dělat“.

Ota tedy vybalil svůj nový bumerang a trénovali jsme ostošest. Zprvu nám tento nový sport činil jisté obtíže, zejména tím, že se nám bumerang nikdy po vyhození

Tábor smůly

ne-vrátil, což bylo proti programu i všem předpokladům.

Jednou jsme ho museli dva dny hledat, přičemž jsme našli Pepíkovy ztracené plav-ky, Otův hřebínek a podvazek Jirky Paukerta, jen bumerang jsme pořád neviděli. Te-prve k večeru jsme ho našli v Bobří řece.

Pak nám už šlo učení lehčeji a zdokonalili jsme se v něm tak, že jsem to musel na-konec zakázat. Jednou totiž jistý výtečník vyhodil bumerang tak dokonale, že zmizel v oblacích, byl spatřen v půl dvanácté nad Voticemi, letící směrem na Budějovice, na-čež se vrátil po šesté hodině večerní přes Hermaničky zpět do tábora, kde protřhl je-den stan, vyrazil Rudoví hrnek s polévkou a mně málem urazil ruku.

Když tedy hoši přišli o bumerang, obrátili svou pozornost jinam. Hledali po lesích vykotlané pařezy, uřezávali z nich koláče jak nejvyšší mohli, a že prý z nich budou dě-lat indiánské bubínky „tam- tam“.

Muwín šel dokonce tak daleko, že si objednal u Frantíka hajných za hříšný peníz dvě koruny králíčí kůži, kterou chtěl bubínek potáhnout. Poněvadž kůže k takovému účelu určená nesmí dle indiánské pověry před natáhnutím spatřit sluneční světlo, při-šel s ní Frantík druhý den ráno ještě před úsvitem, Muwín ji slavnostně zakopal do bahna v rybníce, aby byla zbavena srsti.

Bohužel Muwín na kůži v bahně zapomněl, kůže čtvrtého dne zplynovatěla, vy-buchla a Muwín neměl ani kůži, ani dvě koruny, ani „tam-tam“. Hoši pak Muwína dráždili: „Muwínku, depa má chlapec kůži?“ A hned sami si odpovídali:

„Tam-tam,“ a ukazovali k obloze.

Pak přijel za námi na týden Oto Čoček čili Plukovník Cody neboli Pracující lid, jinak též Bublinek zvaný.

První, čím nás tento milý gambusino udivil, byl malý kobereček, který si natáhl do svého stanu. Nejdříve se táborové mužstvo tomuto přepychu chechtalo. Druhý den už bylo zticha, třetí den mu jej začalo závidět a čtvrtý den se „tébišek“ zkrátka ztratil a nebyl k nalezení. Pracující lid běhal po táboře jako divý, prosil, hrozil, sliboval i na-dával, ale „tébiš“ byl pryč a pryč a pryč.

Teprve ke konci týdne, kdy už měl Plukovník Cody jet domů, byl mu kobereček milostivě na půlhodinku půjčen a už zase musel zpět mezi mužstvo. Hoši si jej střídali ve svých stanech a Bublinek trpně musel přihlížet, jak po jeho „tébišku“ šlapou cizí nohy.

Poslední den, kdy už měl Pracující lid jet domů, byly v táboře nalezeny černé tre-nýrky a nikdo se k nim nehlásil.

„Prodejme je v dražbě,“ navrhl Pracující lid. „Ať takového nepořádníka naučíme opatrnosti. Kdo to jakživ viděl takový nepořádek. To to musí u nich doma vypa-dat . . .“ rozčiloval se a potají si dělal zuby na trenýrky.

A skutečně: vyvolávací cena v dražbě byla tři koruny, vyšroubována na čtyři de-vadesát. Pracující lid přihodil pětník, třikrát bylo odklepnuto a trenýrky byly jeho. Za pět korun.

Pak Bublinek čili Pracující lid odjel, a život v Táboře smůly šel dále svým tem-pem. Za několik dní však přišel od Bublínka výhružný lístek, v němž sděloval, že v dražbě koupené trenýrky byly vlastně jeho, že je den před tím zapomněl na louce a pak že prý na to zapomněl, že je tam zapomněl, při dražbě je nepoznal, a tedy, že si vlastně koupil svou věc. Silně nás v lístku podezřival, že jsme o tom věděli a vyhrožo-val, že -nás tábor některou příští noc zapálí, a to na všech stranách, aby ani myš ne-utekla.

Lístek jsme ovšem nepřijali a s poznámkou „Adresáti vymřeli na cholera“ poslali zpátky.

Jinak k všelikým táborovým zvláštnostem, jež dělají naše tábory tak zábavnými, přibýlo zase mnoho nových. Jednou z nich byl zákaz, že kibicování u kamen není přípustno a že nejmenší kibicům dovolená vzdálenost ke kamnům je pětimetrová. Když byl někdo v této blízkosti, zanotovali kuchaři výhružný pokřik: „Zas couráš u kamen? Zas hledáš hádky?? To je pět metrů vod kamen??? Pícháš to hned zpátky!!!!“

Kdo se nevzdálil ani po zařvání této výstrahy, byl kuchaři chycen, bez ohledu na to, zda se zatím připalí jíška či uteče mléko, a pořádně zpráskán, případně (byl-li „zá-kazník“ menší) i hozen do potoka, k nemalé potěše „těch hodnejch“. Jak je vidět, smutno nám na Táboře smůly nebylo, a jestli snad někdo někdy bre-čel, tak to bylo jen od smíchu, nebo jej bolely zuby.

[4]

ORIGINÁL VÁŠA

Když jsme před odjezdem na tábor balili v klubovně věd do beden, přišel ke mně najednou Pepík Hůrku, ten desetiletý povstalec, ukázal na malý bubínek a povídal: „A co je tohle?“

„To je bubínek,“ odbyl jsem ho trochu rozmrzele, jako vždy, když se mne ptá ně-kdo zbytečně.

Tábor smůly

Pepík se ale nedal. „Děkuji sedmadvacetkrát za prozrazení,“ poznamenal jen su-še, „ale nač jako bude ten bubínek na táboře?“

„Na probuzení tábora! Poslední noční hlídka probudí jím ráno tábor! To máte z toho, že nikdo v oddíle neumí troubit na trumpetu.“

I byla z této novinky na táboře veliká radost, ale netrvala dlouho. Asi při čtvrtém ranním bubnování splasila se v blízkém mlýně kráva, porazila dojičku, vyběhla na dvůr, kde utrhla schody od verandy, na zápraží v běhu odkopla panu mlynáři dřeváky, že je do dneška nenašel, a pak spadla zadníma nohama do močůvky.

Tak jsme od té události už nesměli bubnovat, poněvadž by to příště nemusilo do-padnout tak dobře a kráva by mohla spadnout do močůvky celá.

Rozumí se samo sebou, že sportovní dobrodružství krávy zavdalo podnět k ohromnému smíchu v táboře. Ačkoliv jsme se vlastně chechtali od rána do večera, pořád bylo legrace ještě málo, a tak jsme se rozhodli, že budeme vydávat táborový časopis.

Pro hochy bylo nejdůležitější, jak se časopis bude jmenovat. Pro mne bylo ovšem důležitější, kdo ten časopis bude psát, ale o takové detaily se naši hoši nikdy moc nestarají.

Návrhů na název bylo dost. Tak například: Český latinář, Gymnazista, Pilný student, Letenská šlechta, Matematický hádankář, Psí vzdechy a podobně.

Všechny tyto názvy však byly prohlášeny za naprosto nevyhovující, a tak byl po dlouhých hádkách a debatách dán časopisu název Originál váša (tato dvě slovíčka byla v táboře národním výrazem pro každý projev obdivu, úžasu nebo chvály).

A Originál váša se pak poctivě staral o to, aby byly mírněny bědy a útrapy táboro-vého života. Vždyť po takovém přečtení jednoho Originál váši šlo se i pro vodu ne-bo na dříví mnohem radostněji. Ba i Jirka Paukertů pak odmlouval už jen čtvrt hodi-ny, místo dřívější obvyklé půl hodiny...

A tady je několik výňatků z časopisu:

Co psal domů Skukům: „Drazí rodiče! Proč mi nepíšete? Pište mi! Já vám budu taky psát! Napište mi toho hodně. Psala teta z Neratovic? Ať mi taky napíše! Zítra vám budu zase psát. Váš Skukům.“

Sluhový úkol Václava Breburdy o podzimu: „Přišel podzim. Už nerostou vůbec žádné kytíčky. No, vlastně rostou, ale už jen málo. Vítr fouká s polí. Vítr fouká taky z lesa. Už je všude smutno. Mně je taky smutno, protože už musím do školy.

Chodím rád do školy. Každou třídu opakuji třikrát, jen abych to užil.“

Návštěva v táboře: Paní (starostlivě): „A co, prosím vás, děláte, když vám tady pr-ší? – Pepík (Hůrku): „Nadáváme!!!“

Už se hrozně těším na jaro

(Z deníku dobrého skauta Čovrdy)

Už se hrozně těším na jaro!

Venda (co bydlí u nás v domě) je skautem a přemluvil mne, abych k nim přistoupil. A ti skauti mně napovídali o tom jaru tolik krásných věd, že se ho už nemohu do-čkat ...

Minulou středu jsem byl u nich na schůzi a jeden ze skautů mně povídal:

„Ani nevíš, jaké je to parádní, když jdeš tak v záři prvního nesmělého sluníčka, ví-díš na modré hory a kouřící se lesy, reka ti hučí vedle a tebe omámí takový jarní těžký vzduch, až se ti hlava začne točit...“

Tak se tedy strašně těším na jaro...

Až si obléknu poprvé na sebe ten nový skautský stejnokroj a pomašírují pryč a za dobrodružstvími! Vlastně jsem si jej oblékal již vícekrát, ale vždy jen doma před zrcadlem, abych viděl, jak mně bude slušet. Abych se v něm naučil vyšlapovat, šel jsem v něm v neděli do trafiky pro noviny. Ale sklouzl jsem v prvním patře a spadl jsem v plné výzbroji se schodů až do přízemku, kde jsem vyrazil u domovníka dveře.

Už se hrozně těším na jaro!

Nevím, kam chodí skauti na výlety, ale jistě to bude někam dále než do Stromovky nebo dokonce do Krče. Znají kdejakou vesničku, kdejaký kout. Líbí se mi, když si vy-právějí o svých příhodách.

A cožpak až budeme spát v lese a dělat v noci ohníčky! Za každým stromem bude stát cikán nebo pytlák a já budu – to se ví – na stráží a vykřiknu hlasem velikým:

„Stůj – nebo střelím ...“

A když půjde dále, střelím – bez milosti střelím. Tatínek mně slíbil, že mi půjčí na výlet ruční granát, který si přivezl z vojny. Nepůjdu na noční výlet bez ručního graná-tu!

Ach... rozmoklé louky, jarní vzduch, dobrodružství, skautský stejnokroj, ohníč-ky v lese, strážě, ruční granáty... jak je mně to vše nové a krásné!

Tábor smůly

Už se zkrátka těším strašně na jaro!

[5]

FREDY-CHLOUBA TÁBORA

Na každém táboře mají jednoho chlapce (bývá to obyčejně nováček), takovou „pýchu rodiny“, který svým počínáním a nehodami je předmětem znamenité zábavy pro celé ostatní táborové publikum (osazenstvo).

U nás byl touto „pýchou rodiny“ Jirka, později též zvaný Fredy. Byl to slušný hoch, k vůdci snad až příliš zdvořilý a úslužný, ale při tom jako hořt každý nováček – velký nešika.

První, čím se stal hochům nápadný, bylo jeho soustavné šlapání ostatním na nohu. (Chlapci dokonce tvrdí, že to nebylo ani šlapání, ale přímo dupání). Začal s tím už ve vlaku, ale na táboře se v tomto svém národním zvyku teprve jak se patří utvrdil. Co to bylo platné, že se po každém šlápnutí ihned zdvořile omluvil, když postižený hoch ne-mohl pak tři dny chodit!

Aby však Jirka – čili Fredy – dokázal, že šlapání po cizích nohou není jeho jedinou atrakcí, rozšlápl jednou také dvě vejce ze dvanácti, u kamen na zemi příprave-ných. ...

Jednou, když jeho přezdívka Fredy byla ještě v táboře neznámá, dal Jirka – (který byl zrovna v ten den v neobyčejně dobré náladě, protože pěti klukům šlápl na nohu a nikdo mu nic neudělal) rozmarňý návrh, abychom Rudlovi Konvalinkovi říkali Fre-dy.

A jak už tak lidský osud si s námi zahraje, stala se Jirkovi jedna nemilá věc: totiž, že se Fredy začalo říkat právě Jirkovi, který přezdívku vymyslel, a nikoliv Rudlovi, pro něhož byla původně určena Jirkou.

Připadalo mi to jako bumerang, hozený domorodcem, aby zasáhl nepřítele, ale minoucí cíl a zraňující vlastního vrhače.

Fredy, jehož si tak dovolím pro příště nazývat, byl tedy touto bumerangovitou hrou nelítostného osudu velmi rozhořčen a proslychá se, že proto několik dní asi ne-jedl (což konečně není ani tak bezpečně zjištěno jako fakt, že také v rozhořčení zapo-mněl dokonce celý týden sbírat dříví...) Potom se však s osudem přece jenom smí-řil, a tak mu hoši směli říkat Fredy, aniž by se nějak pro to zvláště rozčiloval.

Dalším znamením „zálesáka“ Fredyho bylo, že se strašně bál pavouků. Snad do-sud nikdo neměl k pavoukům takový odpor jako Fredy. Na tuto okolnost byla v tábo-ře složena i písnička, z níž vypisují nejvýstižnější sloku: Fredy, náš chlapče roztomilý, přijď sem k nám jenom na chvíli. A Fredy jen v hrůze zahouká: Snad nemáte tam pavouka??

Rovněž nebude – myslím – na škodu, zmíním-li se též o převoznickém pro-blému, do něhož se kdysi Fredy zapletl – a jak jej vyřešil.

Převoznické umění bylo totiž zapotřebí k přivážení pitné vody, neboť studánka se nalézala na druhé straně řeky, asi dvě stě metrů po proudu od tábora.

Když měl denní službu Ota s Fredym, přivázel vodu v konvi po maňásku pravidel-ně Ota. Ale jednou – nevím už jakým způsobem se mu to podařilo – přemluvil Fre-dyho, aby jel pro vodu zase jednou on. Fredy, potěšen důvěrou, která naň byla takto složena, jakož i povzbuzen táboro-vým heslem „A pícháme...“, jehož se užívalo při každé pobídce k nějaké činnosti, sedl si rozšafně do maňasů, konev hezky před sebe... a začal manévrovat směrem ke studánce s výrazem člověka, jenž nasazuje svůj život pro věc dobrou a táboru užiteč-nou.

Bylo třeba překonat tyto překážky: přistát s maňáskem u druhého břehu, aniž se převrhnout, nabrat vodu ze studánky, aniž do ní spadnout a posléze donést konev s vodou zpět do maňásku, aniž s ní zakopnout.

První dvě překážky Fredy jakžtakž překonal, ale třetí – to už bylo na něj moc, a tak sebou i s vodou u samého maňasů plácl do bláta. I „píchal“ pro vodu znovu.

Když konečně plnou konev dostal do maňásku, shledal s podivem, že se s těžkou konví na vratkém plavidle neudrží, a proto konev přenesl na převozní pramici a tou vodu dopravoval na druhý břeh. Už tam, prosím, skoro byl, když si náhle vzpomněl, že opomenul vzít do vleku maňásek, který nyní klidně odpočíval v přístavu u studán-ky. Vrátil se tedy rychle s pramicí pro maňásku, přivázel jej k pramici a vlekl na dru-hou stranu. Když byl na druhém břehu, shledal s úžasem, že nějakým nedopatřením při přivazování maňásku k pramici na druhé straně řeky vynesl konev s vodou na břeh a že ji tam svatosvatě zapomněl. Poněvadž však nechtěl se pro ni plavit s těžkou pra-micí, odvázel maňas a s ním jel pro konev stojící na druhé straně. A náhle, když ji dr-žel v ruce, vzpomněl si zase, že se v takto zatíženém maňásku neudrží, z kteréžto pří-činy už prve začal operovat s velkou pramicí. Musel tedy opět pro pramici a s tou te-prve po dvouhodinovém „turné“ na řece dopravit vodu do tábora.

A kdyby byl na něj Ota nekřičel z tábora „A pícháme...“, snad by tam byl Fredy s vodou dodnes!

[6]

NAŠE PATÁLIE S MRAVENCÍ

A s hrůzou pozoruji, že jsem vám zapomněl vyprávět, co se nám přihodilo při stavbě tábora.

Stavěli jsme tábor do podkovy a začali jsme stavbu z obou stran. Když jsme se sešli uprostřed, shledali jsme, že strom, za nímž měl být zbývající stan postaven, je obalen spoustou mravenců.

No dobrá – budiž! Viděl jsem tábory, kde měli táborového psa, a slyšel jsem do-konce o táboru, kde pěstovali slepice. Četl jsem také dokonce, jak v jednom táboře měli táborového motýla. Někde také drželi v táboře pro štěstí angorskou kočku, jinde zase měli štěnice. Ale mít v táboře mraveniště, to se mně zdálo být přece jen trochu divné.

„V tom stanu spát nebudu!“ zabouřil Rudla a rozhlédl se výhružně kolem, aby nás snad někoho nenapadlo ho tam nutit.

„Já taky ne!“ – „Já teprve ne!“ – „Ani mne nenapadne!“ reptali ostatní hoši a dí-vali se na mne tak divně, jako bych tam já ty mravence nasadil.

„Tam budou spát hosti, když přijedou,“ vyřešil věc Moja.

„To není možné,“ pravil jsem tvrdě. „Dva z vás přece jen musíme ve stanu ubyto-vat. Máme stanů přesný počet, nemůžeme žádný obětovat pro návštěvy.“

„Můžeme obětovat,“ odsekl Moja.

„Nemůžeme.“

„Můžeme.“

„Nemůžeme a nevodmlouvej!“

„Já nevodmlouvám.“

Mravenci zatím běhali v houfech po stromě, ušklíbali se do fousů a jediné, když se uhodilo do stromu, bleskurychle zmizeli v malém otvoru v kůře na úpatí stromu. Byli jsme celí zoufalí.

Pak jeden z hochů navrhl, aby do ohroženého stanu byla nastěhována dvojice, jež o mravencích pronese nejhloupější vtip.

Nápad se zamlouval, pročez byla zvolena vtipová komise, před níž hoši začali „tvorit“ vtipy. Bohužel k výsledku se nedošlo, neboť vtipy byly tak hloupé, že vtipové komisi z nich přišlo špatně a soutěž musela být zrušena.

Po tomto nezdaru jsem byl oficiálně požádán o radu, a abych se táborovému muž-stvu zavděčil a ukázal dobrou vůli, pravil jsem odevzdaně:

„Dobře – nechtě mne přemýšlet.“

Na to jsem si sedl opodál a chytil se pravou rukou za bradu (poněvadž při tom člo-věk vypadá náramně důležitě a na druhé dělá dojem, jako by neví jak o věci přemýšlel, ač v hloubi duše myslí třeba na včerejší knedle).

Asi po čtvrt hodině napjatého ticha – aby řeč nestála – jsem řekl:

„Už jsem na to přišel.“ (Nepřišel jsem sice vůbec na nic, ba ani jsem přijít nemohl, poněvadž jsem po celou tu dobu jen tak seděl, ale musel jsem přece nějakou naději hochům dát.)

Pak jsem začal myslet doopravdy. Prohlédl jsem si znalecky mravenčí strom a za dvě minuty ohlásil, že jediná možnost spočívá v tom, abychom mravence údery o strom sehnali do onoho otvoru a pak jej zaklínováli.

„To je přece sloveso,“ zaburácela lesem pochvala. A už klín za klínem mizel v otvoru pod stromem. Ale díra se zdála být bezednou.

Při sto šedesátém sedmém klacíku zaraženém do otvoru přiběhli lidé ze mlýna na druhé sírane řeky, abychom toho nechali, neboť jim prý tam naše klíny lezou ve skle-pě ze země ven.

„Tak ještě, prosím vás, tendleten poslední,“ zaškemral Fredy – táborový smolař – a už zatloukal. Při tom se kůra v okolí otvoru propadla dovnitř stromu, díra se zdesa-teronásobila a mravenci se hrnuli vesele ven.

Pak jsme dostali nápad mravence vytopit. Bylo přineseno veškeré táborové nádo-bí, ve kterém nebyla ještě díra, a do mravenčího otvoru lita voda, až se v mechu začaly dělat bubliny.

V půl čtvrté přiběhli ze mlýna po druhé, že prý museli pro nedostatek vody zasta-vit mletí a divili se, jak to přijde, že je tak málo vody, když ráno ještě tekla jako jindy. Divili jsme se ovšem na oko taky a dělali „jako by nic“.

Ve čtvrt na pět nebyla dole na ledečské plovárně už ani kapka vody, neboť jsme všechnu nahore vypotřebovali na mravence. Nejhuře na tom byl ovšem pán, který si u lázeňské pokladny koupil lístek do kabiny I. třídy, platící pro velký bazén, a pak si neměl ani v čem omočit plavky. Chtěl hned peníze zpátky, ale byl odmrštěn jak po-kladníkem, tak dvěma plavčíky. Načež se pán velice rozzlobil a plačky si běžel stěžo-vat na místní úřad, kde byl sice ve vši slušností, ale důrazně s obřadností shozen ze schodů.

Po všech těchto neštěstích, kterými byli vinni mravenci, rozhodli jsme se nechat mravence na pokoji (či lépe řečeno na stromě) a stan ponechat pro kuchyňské

Tábor smůly

nádobí a oddílové kufry.

Mravenci se ostatně ukázali jako zvířata slušně vychovaná, protože nám do stanu na nádobí ani moc nelezli, což nás srdečně těšilo. V odměnu za to, když jsme odjížděli z tábora, vhodili jsme jim ke stromu třináct kostek cukru.

Později nám došla nezaručená zpráva, že se tehdy mravenci pro cukr pohádali a navzájem se sežrali.

Nevěřím tomu a spíše si myslím, že cukr byl sněden v míru a blaženosti, aniž se po něm mravencům vyžraly zuby, a že si ještě dnes tamní mravenci říkají: „Kdyby sem tak ti skauti zase chtěli přijet!“

[7]

ZLODĚJI, ZLODĚJI, VE DNE V NOCI CHODĚJÍ. . .

„Nechval dne před večerem,“ říkával dědeček Pekárků od onoho památného dne, kdy za dopoledne vyžebal čtyřicet šest korun sedmdesát haléřů a odpoledne ho i s těmi šestačtyřiceti korunami sedmdesáti sebral strážník pro nedovolenou žebrotu.

Ale tímto heslem by se měli nesporně řídit Láďa se Skukůmem. Jednou k večeru totiž, když už bylo po odpoledním programu, lehli si oba do stanu, což bylo zakázáno,

a tam si pochvalovali, jak ten den pěkně uběhl, kolik že získali na bodech v závodě, že byl dobrý oběd atd. A tak si lebedili, lebedili, až z milého lebedění svatosvatě usnuli.

Překročili tím hrubě Táborový řád: Nejenom že si za dne lehli do stanu, ale oni v něm, prosím, dokonce usnuli! Jak je potrestat? Černá skříňka? To je málo.

Kotel vody za krk? Také málo. Rozhodli jsme se k něčemu hroznějšimu:

Ze stanu jsme vynesli všechny věd spicích, takže jim ve stanu kromě slamníku a trenýrek, jež hoši měli na sobě, nezbyl ani špendlík. Venku jsme věci zabalili do německého stanového plátna, vzali lano a přivázali jsme ranec asi dvě stě metrů od tábo-ra v osamělém lesíku na vysokou borovici.

A teď začal tanec. Zahvízdal jsem „úředně“ na vůdcovskou píšťalu, což značilo nástup na táborové náměstíčko. Hoši přiběhli okamžitě, i oba spáči procitli, a aniž by zpozorovali, že stan mají úplně vyprázdněný, dostavili se poměrně včas na nástup, ro-zespali jako o půlnoci.

„Náhlá prohlídka táborových zápisníků,“ oznámil jsem suše. Hoši se na oko roz-běhli pro deníky, jen naši dva spáči šli pro ně opravdu. Jaký byl jejich úžas, když ve svém stanu nenalezli ani to nejmenší.

Vyřítili se ze stanu jako dvě neštěstí, div že podsadu nezbořili, a hned ke mně s hrozným sdělením.

V tom již také Mírka Ejem naschvál křičí ze stanu:

„Jestřábeéé, mně tu někdo hrabal ve stanu a ztratilo se mně třicet korun ...“

A tak jsme se shodli na tom – vše ovšem v největší vážnosti – že zatím, co jsme byli na borůvkách, tu byl zloděj a vykradl polovinu tábora.

„Mysleli jsme, že si čtete ve stanu, a tak jsme vás tu nechali na hlídce“ vztekal jsem se, jako čínský pánbiček. „Jaký je to jen nápad, lehnout si ve dne do stanu a usnout. Copak nevíte, že je to zakázané?“

Očka obou hochů jen plavou a nemohu se dívat na jejich trápení. A tak různými vymyšlenými okolnostmi přišli jsme všichni k bezpečnému názoru, že zloději nebo je-jich stopy, případně i lup může být uschován jedině v onom lesíku naproti.

A opravdu! Asi po půlhodinovém běhání skutečně Láďa ranec na stromě objevil a spolu se Skukůmem do tábora vítězoslavně dopravit. Nejlepší ale na věci je, že oba jsou do dnešního dne nezvratně přesvědčeni, že tenkrát bylo vše dílem neznámých zlodějů, kteří si v lese na stromě jen lup uschovali. Teprve po přečtení těchto řádků se dozvedí, kdo byli „zloději“.

Myslím, že to byl pro ně nejsprávnější trest, jaký jsme mohli vymyslet.

[8]

TŘINÁCT VTEŘIN, ČERNÁ SKŘÍNK A JINÉ ROZMANITOSTI

V každém pořádném oddíle je zvykem, že vůdcův rozkaz je vykonán na slovo a okamžitě. Ale v našem Táboře smůly, kde bylo tolik zvláštností a pokrokovostí, za-vedli jsme si jednu hrozně napínavou novinku, a to, že rozkaz musel být vykonán do třinácti vteřin po vyslovení. Proč byla tato novinka napínavá, poznáte hned.

Pravil jsem třeba:

„Přineste si ze stanu semaforové praporky, tužky a zápisníky.“

A pak jsem začal klidně počítat do třinácti. Po třinácté vteřině musel být každý člen táborového mužstva se všemi těmito třemi věcmi přede mnou, ať dělal, co dělal, a ať byl, kde byl...

A bylo skutečně s podivem, co všechno se dalo udělat za těch prožlукlých třináct vteřin! Tak například při povelu k nástupu před státní vlajku začal se jeden

Tábor smůly

výtečník teprve oblékat:

Před čtvrtou vteřinou už měl na sobě kalhoty, košili a jednu punčochu a při šesté vteřině byl již hotov se šněrováním střevíců. Sedmou vteřinu ztratil hledáním spínátka na šátek, které, mimochodem řečeno, našel pod postelí, kam se bleskurychle vrhl. Při osmé a deváté vteřině byl už dokonce učen, s kloboukem švihácky posazeným na stranu, a ve třinácté vteřině stál již skautík před stožárem ve vzorném stejnokroji, jak káže Táborový řád. A to se, prosím, ještě zastavil u kamen se napít a přečetl z denního rozkazu, co bude dnes k obědu! Třináct vteřin odkladu po vydání rozkazu bylo tehdy pro hochy hotovým dobrodružstvím, ale běda tomu, kdo rozkaz ještě po těchto třinácti vteřinách nevyplnil.

Okamžitě mu byl udělen trest Černé skřínky, která byla tou nejobávanější věcí v táboře. Byla to malá bednička, do níž se házely lístky s napsanými jmény těch hochů, kteří buď nedodrželi oněch pověstných třináct vteřin, nebo vůbec jiným způsobem překročili Táborový řád.

Když pak bylo třeba vykonat nějakou práci, na niž denní pracovní skupina nestačila, sahlo se do Černé skřínky, vylovil se jeden lístek ... a nešťastník na něm napsaný musel tuto práci vykonat, aniž by směl jen pípnout, že „dneska není jeho den“...

Všechno bylo na táboře hezké, všechno se nám líbilo, ale na něco jsme se přece vždycky nejvíce těšili. Byly to večerní táborové „potlachy“. Vy nevíte, co znamená „potlach“? To je zase jenom vidět, že jste nebyli na Táboře smůly! Tedy sedněte zticha, já vám to prozradím:

Vždycky večer, když nebyla na programu večerní hra, sešli jsme se všichni do be-sedního čtyřlístníčku a těmto večerním vyprávěním se říkalo „potlach“.

Povídalo se

O všem možném, o minulých táborech, o událostech na výletech, o oddíle, o strašidelných úkazech a příhodách a jednou dokonce Pepík Hůrku začal vyprávět o cirkusu.

A tak nám povídal o šašcích, jaké že špumpnákly tam dělali, o lvech, slonech i tygrech, o učených psech a mnoha jiných věcech. Také jedna slečna, co se prý „rajn kór nic“ nebála, jezdila ve stoji na koni, tančila na něm, obracela se, přeskakovala na něm provaz, a když kůň vyskočil, tak ona, prosím, také vyskočila a ani přitom, panečku, neškytla!

A Pepa vypravoval, vypravoval, oči navrch hlavy, házel a trhal sebou, jako by byl nejméně sám tou slečnou na tom koni, co se „rajn kór nic“ nebála.

Hoši se smáli Pepovu vyprávění, až jim slzely oči, a Pepa stoupl u všech v ceně. Aby využil příležitost ke svému úspěchu, prodloužil Pepa vypravování o další tři díly, které dával k lepšímu v dalších večerech, ovšem vždy milostivě až teprve, když hoši o ně půl hodiny škemrali.

I stalo se také kteréhovs večera, že jsme při takovém „potlachu“ vařili na petrolejovém vařiči čaj. A když se voda už skoro vařila, převrhl Skukům hrnec i s vařičem. Tenkrát jsme se všichni ukrutně rozzlobili, neboť jsme se toho chladného večera na čaj obzvláště těšili. Byl tedy ihned svolán válečný soud, co Skukůvi udělat. Chudinka Skukův se-děl u převrhnutého hrnku jako hromádka neštěstí a my se radili. A kdykoli jsme na něho od místa své porady pohlédli, vždycky byly návrhy na trest mírnější.

Nejdříve jsme ho chtěli poslat do vesnice pro nový petrolej. Pak jsme se shodli pouze na tom, že přinese jen novou čistou vodu a nám každému že dá jeden šumicí prášek jako náhradu za čaj. Pak už jsme nechtěli na něm ani „tu“ vodu, ani prášek a zůstal návrh na dva řádné pohlavky... a ani ty ještě nebyly pevně odhlasovány. A na konec jsem musel celý soud i „potlach“ rozpustit, protože by hoši málem Skukůvi místo trestu ještě dali korunu za to, že to vůbec převrhl'...

Na Táboře smůly se každý něčím proslavil: Pepa svým vyprávěním o cirkusu, Lá-ďa a Skukův svou zlodějskou historkou, Mýval svým pekelným smíchem, Jirka svým neustálým pobytem v Černé skřínce a tak podobně, a teď se ještě čekalo na Otu, čím on se proslaví.

A proslavil se! Smutně sice, ale to je konečně pouze detail. Proslavil se tedy černou bednou, kterou přivezl s sebou na tábor. Nikomu nechtěl říci, co v ní je. Střežil ji opatrně jako oko v hlavě, nikdo nesměl do jeho stanu v jeho nepřítomnosti, a bedna se teda pochopitelně těšila všeobecnému zájmu a pozornosti. Až to jednou prasklo.

Kdysi za parného odpoledne začal Ota s bednou cosi kutit, pak se zachumlal ta-juplně do všech přikrývek, které byly ve stanu, a umkl.

Tábor smůly

Hoši ho však takhle nenechali (kuchaři dokonce zapomněli přilévat pod rýži, při-běhli od kuchyně a štouchali ho měchačkou) a všichni se o překot ptali, co Ota pod přikrývkami hledá.

Ota na to vylezl znovu ze svého úkrytu, rozhlédl se vyděšeně kolem a pak zašeptal tajemně a slavnostně:

„Ticho. Já budu dělat vobrázky.“

Menší hoši rozuměli tomu zrovna tak jako prve, ale my starší, kteří už jsme lecos zažili a mnoho ve světě viděli, usoudili jsme z toho, že Otova černá bedna je vlastně fotoaparát a že Ota teď právě v temnu pod přikrývkami nabíjí desky. A pak začal fotografovat...

Jak obrázky dopadly, nebylo na táboře možno zjistit, a to bylo také Otovo jediné štěstí. Až po skončení tábora Ota fotografie doma vyvolal a napsal mně o nich tento dopis:

„Milý Jestrábe!

Tak ty obrázky, na které jsi se tolik těšil, už jsou hotovy. Že mám smůlu od malič-ka, to jsem věděl vždycky! Ale že by ta smůla byla taková, to jsem si přece jenom ne-myslí!

Obrázek s lukostřelbou je dost dobrý, povedl se, až na to, že Mirek, který z luku střílel, na obrázku vůbec není. Jsou tam jen ty tři snopy obilí, co stály tenkrát vedle. Obrázek s totemem není již tak vydařený, neboť z totemu je vidět pouze ta sůva na vr-cholu, takže nezasevěnec ztěžka pozná, že to má být totem. Také s obrázkem ze semaforování nejsem spokojen, neboť na něm nejsou hochům vidět ruce s praporky. Tomuto nedostatku se dá ovšem pomoci tím, že by se k obrázku přimalovaly ruce s praporky...“ A tak Ota popisoval obrázek za obrázkem, až zničen klesl jsem pod stůl, dopis zahodil a slzy zklamání kanuly mi po tvářích: tak náš tábor zase letos nebude v Junáku!

[9]

JESTRÁBE, VYPRAVUJ NĚCO!

Touto výzvou mne pronásledovali hoši skoro každý večer, když už bylo po práci a na stekandy před stany nebylo vidět.

„Tak vyprávěj jsem vám už, jak jsem ještě jako kluk jel do Švýcar?“

„Kdepak! Nevyprávěj! Pojďte, jdem' do kuchyně.“

Zalezli jsme pod kuchyňský přístřešek, obsadili jsme všechny bedny i lavice, každý přinesl trochu služebního dříví a roztopili jsme znovu kamna. Ohníček v nich zapras-kal, hoši se ztišili a já začal:

„Pamatuji se na tu zářijovou neděli před začátkem školy, jakoby byla včera. Byla to ubrečená neděle. Tak ubrečená, deštivá a smutná, že jsem z dlouhé chvíle dokonce pomáhal mamince krájet švestky na koláč, ačkoliv jindy by mne k podobnému zamě-stnání nikdo nepřinutil.“

Zrovna jsem dostal pohlavek za to, že jsem více švestek snědl než nakrájel, když zadrnčel ve dveřích zvonek a přišla k nám návštěva.

Byla to nějaká neznámá slečna, která se představila jako úřednice

českosloven-ského červeného kříže a řekla mamince:

„Chce váš chlapec jet do Švýcar? Červený kříž tam totiž pořádá dvouměsíční vý-pravu československých hochů. Z Prahy tam smí jet za každou školu jeden žák a váš syn byl navržen k této cestě od ředitelství školy.“

Pak ze své tašky vylovila nějaká lejstra, vyhledala z nich jedno, kde jsem

zahlédl strojem psané své jméno, a ukazovala je mamince.

Ani si nedovedete představit, jaká to byla rajská hudba pro mé uši. Krucifajfka – jet do Švýcar, zadarmo – a k tomu ještě teď, kdy mám jít už za dva dny do školy, do třetí měšťanky, to stojí přece člověku už za to, aby kvůli tomu přišel z rovnováhy.

Ale už tu byla zase moje starostlivá maminka, aby mně tuto nenadálou radost zka-zila. Nejdříve se bála, u koho že v těch dalekých Švýcarech budu spát, kdo mně tam bude dávat jíst, jestli mně bude vůbec někdo dávat jíst... a tisíceré jiné obavy se jí rojily v hlavě.

Slečna úřednice ji však upokojila, že českoslovenští chlapci ve Švýcarech budou umístěni u švýcarských sedláků, kde za lehkou výpomoc v hospodářství obdrží po ony dva měsíce svého pobytu veškeré zaopatření. Švýcarský červený kříž prý všechny dotyčné sedláky doporučuje co slušné a hodné lidi.

Tím byla maminka sice trochu upokojena, ale hlavní trumf, který si nechávala až naposled, byl opravdu tak pádný a důvodný, že po něm poslední jiskřička mé naděje na cestu do Švýcar ve mně úplně uhasla.

Maminka se totiž na mne vážně zahleděla, pak na slečnu, založila si ruce a pravila zvolna:

„No – dobrá, dobrá, ale co škola? Myslíte, že když hoch vynechá dva měsíce ve třetí měšťance – a k tomu ještě na začátku – že mu to neuškodí?“

Tábor smůly

Slečna se ale jen usmála, podívala se na mne znaleckým okem, jako by mohla z pouhého pohledu na mne usoudit, jestli mně to „uškodí“ nebo ne, a pak řekla: „To musí vědět nejlépe ve škole, jestli mu ta dvouměsíční nepřítomnost ublíží či ne. Když byl však ředitelstvím navržen, tak jistě o něm jsou přesvědčení, že vše za-meškané opět dožene.“

Věřte nebo ne, ale v tu chvíli jsem té slečně za její odpověď div nepolíbil ruku. Ma-minka byla na celé čáře „odvařená“ a druhý den celá naše ulice věděla o mém nastá-vajícím dvouměsíčním dobrodružství.

Kluci mrskali po mně závistivě očima, lidé z krámů si na mne ukazovali prstem a říkali: „Heleďte, tenhle ten špunt jede třetího září do Švýcar.“ – Jen moji dva nej-věrnější kamarádi z našeho domu mně nezáviděli a přáli mi štěstí.

V pondělí jsem šel do školy k zápisu (tehdy byl konán zápis vždy na začátku nového školního roku) a byla ve mně malá dušička. Báł jsem se, aby mně zapisující pan učitel neřekl, že přece jen budu muset do školy, že mne do Švýcar nepustí. Vzmůžil jsem se však, a když mne pan učitel po zapsání řekl, že mám přijít pozítří do školy, za-šeptal jsem jen ustrašené:

„Jóó, dyš já ale nemůžu, já jedu třetího do Švýcar.“ A honem jsem ukázal svolávací lejtstro. Dobře to samozřejmě dopadlo, a tak jsem běžel ze školy s výrazem člověka, který vyhrál nejméně milión korun.

Druhý den jsem šel na lékařskou prohlídku do školy na Albertově, kde jsem čekal od osmi hodin ráno až do půl třetí odpoledne. Bylo zde shromážděno mnoho hochů vybraných pro výpravu. Bylo to opravdu vzrušující. Někteří hoši byli shledáni nemoc-ní a nesměli jet... Nedá se vypsát, co ti chlapa dělali. Plakali, křičeli, slibovali, že se do pozítřka uzdraví – ale nic naplat. Nesměli jet a místo nich byli přijatí náhradníci. I já jsem měl hrozný strach, že nebudu přijat, protože jsem nebyl zrovna žádný at-let a měl jsem už asi týden kašel. Ale při prohlídce na mně nic neshledali, a tak jsem se vrátil domů s ohromnou cedulí, přivázanou na knoflíku u kabátu, s nápisem, že jsem určen k výpravě do Švýcar a že mám číslo 186.

Maminka doma už žehlila moje prádlo, pekla buchty a sháněla všechno možné. Třetího září ráno jsem se rozloučil se psem Flokem z přízemku našeho domu a dal jsem sbohem všem známým lidem v domě. Největší radost měl pan domovník, že prý bude alespoň na čas o jednoho kluka v domě mihn...

Vlastnoručně jsem si složil do vypůjčeného kufříku všechny předepsané věd, prádlem počínaje a jídelním kastrůlkem konče, na kufírek nalepil svoji adresu, ozdobně vymaloval své číslo 186, a když táhlo k páté hodině odpoledne, nastalo lou-čení s maminkou a s mým starším bratrem.

Loučili se se mnou tak, jako bych jel nejmní na třicet let do Afriky – tak mně to alespoň připadalo. Ale to víte –maminky a starší bráchové... co od nich jiného mů-žete chtít?

[10]

JEDEME DO ŠVÝCAR

Na nádraží stál dlouhý vlak, složený z nákladních i osobních vozů. My, hoši k vý-pravě určení, stáli jsme před nimi a každý se v duchu modlil, aby se dostal do vozu osobního, a ne nákladního. (Ačkoliv, jak jsem se brzo přesvědčil, nákladní vagóny byly pohodlnější, protože tam byla lůžka, kdežto v osobních pouze tvrdé lavice. A to už něco znamenalo, uvážíme-li, že jízda našeho vlaku do Švýcar byla vypočtena na čtyři noci a tři dny.)

Byli jsme rozděleni podle našich čísel do jednotlivých vagónů. Já se svým číslem 186 jsem se dostal do osobního, z čehož jsem měl nesmírnou radost, později však zlost a otláčená záda.

Vagón nebyl příliš hustě obsazen. Začali jsme tedy běhat od okénka k okénku jako myši v hokynářství, nemohli jsme se nabažit té volnosti ve vlaku. Hoši rozmlouvali s maminkami a tatínky.

Když se stmívalo, byly nám doneseny příkrývky pro spaní. Každý hoch dostal dvě těžké koňské houně. Hned jsme zkoušeli, jak se nám to bude spát, ale teď jsme teprve poznali kámen úrazu: Jedna lavice připadla vždy na dva hochy. A zkuste jen schválně někdy si lehnout dva na jednu obyčejnou vagónovou lavici! Jeden z vás zaručeně spadne.

Museli jsme se tedy dohodnout, že někdo bude spát na lavičkách, druhí v uličce mezi lavičkami a jiní nahoře na zavazadlových nosičích. Když jsme tuto otázku vyřeši-li, vrátili jsme se opět k okénkům, u nichž stáli matky a otcové.

Každému vagónu byl přidělen jeden voják a jeden skautský vůdce. Voják dbal o pořádek ve vagónu. Ve stanicích nosil pitnou vodu, kbelíky s jídlem, zametal. Skautský vůdce měl na starosti jen nás hochy, bděl nad naší bezpečností i nad chová-ním.

Nevěděli jsme přesnou hodi-nu odjezdu, jenom tolik, že vyjedeme večer. A pak

Tábor smůly

najednou nastal mezi lidmi u va-gónů nějaký rozruch. Železničáři začali cosi volat, lucerny podél vlaku se rozkomiňaly a vojáci naskakovali do vagónů. vytušili jsme každý ihned, co se děje: chvíle odjezdu se blíží. Do vozů zaznělo po-slední volání maminek. Tiskly chlapce k sobě a líbaly je. Mnohé plakaly. A myslím, že leckterý z těch hochů nepochopil, že ho ta jeho maminka může mít tolik ráda, že se dá i do pláče, když on odjíždí na dva měsíce do ciziny... Pak se ozval známý zvuk trubky, na nástupišti se zabělaly vlající šatky a my pocítili první otřesy rozjíždějícího se vlaku. Otřesy, které nás měly pronásledovat tři dny a čtyři noci.

Někdo začal v našem vagónu zpívat Kde domov můj. Zpívali jsme všichni s ním a nahlas. Snad nikdy před tím jsme tak svoji hymnu ještě nezpívali jako dnes. Nikdo nás k tomu nenutil. Ten zpěv vytryskl z naší dojaté mysli. Bylo to krásné a vznešené.

Když jsme dozpívali, projížděli jsme právě vršovickým nákladním seřazovacím nádražím. To nám připomínalo tak ještě trochu Prahu. Ale pak nás obklopila tma a jen chvílemi blesklo podle vlaku zelené světýlko u trati. Jeli jsme do Švýcar... První noc v jedoucím vlaku nebyla zrovna příjemná. Byli jsme všichni rozrušení tím vším, co nás v nejbližších dnech očekává, a spousta nových dojmů stále nás zapla-vovala. Jen si představte: budeme rozstrkáni po celých Švýcarech, mezi docela cizími lidmi, jejichž řeči nerozumíme, každý z nás dva měsíce bude vlastně němý, protože k nikomu ve Švýcarech nebude moci česky mluvit. – Tohle vše nám nedávalo dobře spát. Také k tomu přispívaly tvrdé nepohodlné lavice. K půlnoci jsem trochu usnul, ale mučily mne strašné sny. Zdálo se mně, jak mne někdo pronásleduje a šíleným bě-hem mne dohání. Probudil jsem se zpocený a celý rozlámaný od tvrdé lavice. Svítalo a stáli jsme v neznámé maličké stanici. Všude bylo ticho, jen naše lokomotiva hlučně bzučela a syčela.

Vlak brzo oživil, dříve než slunce vyšlo z mlh. Hoši se probouzeli. Mnozí zapomně-li, kde vlastně jsou, a volali maminky. Zanedlouho přinesl nám náš „vojáček“ v kbelí-ku kakao a chleba z vojenské kuchyně, která se nacházela v prvním vagóně za loko-motivou.

Na život ve vlaku jsme si brzo zvykli. Projížděli jsme nejrůznějšími kraji, hltali jsme očima cizí ohromná nádraží, vlaky a lokomotivy nezvyklých vzhledů, nemohli jsme se dosti vynadivit ledovcům, pod nimiž se bělaly mraky, ohromným vodopádům.

Třetího dne jsme dojeli do švýcarského města Bernu, kde jsme byli rozděleni do různých vlaku, již švýcarských, odjíždějících na všechny strany. To už nám bylo těžko u srdce, když jsme viděli tady jeden vagón, tam jiný, naplněný našimi hochy, jak ujíždí každý jiným směrem v neznámou dál...

Ale nejsmutnější a nejvzrušenější bylo, když z takového vagónu na téměř každé zastávce byl někdo z nás vysazen do náruče lidí, u kterých měl být po dva měsíce. Nikdo jsme nevěděli, kdo bude vystupovat příště. Hrůza nás jímala. Ale každý jsme si na své nové dočasné živitele zvykl a byl u nich jako doma.

[11]

UMÍTE PÁST KRÁVY?

První den mého pobytu nechala mě selská rodina pana Randina, u níž jsem měl strávit více jak dva měsíce, volný. Ráno mi dali ohromný krajíc chleba a kus ementálského sýra a poslali mne významným pohybem ruky prohlédnout si vesnici. Kdekdo na mne koukal, ohlížel se za mnou a je pochopitelné, že mě to děsně bláží-lo. Přitom jsem se ale styděl, protože jsem na takovou pozornost nebyl zvyklý, a tak jsem pořád prohlížel malý slovníček, ačkoliv jsem v něm neměl ani slůvko napsáno, a jen tak chvílemi po očku jsem mrkl kolem sebe.

Teprve za vesnicí jsem zjistil pravou příčinu pozornosti, kterou jsem byl po cestě vesnicí tak zahrnován: Měl jsem totiž ještě snad z vlaku tak důkladně roztržené vzadu kalhoty, že by mně málem byla odpadla celá levá nohavice. To byl tedy začátek. Do vesnice k Randinům jsem se po tomto objevu vrátil jistou oklikou, přičemž jsem svou postavou tak manévroval, že můj defekt v garderobě již nikdo nespatrił. „Doma“ jsem se převlékl do jiných kalhot a druhý den jsem byl za-pražen do práce.

Dali mně na starost dvanáct krav a poslali mne s nimi na dalekou louku na pastvu. Nikdy v životě jsem krávu pořádně ani neviděl, každého zvířete s kopyty jsem se bál jako čerta, a tady jsem měl vést na pastvu a hlídat po celý den dvanáct těch bláznivých zlomyslných zvířat, jako jsou švýcarské krávy.

Louka byla úzká asi deset metrů a dlouhá skoro až za obzor. Po jedné straně hrani-čila s jeťelem, který krávy nesmějí žrát, protože by se nadmulý, na druhé straně byla sousedova řípa. Ta se také nesměla žrát, protože by se zlobil soused. A krávy chtěly jen na jeťel nebo na řípu. Rozběhly se mně skoro pod rukama do zakázané pastvy a já běhal jen z jedné strany na druhou a nestačil je vyhánět. V té době jsem poprvé zpozoroval, že krávy se dovedou docela lidsky

Tábor smůly

škodolibě tvářit a že rozumějí tomu, co dělají.

Abych si nevyběhal plíce, vynalezl jsem pořad novou a novou techniku, jak ale-spoň trochu ohlídat hranice té dlouhatánské louky. Nejdříve jsem celou louku obíhal po hranicích jako oběžnice, pak jsem se modernizoval a házel v běhu před sebe do dálky podél hranic louky klacky, čímž jsem vlastně přenesl vždy alespoň o několik vteřin svůj hlídačský výkon dopředu a zabránil některé krávy přechod do zakázaného území. Později jsem klacky zaměnil kameny, které létaly ještě rychleji a přenesly moji autoritu na určené místo ještě o několik vteřin dříve, než pomalu letící klacky. A tak jsem ostřeloval hranice, jak jsem mohl, přičemž jsem si ale div neuházel ruku.

S kluky z vesnice jsem se brzo seznámil. Celá vesnice byla vzhůru. Kluci mne jako cizince – a k tomu z města – silně obdivovali. Založili si své dlouhé vesnické nohavi-ce a nosili pak kalhoty krátké, nad kolena, jako já. Začali nosit čepici na stranu podle mne a okoukali moji pěšinku v účesu. (Dříve se nečesali!)

Ptali se mne, jak se to či ono řekne mojí mateřštinou, a tak zakrátko bylo po vesnici slyšet mnoho českých slovíček, zejména od kluků, kteří se chlubil, že umí mluvit dvě-ma jazyky. Jen slovo „světlo“ nikdo nikdy nemohl vyslovit, každý říkal jen „vjetlo“.

Jinak se v celé vesnici mluvilo jen francouzsky. Randinovi uměli německy zrovna tak málo jako já, francouzsky jsem neuměl vůbec. A tak se obyčejně stávalo, že to, co jsem uměl říci německy já, tomu nerozuměli, a co znali z němčiny oni, to jsem neuměl zase já, takže dohodnutí bylo opravdu těžké.

Nakonec jsme si vypěstovali jakousi ukazovací hantýrku, s kterou se pak ze zvyku a k údivu celé vesnice dorozumívali někdy mimoděk i členové rodiny Randinů mezi sebou.

Co se mne týče, zařídil jsem si to tak, že jsem rozuměl jen to, co se mně hodilo zrovna do krámu. Když mne pobízeli, abych si natrhal na zahradě švestky, rozuměl jsem hned a tak důkladně, že mne pak museli se stromu až tahat.

Zato když mne poslali do stáje krájet shnilé brambory, byl jsem děsně nechápavý a nebyla se mnou vůbec řeč.

Jinak jsem byl velmi hodný a způsobilý chlapec a také jsem byl po celé vesnici ne-obyčejně vážen. Kluci mi nosili ty největší hrušky, jaké mohli ukořistit, volali na mne Čecho, dávali mně krásné klacky na krávy – a vůbec, nesměl jsem scházet při žádné legraci.

Abych jim jejich přátelské služby alespoň trochu oplatil, vynalezl jsem jednu věc, která jim mohla znamenitě prospět.

[12]

PASTEVNÍ DRUŽSTVO

Až dosud každý kluk musel pást své stádo krav jen na své louce, kterou byl vždy takový podobný pás trávy, asi jako ta moje u té řípy a jetele. Musel hnát krávy přes ce-lou vesnici a obyčejné to bylo tak nešikovně zařízeno, že jeho louka byla zrovna na opačné straně, než on bydlil, a oddělená od druhých, takže tam byl po celý den sám.

A tak jsem založil jakési pastevní družstvo, v němž jsme se dohodli, že budeme po-sílat vždy dva a dva hochy s dvěma stády krav na louky vedle sebe, bez ohledu na to, komu louka patří. Účel tkvěl v tom, aby každý měl vždy při pastvě alespoň jednoho společníka a aby nemusel chodit na svou dalekou louku, když může jít mnohem blíže na sousedovu.

Sedláci to ovšem nevěděli a my kluci jsme nic neprozradili, protože jsme byli rádi, že jsme na to přišli. Každý večer zasedala schůze družstva, kde bylo debatováno podle nakresleného plánu pastvišť, kdo s kým a kam půjde zítra pást. Nějakou dobu to vše dobře klapalo, i když funkce družstva nebyla zrovna přesná. Tak se stávalo, že majetník krásné travnaté louky měl, díky družstvu, krávy zahnané na nějaký vyžraný suchopár, jiné byly hnány na daleká místa, kde pak omylem rostl jetel místo trávy.

Pak celá věc začala prskat, když krávy přicházely domů nadmuté jetelem nebo nenažrané a v noci bučely hladem. Mléko ve vesnici bylo stále horší.

Tatíci se vztekali a kluci se dušovali, že za nic nemohou. Ale na mne už tak trochu měli spaden. Také se začali hádat mezi sebou, kdo kam půjde pást. Někdo nechtěl semhle, jiný chtěl zase támhle, ale tam už byl přidělen jiný. Družnost a mír v družstvu upadaly, nařízení se nedodržovala.

Někteří zrádci vyhrožovali, že věc prozradí, a vynucovali si tím lepší a výhodnější pastviny od těch, kteří přece jen trošku s družstvem cítili.

Ale jednoho dne přece vyšlo vše najevo a to pak bylo ve vesnici jako ve vydražděném úlu.

Kluci si mne nešímal, Randinovi na mne přes hodinu něco hněvivě křičeli a sedláci, když mne potkali, houkali na mne výhružně a mávali významně pravicemi.

Tábor smůly

Mezi mnohými sedláky vypukly hádky, protože si každý myslel, že on má pastviny nejlepší, ale že jeho krávy byly hnány na pastviska špatná, v čemž se bohužel nemýlili.

Je nabíledni, že za takových okolností nebylo radno se venku příliš ukazovat,

a tak jsem se věnoval pracím čistě hospodářským spíše uvnitř statku (jako například skákání s pudy do sena, plašení slepic, pronásledování prasat a podobně...).

Ale na věc se brzo zapomnělo, krávy se začaly hezky spravovat a lidé mne zase začali mít rádi, což dodnes přičítám tomu, že jsem vždycky večer při otevřeném okně nahlas zpíval.

Sedlati i selky stáli pod okny na hlavní cestě a zbožně naslouchali mým českým a slovenským písničkám, které jsem sypal jednu za druhou, podle zvláštního písenné-ho seznamu, který jsem si pečlivě sestavil. Nebude to snad vypadat jako chlubení, když zde skromné uvedu, že jsem přitom zpíval velmi hezky; však jsem byl také jedi-ným z naší třídy, kdo měl ve škole ze zpěvu jedničku...

A ten můj zpěv, třebaže se švýcarským sedlákům tak líbil, byl příčinou jiného ne-štěstí. ..

[13]

MOJE VYSTOUPENÍ NA VEČÍRKU A JAK TO DOPADLO

Bylo to zkrátka takhle. Každou sobotu k večeru přišla do naší vesnice ze sousední-ho většího městečka Armáda spásy a zpívala a mluvila k lidem na několika obvyklých místech, právě tak jako u nás. Byla to vždycky pro vesnici událost.

Kdejaká babička, jakmile zaslechla buben, popadla chléb a stoličku - a šup - šupajdila v průvodu za Armádou spásy. Když se Armáda zastavila, babičky si sedly, kousaly chleba a poslouchaly. Pak se šlo zase dále.

A jednou nedalo něco Armádě spásy a vyhlásila, že příští sobotu uspořádá pro na-ší vesnici v sále zdejšího hostince veliký večírek. A kdo by snad na něm chtěl účinko-vat, ať se jen přihlásí.

Tohle byla novina. Účinkovat sice z vesnice nechtěl nikdo, ale všichni tvrdili, že na večírek půjdou, a paní Randinová rozhodla, že já budu muset na večírku zpívat ty svoje písničky, které si zpívám obyčejně navečer ve svém pokojíku. Nejdrív jsem se bránil zuby nehty, styděl jsem se a div jsem nebrečel. Ale než se tý-den s týdnem sešel, smířil jsem se se svým osudem, a když nadešla obávaná sobota, kdy večírek měl být konán, ani mne to tak již nepřipadalo nějak hrozné, že budu mu-set zpívat před tolika cizími lidmi.

Ó kéž bych se byl býval nebyl narodil!

Ó proč to jen tu paní Randinovou napadlo, že musím zpívat na večírku!

Kdybych byl jen zdaleka tušil, co se večer stane, docela jistě bych utekl, schoval se někam do sklepa a vylezl až někdy za týden po večírku. Ó ano, docela jistě bych tak byl učinil.

Ale že jsem netušil nic, šel jsem večer s Randinovými do sálu jako dobytče na porážku, tak jistě, klidně a bez nejmenší předtuchy nějakého neštěstí.

V sále bylo už plno lidí a z městečka s Armádou spásy, která přivezla většinu učin-kujících, přijely ještě plné dva autobusy lidí, kteří „to taky chtěli vidět“.

Než přišel totiž můj výstup, šel jsem si sednout mezi diváky do hlediště, přičemž jsem jednomu dědečkovi šlápl na bolavou nohu.

Pak zase jedna holka, která seděla za mnou, dávala své ruce a bradu pořád na moje opěradlo, takže jsem se nemohl opřít.

Zprvu jsem byl velmi slušný. Opřel jsem se jemně o její ruce na mém opěradle a dal jsem taktně najevo, že mně její okončetiny překážejí. Holka mne ale prudce od-strčila zpět, div jsem nespádl ze židle, a začala mně po francouzsku nadávat. Strašně jsem se rozzlobil a z divadla už jsem nic neměl. (Zrovna jedna slečna na je-višti předváděla umírající labuť.)

Opřel jsem se zprudka opět o opěradlo, přimáčkl jsem jí ruce a pořádně drcnul do brady, až jí cvakly zuby.

Holka pronikavě vypískla a vsolila mně pohlavek.

Uvědomil jsem si hned, že s děvčetem se prát nemohu. Chytil jsem ji tedy za vlasy a rozbil jí drdol.

Dala mi zase pohlavek a škrábla mne na krku.

Utrhl jsem jí zástěru a ona mně plivla na kabát a kopla mne třikrát do nohy.

(Sleč-na hrající na jevišti umírající labuť, byla už z toho celá mrzutá, protože každý se díval jen na nás a na ni nikdo, takže si vlastně „umírala“ sama pro sebe.)

Kolem sedící lidé, kteří viděli, že já vlastně nezačal, tleskali a volali na mne: „Bra-vo, Čeko, bravo, Čeko.“

Tábor smůly

Mohlo to jít ještě dále, a kdož ví, co by se všechno stalo, ale právě pro mne přišly dvě dámy od Armády spásy, že už je řada na moje zpívání – a tak, ač nerad, musel jsem všeho nechat a jít.

Za kulisami jsem vyslechl ještě kázání, jak se mám na jevišti otáčet, že nesmím plívat na lidi, ani se smát, až budu zpívat, rukama že musím volně pohybovat a nekopat nohama do podlahy.

Pak mne strčili na jeviště, přede mnou se udělala červená kola a než jsem se vzpa-matoval, opona vylétla nahoru a já stál tváří v tvář nedočkavému

obecenstvu. Sálem se ozval bouřlivý potlesk, což mne velmi překvapilo, protože jsem ještě ani neotevřel pusy. Pak ale bouře utichla a já začal.

Zpíval jsem již odjakživa slušně. Ale jak jsem vám zpíval, lidičky, tady, to se nedá vypsát. Jedna písnička za druhou byla ze mně nucena tleskajícím obecenstvem a já zpíval stále hlasem mohutnějším a jistějším – když náhle s hrůzou jsem pozoroval, že ze mne padají kalhoty.

Při potyčce s oním děvčetem v hledišti přetrhly se mně totiž nějak kšandy.

Nená-padně jsem tedy přestal rozhazovat rukama, a aniž bych k vůli takové maličkosti snad přerušil své zpívání, dal jsem ruce do kapes u kalhot, a tak kalhoty držel.

Nic by se nebylo stalo. Nikdo tu moji nehodu nemusel vidět.

Ale najednou se přibatolila jedna dáma od Armády spásy, která mne pozorovala ze zákulisí, a s omlouvavým úsměvem, který byl adresován divákům a měl říci „Vod-pustte mu ten nezpůsob, voň je eště malej...“, vyňala mi při mém zpívání ruce z ka-pes ven.

Zdálo se, jako by kalhoty na tento pohyb jen čekaly. Svezly se mi z boků ještě níže. Lidé z prvních řad začali pozorovat moje neštěstí a hloupě se rozchechtali. A kal-hoty padaly a padaly, tiše a pomalu, jako první sních, při každém mocnějším tónu mé písničky, při každém mém sebenepatrnějším pohybu.

Co se stalo dál, nebudu už vám tady povídat. Jen tolik prozradím, že se najednou z ničeho nic uprostřed písničky stáhla opona, a teprve za chvíli jsem písničku do-končil.

Mé zpívání se jinak ale velmi líbilo, všichni lidé se smáli, tleskali a opona musela jít pětkrát vzhůru a pokaždé jsem musel dávat přídavek, až už jsem byl celý uzpíváný.

Toho večera jsem spal na vavřínech divadelní slávy, ale Randinovi se mnou dva dny nemluvíli a posílali mne pást krávy na ta nejvzdálenější a nejprotivnější pastviště, jaká vůbec měli.

Jako bych, prosím, mohl za své kšandy!

[14]

PŘÍPAD S NBLÁZNIVÝM TELETEM

Pasení krav nebylo ovšem mým jediným zaměstnáním v té zapomenuté švýcarské vesničce. Právě tak mohli jste mne vidět, jak se mořím s lisováním vinných hroznů, je-du pro jetel, češu švestky, kopu brambory nebo se mořím s vynášením hnoje ze stáje.

Do stáje jsem vůbec nerad chodil a má nechut k ní se ještě zvyšovala od oné udá-losti, o které bych snad ani raději neměl mluvit.

Vzadu ve stáji bylo totiž přivázáno mladé tele, plné života a radosti z něho, divoké, dovádivé. To nedostávalo ještě seno jako dospělé krávy, ale byla mu nošena večere ve veliké putýnce, v níž bylo rozmícháno mléko s moukou, chlebem, otrubami a ještě jinými přísadami.

A já byl určen k tomu, abych každý večer tuto bleptačku teleti nosil.

To by nebyl úkol ještě nejtěžší. Jeho tíha však spočívala v tom, že tele, jakmile vi-dělo, že mu nesu putýnku se žrádlem, začalo radostně vyskakovat, div se neuškrtilo na řetězu, vzpínalo se a vyhazovalo, točilo se na všechny strany atd. A přiblížit se pak k takovému bláznivému tvorů bez úhony, s těžkou putýnkou v ruce, to nebyla žádná hračka.

Jednou mě tele vyrazilo zadními kopyty putýnku z ruky, takže jsem měl břechku za krkem, na hlavě i v rukávech. Jindy putýnku zvrhlo a já dostal od pana Randina „nos“, že jsem ji nedržel pevně, ačkoliv tele mně ji úplně vyrazilo z ruky. Po třetí mne tele praštilo svou telecí hlavou tak do obličeje, že jsem opravdu nevěděl, jestli mám nosy dva nebo jeden.

Jistě uznáte, že to nebylo nic divného, když jsem se k teleti nakonec bál vůbec cho-dit. Jakmile nadcházel večer, měl jsem jen tři věci na mysli, které se mně stále vracely v obměnách a zvyšovaly jen moji hrůzu:

Tele – putýnka – kopanec. – Kopanec – tele – putýnka. – Putýnka – kopanec – tele. – A tak podobně!

Ale nebylo možné se službě vyhnout. Nadarmo jsem k večeru začal diplomaticky naříkat, že mne píchá v zádech nebo že mám přeraženou nohu. Servírovat teleti jsem jít musel, to byla moje povinnost, nikoho jiného!

Tábor smůly

Až jednou nadešel její konec!

Šel jsem jako obvykle s bleptačkou k teletu, blížil jsem se hezky strategicky ze strany, kde jsem se domníval být alespoň trochu v bezpečí před zjančeným teletem. Ale tele bylo dnes obzvláště v ráži. Vyskakovalo a vyhazovalo, už jak jsem otevřel dveře u stáje.

Strčilo do mne jako divé, vykoplo za mnou putýnku a já letěl i s ní do odpadové strouhy naplněné močůvkou. (Nejdřív já a hned za mnou putýnka.)

Vyválel jsem se v ní dokonale, k veliké legraci čeledína, a běžel jsem hned, ač byla úplná tma a chladno, vykoupat se do rybníka. Vydrhl jsem se, jak jsem uměl nejlépe, šaty vymáchal a soptil při tom vzteky.

K večeri, k níž zasedala celá rodina, dostavil jsem se potom již opět vymydlený a celý převléknutý. Ale má nedobrovolná lázeň byla pořád ze mne ještě cítit.

Musel jsem vše sáhodlouze vysvětlovat, smíchu jsem utržil dost, ale – co hlavní – už jsem nikdy víc nemusel k teletu s bleptačkou!

[15]

JEDU DOMŮ ZE ŠVÝCAR

A tak jsem z neštěstí a nehod ani nevyšel. Jednou to byl pokažený žaludek na vini-cích, pak zase divadlo Armády spásy a pastevní družstvo nebo divoké tele. O tom, jak jsem spadl po hlavě ze schodů do sklepa, nebo jak bych málem otrávil všech šestnáct prasat jedem na myši, nebudu se ani rozepisovat, protože byste si ještě mohli myslet, jaký jsem byl darebák.

Obával jsem se jenom, že mně ještě při sekání jetele useknou ruku nebo že dosta-nu černé neštovice. Naštěstí se nic podobného nestalo, a tak se pomalu a ve zdravíčku přiblížil den, kdy jsem měl odjet domů.

Den před tím jsem vyhrabal z pod postele všechny svoje punčochy, našel si v kůlně levou botku, zašil sváteční kalhoty, které mne hned na začátku po celé vesnici tak proslavily, a pomalu jsem se loučil se vším, s čím jsem tady skoro tři měsíce při-cházel do styku.

Stará paní Randinová mně dala ušít na cestu dlouhý zimník, který měl být přešit ze staré ohromné pokrývky. Za tím účelem bylo nutné nejdříve rozpárat u deky všechny švy. Tato práce byla svěřena mně, ač jsem si tuto důvěru ani zdaleka nezasloužil, pro-tože jsem při tom rozřezal skoro docela nový ubrus a zlomil takové jedny malinkaté nůžtičky.

Naštěstí to bylo – jak jsem již podotkl – těsně před mým odjezdem, a tak mi to paní Randinová všechno odpustila, což mne opravdu a srdečně potěšilo, protože ne-mám rád, když se mám někde s někým rozejít ve zlém.

Loučení bylo tklivé, všichni jsme slzeli, jen krávy měly ve svých tvářích zase ty po-směšné výrazy, jaké jsem u nich pozoroval, když jsem je nemohl uhlídat na těch úz-kých lukách s řípou a jetelem po stranách.

Po cestě švýcarskem přibývali do vlaku pořád noví a noví kamarádi, až na hrani-cích švýcar byl nás už celý zvláštní československý vlak.

Teď teprve, když jsme byli ve svých nákladních vagónech, začala jak se patří a sluší legrace. Jednomu chlapci jsme ve spaní namazali krémem na boty fousy, jiným zase svázali botky tkaničkami, smíchali jsme jim punčochy, také jich vypadlo několik z vlaku (těch punčoch) a zkrátka radost z toho, že už budeme doma, nám nedala dělat dobrotu.

Přijeli jsme domů po třídní jízdě, pozdě večer.

Maminka nebyla zrovna doma, šla mně naproti, přičemž –jak se obvykle stává– jsme se minuli. Byl doma jen brácha. A ta slova, kterými mne přivítal po mém tak dlouhém pobytu v cizině, si pamatuji dodnes. Přišel mně otevřít a povídá:

„No tak teda nazdar. Ehm. A v troubě máš itrnici.“

Tak se skončilo mé švýcarské dobrodružství.

[16]

BITVA V TÁBOŘE SMŮLY

Začalo to všechno tak nevině a tiše, že by člověk řekl: „;To je legranda pro ma-lé děti. . .“ A skončilo to tak hrozně, že by málem vůdce oddílu nedostal večeri. Ale utiš se, srdce mé, a piš dále!

Seděl jsem zrovna ve svém stanu a poznamenával jsem si jeden vtíp, který měl být uveřejněn v táborovém časopisu Originál váša.

Pojednou mě něco cvrnklo zvenčí do podsady a v tu chvíli jsem si již také uvědo-mil, že je venku neobyčejně živo a rušno. Vyhlédl jsem tedy ven v domnění, že si to tam táborové mužstvo tak nahlas trénuje Skautský zákon k zítřejším závodům. . . a hle– hle – co oči mé téměř hnědavé vidí?

Můj bratr zástupce, muž ctihodný a usedlého věku, jak mladistvé kůzle poskako-val, veselé si propěvoval a smrkovými šišticemi si s chlapci pohazoval.

„Jo – a kdyby jenom pohazovali, ale voní, prosím, po sobě s nima stříleli a jedno-mu div nos neustřelili. . .“ zněla obžaloba.

Tábor smůly

To se ví, že jsem nelenoval, vyběhl jsem hbitě ze stanu, k nebi vydal svůj válečný mohykánský pokřik a pak jsem se přidal hrdinně a mužně ke straně v boji slabší.

A začala velická řež.

Po několika operačních tazích na západní straně tábora uchýlil jsem se se svou di-vizí do zásobního stanu (jaká to prozíravost a vojenská taktika!) a odtud škvírami mezi plachtami jsme začali pálit proti nepříteli.

První rozkaz od velitele nepřátel, kterým byl můj bratr zástupce (takhle mne, pro-sím, „zastupuje“), zněl takto:

„Bojovníci, nestřílejte, rukám svým si pokoj přejte. Hladem my je vypudíme, aniž sebe unavíme. . .“

Když jsme však ze zásobního stanu vykřikli, že máme zásoby na tři roky, byl rozkaz ihned z nepřátelského generálního štábu odvolán a nařízen prudký útok. Skulinami mezi plachtami nám do našeho čtyřplátňáčku litalo tolik šíšek, až nám šla z toho hlava kolem.

Rozumí se samo sebou, že jsme si my obležení ve stanu nepsali deník, ani nečistili zuby, ale že jsme střelbu jak se sluší a patří opětovali.

Boj byl čím dál tím prudší. Každou chvíli odskočil některý z mých bojovníků od střílny, zasažen ničemným nepřitelem.

A když jsem dostal i já už asi třináctou ránu do hlavy, zvolal jsem na ty venku:

„Tak už hoši snad dost...“

Pořádná šiška za ucho byla mně odpovědí.

A teď teprve začalo to pravé: Rozzlobil jsem se! Moc jsem se rozzlobil! Tak vy te-da tak? Tak počkejte, vy holomengeng, my vám ukážeme, zač je v Táboře smůly per-ník!

Vkládám se do bitvy s plnou silou. Střílím šíškami jako ze strojní pušky a v návalu práce vyhazuji i jedno struhadlo a několik vařeček, které se mně připletly pod ruku.

V tom již se řítí k mé straně několik nepřátel.

„Skukúme – na pomoc,“ křičím zběsile a nohy se pode mnou klepou.

„Dyž já nemůžu...“ heká skukúm.

„Proč?“

„Dyž já dostal takovou do nosuuuuu,“ a očka má celá zaplavena slzami.

„Snad bys neplakal, člověče?“ děsím se.

Vtom prásk – rána jako z hmoždýře. Co se stalo – pro kryndáčka? I nic. To se jen Pepík převalil přes dědečkův kufr, umístěný ve stanu.

„Taky tu ten trouba stojí jen pro zlost,“ povídá vztekle Pepík, zapomínaje, že se schovává za kufr pravidelně třikrát do minuty, když je na stan větší nápor.

„Tak jen nebuď nezpůsobnej –jo?“ houkám na Pepíka. „Víš, že je to dědečkův kufr.“ Příval šíšek mne umlčel.

Láďa dostal hned tři najednou. Jednu do čela, druhou do brady a třetí do ucha.

Pravou rukou se chytil za bradu, levou za ucho. Čelo si nechytil ničím, poněvadž (což ostatně prozrazují dosti nerad) má pouze dvě ruce.

„No todle ...“, vybuchl jen výhrůžně a schoval se za dědečkův kufr.

V zadním rohu se stan podezřele hýbe. Několik nepřátel tam odepínalo plachtu, aby na nás mohli zezadu. Jaká troufalost! Vyrážím zoufale a šišky tancují po zádech zlotřilých gambusinů. A ještě jednu na cestu při útěku. Tak – bim – ta se umístila, panečku, co?

Válečný křik nepřátel mne přivolal zpět kupředu. Nový alarm. Podívejme, ty ma-meluku, jak se – prásk. O něco jsem zakopl. Byl to Dejvičák.

„Co tu děláš na zemi?“ křičím rozzlobeně.

„Brečím,“ skytá Dejvičák. Dostal chudinka do nosu.

Šiška jako poleno vlétla do stanu a rozplácla se o dědečkův kufr.

„Teď jsem ji tam ale někomu nakouřil,“ pochvaluje si kdosi venku. Kdopak je to, ten čarostřelec? Opatrně vykukují.

Ale hleďme, ota Naňků! No počkej, ty rabiáte! Šiška, vhodně umístěná za krk, trestá jej za urážku dědečkova kufru.

Jejej – něco mně mohlo přerazit ruku. „To je apačská ...“, zubí se venku Mirka.

Ani nepozorujeme, jak se sluníčko venku ztrácí z Tábora smůly. Hodinky! Kde mám „zaseje“ ty hodinky? Tři čtvrti táborového dne strávím jen tím, že pořád hledám svoje hodinky. To proto, že ve skautském zákoně není článek: Skaut je pořádný.

Ah – nu ovšem, aby ne. Tři čtvrti na pět pryč. A v půl páté dle Táborového řádu už měla jít pracovní skupina nakoupit do vesnice.

Odpískávám kvapně konec bitvy. Hoši se dozvídají o porušení Táborového řádu:

„Jéé – do černý skříňky s Jestrábeééé, do černý skříňky, měl to dřív

vodpískaáát, do černý skříňky, nedostane večeríííí... jeeéé...

Utíkám honem krájet chleba, aby se na „to“ zapomnělo...

[17]

Tábor smůly

KOUPÁNÍ „NA REJŽÁKU“

Ani už nevím, jak to bylo ze začátku. Bylo to takhle jednou odpoledne a zrovna jsme – myslím – tehdy něco hráli... Aha, už vím. Hráli jsme na babu a Emílek ji dostal a pořád nemohl nikoho chytit.

Byl hrozně mrzutý (Emílek je vždycky hned velmi mrzutý) a sliboval, že když ně-koho chytne, že mu zarazí do uší sirky, aby si každý pamatoval, co to je, dostat od Emílka babu.

Všichni hoši se smáli a ani už před Emílkem moc neutíkali. Několikrát si uraženě sedl a rozmarně křičel: „Tak vo co, že ke mně nikdo nepudete,“ ačkoli v pravidlech hry na babu jest, že „baba“ má jít za hráči, a nikoliv oni za ní.

Ale Emílek je Emílek a „starou bačkoru“ mu je po tom, jak se hraje na babu. – Pak zase odevzdaně vstal a běhal pomalu za hochy dále. Pak upadl, zvedl se, načež se hrozně rozzlobil a znovu upadl.

O hochy se už pokoušela mrtvice ze smíchu a Emílek tvrdil, že dal Kombušovi babu do trička. Nikdo v ten zážrak nevěřil, tím spíše, když se ukázalo, že kombuša na sobě ani tričko neměl.

Jenda ještě utíkal před Emílkem pozpátku, zakopl o drn a plácl sebou do jitrocele. Ale ještě pořád měl čas odbatolit se před Emílkem po zemi, vstát a utéci mu.

A když byla hra v nejlepším, začal křičet Koloušek: „Halóó – lidi –já jsem na ně-co přišel, počkejte, přestaňte, já mám nápad, halóó ...“

Nejochotněji přestal hrát Emílek a za ním všichni ostatní. Bylo nám to všem divné, že by Koloušek mohl na něco přijít (většinou přišel vždy jen na oběd), ale když ne-přestával křičet a dušovat se, že má dobrý nápad, shrnuli jsme se kolem něho a on začal mluvit:

„Včera jsem šel nahoru podle vody a přišel jsem až do jakýchsi peřejí na druhém břehu řeky. Voda tam teče kamenným korytem a je tam docela mělká, ale má prudký spád. Nahoře jsem se položil do vody a proud mne nesl po hladkém kamenném dnu asi dvacet metrů přes malé splávky a teprve dole u velikého balvanu jsem se zarazil. Pojďte tam, budete vidět, jaké je to krásné koupání.“

Hoši byli hned „pro“ a radostný křik rozlehl se táborem. Do večera bylo ještě da-leko a právě mělo být na programu koupání. Bude tedy trochu jinde než obvykle, a zábavnější.

Hoši rychle měnili trenýrky za plavky, všude bylo plno hovoru a smíchu, protože výprava za novým druhem koupání všechny vzrušila. Jen Emílek byl zase už nějak mrzutý. Koupání právě nijak zvlášť nemiloval, a když na jeho srdceryvný dotaz: „A to se tam musíme brodit přes řeku?“ mu Koloušek přisvědčil, stáhlo se mu čelo ve chmurné vrásky.

Když jsme vyrazili z tábora, byl Emílek poslední. Pořád něco bručel a z jeho hez-kých jasných očí zírала znovu mrzutá nálada.

Za chvíli jsme došli k brodu, kterým jsme přešli kamenité mělké dno řeky. Už jsme byli všichni na druhé straně a Emílek ještě pořád naproti na břehu „zkoušel vodu“, jestli není moc studená.

Koloušek nás vedl zálesáckými stezkami, kam noha bělocha ještě nikdy nev kroči-la, jak nás ubezpečoval. Maliny tu byly v takovém množství, že jsme je ani nestačili tr-hat. Všichni hoši trhali dle odborného výrazu „hnedka teďka do pusy“, jen kombuša – starý skot – trhal do hrníčku, aby jich prý měl víc...

Řeka hučela víc a víc a konečně Koloušek vykřikl: „Tak támhle to je.“

A skutečně. Břehy tu byly přírodně jakoby vybetonovány. Plochá hladká skála ve velkých deskách se zde skláněla do mělké, ale prudké vody, zčeřeně občas malými splávky.

Koloušek, jel“ první. Dělal ve vodě velrybu, prskal vodu, smál se a pak se nám na prvním splávku potopil. Za mžik byl opět vidět a zase dělal velrybu. To už se hoši ani moc nekoukali. Jeden za druhým se položil na záda do mělké vody a dal se nést sil-ným proudem.

Jejda – to vám to bylo krásné! Lehli jste si do vody jako na pohovku, trochu jste plácali rukama, hlavu drželi trochu ve výšce a proud vás nesl po hladkých deskách. Občas jste se měkce dotkli dna zády, voda řvala, stříkala, hučela, vodní tříšť vám oslepovala oči, pozor – teď přijdou peřeje – to je hlavní číslo celé jízdy – šup – už jste dole, snad jste trochu bumbali, proč jste ale tolik křičeli, je to vaše vina... Nu, ale nevádí, tady je voda jako křišťál – a pozóór – támhle na tom balvanu v tuňce, tam je poslední stanice, tam se musíte zarazit, jinak byste se už nezastavili a proud by vás nesl dále, kde již není takové hladké dno.

Hezky technicky se převrátit ve vodě, táák, ruce teď dopředu, přistát na balvanu a ven z vody na ohromné, rozpálené kamenné plochy, mírně skloněné do vody, přes-kočit několik fandů, kteří pozorují ohromné zápasící mravence – a znovu nasedat, vodní dráha je stále v provozu, nahoře si na ni naskočíte, dole u

Tábor smůly

balvanu si vyskočíte, jako na elektrice bez stanic.

„To je, jako když se jede na rejžáku,“ chechtal se Vilda. A ten název „rejžák“ této skalní lázni již zůstal.

Sluníčko již žlutlo a stíny se prodloužily, když jsme se vraceli. A zase maliny – a hodně malin. Když jsme došli k brodu u našeho tábora, byl Emílek teprve v polovině řeky na cestě k „rejžáku“. Balancoval na kamenitém dnu, mračil se a ve zdvižených nikách poletovaly mu kolem hlavy jeho těžké botky, jak se snažil udržet si rovnováhu.

„Tak to abych se zase snad vrátil, když už jdete zpátky ...,“ pravil nám v ústřety jakoby zklamaně. Ale radostný úsměv ukazoval, jak je rád, že přes vodu dál nemusí.

V dalších dnech jsme byli na „rejžáku“ ještě často. Och – to byly krásné chvíle v záplavě slunce tam nahoře na hučící řece. Vilda vynalézal stále nové a nové způsoby jízdy, jiní hoši se věnovali prozkoumávání další dosud nepoužívané vodní dráhy.

Hoši, kteří měli toho dne denní službu a museli jít nakupovat do vesnice a připravit večeri, obvykle se trhali napřed a cupali neradi do tábora. Byli svědomití, službu nikdy pro „rejžák“ nezameškali.

A jen jednou se nám podařilo Emílka vylákat s námi. Ale to by byla povídka sama o sobě, tak o tom raději nebudu ani začínat...

[18]

DĚDEČEK HOUŽVIČKŮ SE LOUČÍ...

Nic netrvá věčně a tábor teprve ne! A poslední jeho den nadešel.

Už jsme měli všechno „spakovaný“ – tábor zbourán a louka uklizena do poslední třísky, ba kluci se už dokonce i umyli – tak nám nezbyvalo už nic jiného, než se jít rozloučit se všemi svými známými z okolních samot.

Kdyby to bylo ráno, šlo by se mnou celé táborové mužstvo, protože by z toho v každém stavení koukala tučná snídaně s pořádnou makovou buchtou. Ale že loučení připadlo na prozaické odpoledne, když už je všude všechno snědno, začala najednou každého bolet levá noha a nikdo nechtěl jít se mnou.

Bylo mně to velmi divné, ta náhlá nemoc našich hochů, ale jsem duše důvěřivá, malé dítě mne může umluvit – a tak jsem byl nucen celý akt loučení obstarat sám. Nejdříve do hájovny. Vydal jsem se lesem, přes několik rozcestí, a na jednom z nich jsem potkal dědečka Houžvičku.

Dědeček Houžvičku nenadělal nikdy moc řečí. Přendal si dýmčičku z koutku do koutku, plivl mně na botu a povídal: „Tak už domů – tak už domů – no vlastně dýk vono je to lepci, nýčko už budou vovsy a žita, už se sekají, tak co tady. Taky tu jednou byli náky ty luftáci až z Prahy, nákej pan rada a paní. Voň byl jako něco vod dráhy – ale moc slušný lidi, povídám moc hodný lidi, když se nám jednou telila kráva, byli sta-rostí celí pryč – no a ty taky – jak začlo foukat se strništat, jen pryč, jen pryč, domů, jako by je čerchmanti honili. No, což ...“ Dědeček Houžvičku máchl rukou, zabafal z dýmčičky a byli jsme u hájovny. Paní hajná si „říkala“ v kalendáři a pan hajný si pochruchoval spokojeně na kanapi. – Dědeček Houžvičku nikdy mnoho nemluvil, ale přece cítil, že musí mluvit za mne, protože on tu byl přece jen více doma než já.

„Pámbu dobrý vodpoledne,“ zahulákal, až paní hajné vypadl kalendář a na dvor-ku se začaly plašit slepice, „Tak my se dem jako loučit...“

Pan hajný se zmateně batolil honem z kanape a mumlal něco jako Dobrýtro. Chtěl jsem povídat, jak jsme tady byli rádi, že je nám líto, že už musíme domů, ale Houžvičkovici dědeček už byl v ráži a nepustil mne ke slovu.

„To sou horka, to sou horka, to věřím, že si hajnej hová. Ale vono něco přídě. Ří-kali mi tudle z Vostrova, že na Brodsku moc potlouklo, rány boží – každej se na tu ourodičku jen třese a pak mu má skápnout. Já se pamaruju, eště dyš byl nebožtík táta živ, přišla vám najednou taková čina, seno nám sbírali až za Humpolcem – toceví, my to seno poznali – depa naše sena – a vítr vám byl – no hrůza – měli jsme votevřený

jakurát dvířka z kuchyně do chlívků, průvan nám zarejdl v sednici, porazil paňmámu a plno věcí vynesl ze stavení až na náves. Pantofle jsem tenkrát našel dole pod lípama, ale kšandy byly pryč a vícekrát jsem je neviděl – neřkuli nosil. Jo – takovej průvan, takovej cúkluft... Copak nejčky – to jsou bouřky pro kočky – no ale což – aspoň tady hoši to tu ve zdraví užili, japa by taky ne, dýk se na to těšili celej rok.“

Jen dědeček Houžvičku domluvil, už jsem pospíchal do mlýna a byl jsem při tom jako na trní, neboť vlak nám už měl za chvíli jet. Dědeček Houžvičku se ale nedal. Klopýtal cestičkami za mnou, plival mi z fajfky na paty a huhlal:

„A jakýpa spěchy, jakýpa spěchy, dýk voni na vás počkaj, nejčky to přece není tak přísný, jako dřívěj. Já se eště pamaruju, jako by to bylo dnes, jak to tenkrát chytlo tu tetku vod kostelce. To jakurát zrály takhlenc václavky a vona

Tábor smůly

šla a zapovídala se ně-kde s nákejma ženskejma – každá měla řečí věrtel – no a najednou mašina houká a milá tetka teprve si vzpomněla, že chtěla nastupovat. No mašinfira toceví nečekal a vona se chytla jen poslední tyčky a courala se po šínách za vlakem. Tenkrát jí to utrhlo celou podrážku vod střevíce, celý punčochy měla potrhaný – takový červený – a šátek taky měla dost zle zřízenej – no ale což...”

Ve mlýně na nás už čekali. Dědeček Houžvičku neměl rád mnoho řečí. Jen tolik řekl: „To vono se vám nynčkon bude stejskal, víte, no japaby ne, dýk voni ty chlapa byli vopravdu jako naši, jako naši. A šak vono se jim taky nechce, dýk já to vím, jaký je to těžký, takový loučení. Tenkrát, dyš se loučili ty radovic vod ty dráhy, všichni jsme skoro brečeli, pan rada – voň byl takovej veselej a dobrák – za celou hospodu platil – a pak už neměl, tak si vypučil, no dýk voň jim to snad někdy pošle – a eště z vlaku na nás mávali, povídali s náma, a to nejmenší prasátko smě jim museli podat do vokýnka, aby ho naposled pohladili, á pak pan rada to už nemohl vydržet, vylez ven a šel zase eště jednou do ty hospody se rozloučit, skoro už to jelo, dyž ho přivedli zpátky. Ba jo – loučení je těžká věc, dyš se má tak najednou všechno mýr nyx týr nyx vopustit a jít...” Dědeček Houžvičku si uplivil a šli jsme dál. U Pajerů jsme kupovali mléko a od mlýna tam bylo dobrých deset minut cesty. Už mne vyhlíželi. Dědeček Houžvičku ně-jak už nemohl, ale přece jen tam se mnou ještě doběhl.

„My jsme vás tu měli opravdu rádi,“ povídala paní Pajerová srdečně a postavila přede mne hrnek kávy. Dědeček Houžvičku nikdy příliš nehovořil. Neměl to zkrátka rád. Jen si plivil na vydrhnutá prkna, napil se pořádně z mého hrnku a zahuhlal: „No japaby ne, japaby ne, dýk oni to ale byli taky samí hodní hoši. No jo, voni nejsou taky skouti jako skouti. Tak jako vonehdá šli náky dva skouti vokoło Trunečků (poznali je podle toho, že vobá měli rukcoky) a jeden najednou skočil po slepici a šup s ní do rukcoku. No toceví, voň jestarej Truneček dobrák – ale vzít mu slepici – to je přece je-nom silnej tabák. Křiknuł na chlapy, ať slepici nechaj – ale depa. Chlapi měli eště hu-bu, přeskočili plot, voň jako Truneček jakurát kydal hnůj, popadli mu podávky z ni-ky, přerazili vo něj topúrko – a eště ho chudáka – jako Trunečka – hodili do močůvky, že je z něj eště nějčky cejtít – Jo jo, každý skouti nejsou pořádný, jako byli tyd-lenc...”

V zatačce už pískala lokomotiva a naši hoši už byli připraveni k rychlému nakládání věcí do vagónu. Běžím jako divý k vlaku a v patách za mnou se motá dědeček Hou-žvičku.

Jen pomalu, jen pomalu,“ heká rozvážně, „to se můžou nachladit plicky a žádnéj dochtor je pak už nespraví. Nebožka tetka z Vepřovic tu taky eště mohla bejt. A to bylo takhle jednou vo svatojánské pouti, vona tam jedla ten svatojánskej chleba a najednou zle a zle, tak honem běžela domů – no toceví voň to byl taky na ta-kovou slabou ženskou přecej jen hezkej kousek cesty – a doma už plicky v jednom vohni – no a za tejden byla na křenově, dej jí pámbu věčnou slávu.“ Už jsme všichni ve vagóně, přišli jsme opravdu v poslední vteřině. Loučím se zběžně s dědečkem Houžvičku. Nemiloval nikdy velké mluvení. Plivil pod vagón, vyklepal si dýmčičku a pravil: „No sbohem, no sbohem, tak sté to přece chytli, viďte, ale musel jsem vás hnát, jinak byste byl všude povídal až do večera. Chtěl jsem dnes eště do Mstislavic, vona se tam vdává dcera vod Kubálků, bere si toho mladýho Červinku ze Lhoty – trochu sté mně zdrželi – no ale což...” vlak se rozjel.

[19]

PROČ UŽ NESKAUTUJU...

Jeden nováček po skončení tábora bez vysvětlení z oddílu zmizel. Našli jsme jeho deník, který to snad vysvětlí:

Abych to zkrátka vysvětlil. Celý rok jsem se na ty prázdniny těšil. Dělal jsem si čár-ky, kolikrát se ještě vyspím, než přijdou, a trásl jsem se zkrátka na nějako malé dítě na cukrovou tyčinku čili tak zvaný „cuc na špejli“.

Chtěl jsem jet k tetě do Pečírků. Jezdil bych si tam hezky na kole, spravoval bych si je, čistil a tak dále. Něco by se už vždycky našlo.

Trochu mně to těšení kazili pořád ve škole, kde mně byly prorokovány tři repará-ty, kterým se jinak občansky říká „napínáky“, když nikdo nekouká. . .

Prorocství sýčků se sice nesplnila na sto procent, protože těch napí – tedy reparátů bylo pak pět, a ne tři. Ale největší čáru přes tetu, přes Pečírky a přes to ježdění na kole udělal můj tatínek, když jsem přinesl vysvědčení domů. Tatínek se zakabonil a pak povídal: „Tak nevím, Jáchyme, co s tebou bude. Učit se přes prázdniny musíš a v Pečírkách od tety toho moc nepochytíš. Ona sice chuděra tenkrát tu třetí obecnou ještě jakž takž z milosti pana řídícího dochodila, a jinak se ta-ké dost dobře učila, ale na to tvoje učivo, na ty reparáty přece jen nestačí. Ale dáme tě ke skautům na tábor. Tam budeš mít času na učení dost, vůdce si jistě rád s tebou ně-co zopakuje, dohlédne na tebe a

Tábor smůly

uděláš těch pět reparátů, jen to fikne.“

Pak jsme se šli dát zapsat na ten skautský tábor. Vůdce sice něco brumlal, jako že to nejde, vzít úplného nováčka na tábor, že takový nováček nic neumí, že se do něj nevidí, druzí aby tam pracovali za něj atd. Ale tatínek ho umluvil, řekl, že jsem čipera – a já byl přijat.

Nejdříve ze všeho, ještě než se jelo, mne vůdce poslal na lékařskou prohlídku. Že prý je taková prohlídka hrozně nutná, že mohu mít třeba zlámanou nohu a pozná se to až na táboře – a co pak se mnou atd. Tak jsem teda na tu prohlídku šel, ale do-vnitř jsem se styděl, protože tam bylo pět pánů doktorů a ani jeden skaut, který by se dal prohlížet. Nevěděl jsem, ke kterému bych měl jít, abych ty ostatní čtyři neurazil a tak abych je tam darmo nerozkmotřil, tak jsem tam nešel toho dne raději vůbec.

Když jsem tam šel po druhé, byl tam zase takový nával, že se na mne vůbec nedos-talo. Po třetí jsem tam jít zapomněl, po čtvrté se vůbec neordinovalo – a jak to do-padlo po páté, o tom vám taky nebudu raději ani povídat.

S hochy jsem se ve vlaku brzo sprátelil a přijali mne vlídně mezi sebe. Když jsem si však při začátku stavění tábora zadřel třísku do ucha a celý stan musel za mne postavit můj spolunoclezník, změnilo se přátelství hochů vůči mně v opovržení a posměch. Ale mně se doopravdy do toho stavění moc nechtělo a vůbec do ničeho se mně ne-chtělo, a tak jsem byl rád, když to vždycky udělal za mne někdo jiný. Jindy touhle do-bou už jsem byl pěkně v Pečírkách, konal jsem vlastivědné výlety na kole do okolí, spravoval jsem si duše – a tady mne nutili, abych škrábal brambory, míchal polévku a podobně.

Ze začátku na táboře bylo hezky, sluníčko svítilo jako blázen, mouchy štípaly a pestrí motýli poletovali po lučních květinách. Když jsem si ale vypral kalhoty, košili a všechno prádlo, kromě plavek, jež jsem měl na sobě, začalo hrozně pršet a prádlo ne a ne uschnout.

Obcházel jsem stany a žádal jsem důrazně, aby mně někdo půjčil nějaké svoje re-zervní prádlo. Ukázalo se však, že nikdo nic rezervního suchého nemá. Jediné, co jsem sehnal, byla jedna čepice a ta mně byla ještě malá. A tak jsem v plavkách a čepici čekal, až deštivé dny přejdou.

Byla mně hrozná zima. Dostal jsem takovou rýmu, až se mně rozbolavěl nos a přestal jsem slyšet na levé ucho. Telegrafoval jsem domů o nové prádlo, kabát hu-bertus a štucl. Jinak jsem deštivého počasí využil k psaní pohledů. Napsal jsem domů a ještě asi deseti známým paním z domu, že jim všem přivezu z tábora hříbky. Při ta-kovém dešti jsem to mohl směle slíbit.

Pršelo jen se lilo, v lesích se dělaly v mechu bubliny, což bylo úředně ověřeno a ta-ké hlášeno v rádiu, prašivky rostly jako divé a jen hříbky pořád nic. Mlhy se válely nad úbočími. Pod úbočími se také válely. Kukačky, veverky a jiná zvěř se topily a marně se škrábaly pacičkami na zvlhlé stromy. Byla to děsná čina. Telegraficky vyžádané věci mně z domova v pořádku poslali, ba dokonce moji sta-rostliví rodičové mně přibalili k zásilce i bačkory a klapky na uši s

návodem k použití v osmi evropských – vesměs živých – jazycích.

Z němčiny mně to přeložil do češtiny vůdce za pomoci pana mlynáře a ještě jedno-ho tlustého pána u něho na bytě, který byl za mlada v Němcích, kde prodával podvazky. A tak zakrátko jsem mohl klapky na uši používat, zejména při hlídkách, což mně mnozí hoši jistě záviděli.

Chtěl jsem ze sebe vytvořit rázovitou postavičku tábora, a tak jsem nosil klapky na uších i ve dnech slunečních, ale tábor mou originalitu nevzal nijak na vědomí a přehlí-žel mne dále, tak jako před tím.

V té době ústrků posílali mi z domova milé dopisy, dodávající mně sílu vydržet. Tak v jednom z nich se mně píše: „... musíš se stát tvrdým a zmužnět. Dal ses na voj-nu a musíš bojovat. Dělá ti dobře štucl? Nesmíš ukazovat své slabosti. Jdi vpřed od-hodlaně a nebojácně. Ať ti hoši neberou ty bačkory. Buď veselý, z ničeho si nic nedě-lej. V zdravém těle zdravý duch. Ty klapky na uši si dej občas trochu provětrat.“ A tak podobně.

Vše se proti mně na táboře spiklo. Když jsem chtěl, aby pršelo, tak bylo hezky. Když jsem potřeboval sluníčko, pršelo, jen to brnčelo. Když jsem šel něco nakupovat, tak mi dali málo zpátky, nebo jsem to tam zapomněl na pultě. Co jsem vzal do ruky, to jsem upustil, když se něco rozdávalo, tak jsem vždycky přiběhl, když už nic nezby-lo, no zkrátka, všechno jako naschvál bylo proti mně. Kdepak v Pečírkách, panečku! Mohl jsem si tam spravovat kolo, jezdil bych si pěkně.. Není divu, že za těchto okol-ností jsem se stal brzy uzavřený a zasmušilý, všechna moje bo-drá nálada a veselost by-ly ty tam.

Hnedka na začátku tábora se mně ztratil ručník. Hledal jsem ho všude. v torně, v kufru, pod stolkem, pod postelí, tam zejména, ale nikde nic nebylo. Pod postelí byl uprostřed jen takový tenký klacíček, který postel podpíral, aby se pode mnou neprobořila. Ručník jsem našel, až když jsme bourali tábor. Byl přece jen pod

Tábor smůly

postelí, a sice za tím tenkým klacíčkem. Kdo by si to byl pomyslel. Koukal jsem se vždycky jen na obě strany od klacíčku, ale podívat se doprostřed k němu, mne nenapadlo.

Můj spolunocležník se na mne ještě osopoval, jaký jsem prý nepořádník atd. On prý sice také ztratil ručník, ale již za týden ho prý našel, takže se mohl zase myt dále jako by nic. Ale celý tábor o ručníku nevědět, to prý ještě neslyšel. Ani jsem se s hochy moc nerozloučil, když jsme jeli domů. A z oddílu určitě vy-stoupím. Reparáty stejně neudělám, tak co. A příští prázdniny jsem hezky v Pečír-kách, mohu tam jezdit pořád na kole, rozebírat je, a tak všelijak.

Já vím, že budou v oddíle litovat.
Je to pro ně velká škoda, že odejdu.

Byla se mnou legrace.

[20]

PRÁVĚ VYŠLO ČIGOLIGO!

Jen jsme přijeli z tábora, rozchechtaní a rozjaření, už nám ta věc nedala spát. Bu-deme vydávat svůj nový a důkladný časopis. A časopis hodně „legrační“ – podotý-kám – protože legrace (německy die Legrande, francouzsky Le Gration) je dnes vzácné koření a třeba jí jako soli.

Jako na táboře s Originál Vášou, i teď bylo první starostí hochů, ne kdo časopis bude psát, ani co se tam bude psát, ale jak se bude časopis jmenovat. Návrhů bylo dost a jeden lepší než druhý, ale bylo rozhodnuto, že název musí přiléhat nějak k od-dílu, a tak bylo pro něj vybráno slovo „Čigoligo“ z našeho oddílového pokřiku. (Po-křik ostatně zvítězil v závodech pražských oddílů, což samo o sobě již zaručovalo ob-líbenost názvu.)

První číslo Čigoliga vyšlo 17. listopadu a způsobilo pravou senzaci jak u hochů, tak doma u jejich rodičů.

Jedni páni rodiče mne nazvali akademickým malířem, jiní zase, aby projevíli důvě-ru k mým schopnostem, dotázali se, jest-li bych jim nemohl vymalovat kuchyň s před-síní a s ostatním příslušenstvím, když umím tak malovat do časopisu.

I legrační byl časopis přenáramně. Důkazem toho bylo první číslo, které se vrátilo od hochů tak uprskané jejich smíchem, až jsem se zděsil.

A jak by také ne! Vždyť v Čigoligu bylo všechno možné. Byly tam inzeráty, vtipy, vyprávění o Kimovi, popis mé cesty do Švýcar, obrázkový cyklus dvou darebů na saň-kách, ilustrace k oddílovým úslovím a „cintaninám“, obrázky z našich her, zkrátka vše, co baví člověka od desíti do sedmdesáti let.

Druhé číslo se vyznamenalo zejména množstvím rad zálesáka Frédyho, jenž se stal legendární postavíčkou našeho oddílu. Poslyšte některé z nich a řiďte se jimi: „Neplivej nikdy po schodech. Možná, že z nich za chvíli spadneš a všechno utřeš.“ „Když ti dá někdo pohlavek (jako se stalo tuhlenonc mně), zapiš si to někde a při vhodné příležitosti pohlavek oplat.“ (Na základě přísloví: Dobré účty dělají dobré přá-tele!)“

Také inzeráty byly opět různé a vybrané, a tak se Čigoligo vrátilo od hochů ještě víc uprskané než první, takže Ota Naňků považoval za vhodné dát do třetího sešitu hned na první stránku tuto výzvu:

„Hoši z dvojky, slyšte moji zvěst:

Třetí číslo Čigoliga už tu zase jest.

Čte se hezky, to ví každý z vás,

Jestřabovi při psaní však jde po těle mráz.

Dvacet stránek musí chudák pokrýt legrací,

to z vás jistě nikdo neví, co to za práci.

Jakých hezkých věcí se tam vždycky dočítáte,

za odměnu to potom jen hrozně poslintáte...

Proto vždycky s rukou čistou k Čigoligu sedejte,

po přečtení potom vtipy do něj skládejte!

Třeba něco o Bobrovi, jak s „Primusem“ zacházel,

nebo jak se často Mýval smíchy málem rozházel.

Čekám od Jestřába za tu rýmovačku

přinejmenším aspoň novou pětikačku.“

K mé cti a chvále sluší podotknout, že pětikačku Ota nedostal, protože peníze se malým dětem nemají dávat, podporují u nich mlsnost a jiné hříšné zvyky, ale v náhra-du za to bylo mu slíbeno, že bude moci celý příští tábor vylizovat hrnek od povidel. Třetí číslo bylo vůbec na básnění bohato, a tak na poslední stránce mohli jste číst poezii, smutnou sice, ale přece krásnou:

„Když jsem já byl malý chlapec

na housle jsem hrával,

maminka mne sic chválila,

otec však nadával.

Tábor smůly

Když jsem já byl větší chlapec,
přáno jsem trápil,
až tatínek nakonec pak
řemenem mne zmlátil.

Když jsem pak byl ještě větší,
na flétnu jsem pískal,
sotva jsem však noty dohrál,
tatínek mne strískal.

Když jsem vyrostl, našel jsem si
teprv nástroj oboj,
ten se tatínkovi líbí,
teď mám od něj pokoj!

Pak se už sláva Čigoliga začala šířit po všech městech i městečkách českých, jak svědčí došlé dopisy:

„Čigoligo je fajn knížka,“ (telegrafovali z Mníška).

„Čigoligu zdaru v práci,“ (přejí všichni Turnováci).

„Čigoliga všude plno,“ (pochvaluje Kopidlno).

„Čigoligo vrtá hlavou,“ (poslal Ledec nad Sázavou). I z ciziny docházejí
pochvalné úsudky:

„Čigoligo čteme furt,“ (všichni kluci za Frankfurt).

„Čigoligo ať žije,“ (přáno jest nám z Asie). Že se náš časopis dostal do všech
vrstev, ukazuje i následující dopis:

„Čigoligo čtou už davy,“ (svaz cikánů od Moldavy). A tak dále. Ani Svaz skautů a
pražské ústředí neskrbli by pochvalou, jak vidno z výroků jejich předáků:

„Čigoligo čtu zas znova,“ (řekla sestra Divišova)

„Čigoligo bych četl porát,“ (prohlásil tajemník Novák). „Čigoligo čtu rád
vždycky,“ (bratr zpravodaj ing. Židlický).

„Čigoligo je knížka prachčertovská,“ (doktorka R. Mladějovská).

„Pro Čigoligo bych se po kolenou plazil,“ (sdělil doktor Kazil).

„Čigoligo ve všem vidí háček,“ (pravil zpravodaj Řeháček) apod.

Ostatně redakce oddílového časopisu sama rozumí docela dobře reklamě, a tak na
každém jeho sešitu jest jiný obrázek, vždy velmi lákavý a na zadní stránce má
veliký nápis:

„My mladí nečteme

ani jízdní řád,

ani telefonní seznam, ale skauta-Junáka a Čigoligo.“ Dělejte to taky tak a dobře
se vám povede na zemi, amen.

[21]

JAK JSME HRAI I DIVADLO

Předem už prohlašuji slavnostně a co nejdůrazněji, že já vůbec za nic „nemůžu“ a
že všechno spískali naši hoši!

To bylo tedy tak:

Hoši jednou povídali, že by chtěli hrát divadlo, a já zase povídal, že mi to ani
nena-padne, protože mám s tím vždy největší práci. Tak například loni jsem musel
sám ma-lovat kulisy, hrát třicet osm úloh najednou a ještě přitom tahat oponu a
za jevištěm dělat bouřku!

Na to hoši vytvořili revoluční výbor, který mi stručně oznámil: nepovolím-li
divad-lo, že mne sesadí z vůdcovského křesla a oddíl prohlásí republikou!!! Jako
všichni vládnoucí ulekl jsem se ovšem nadmíru a divadlo povolil. A pak to
začalo.

Hned druhou neděli odpoledne sešel se oddíl v klubovně a nastala porada. Hoši
navrhovali různé výstupy, předváděli, zamítali, přeli se, kdo dal lepší návrh, a
shodli se pak na osmnácti různých veselých i vážných výstupech, které měly
vytvořit pro-gram „divadla“.

Když bylo tohle hotovo, postavil jsem hochy před další problém.

„Divadlo bychom tedy měli,“ pravil jsem rozšafně, „ale teď ještě musíme vědět,
pro koho to divadlo budeme hrát...“

Hoši nepřišli do rozpaků a usnesli se na těchto třech věcech: Za prvé, že
divadlo bude bez vstupného (poněvadž kdyby se vybíralo vstupné, tak by je „lidi“
chtěli po ukončení jistě zpátky...). Za druhé, že na toto divadlo má být pozván
některý z od-dílů našeho sboru, a za třetí, že divadlo sehraje v naší
klubovně, která má jedenáct čtverečních metrů plochy.

Napsal jsem tedy pozvání 3. oddílu, který mne ihned vyrozuměl, „že teda jo“ a že
přijdou...

V sobotu a v neděli dopoledne děly se v klubovně zázraky. Rozdělil jsem s
mýva-lem klubovnu na poloviny. Jedna (s východem) byla hlediště, druhá s
malíčkým při-stavkem, kterému říkáme „špajz“, byla jeviště.

Rozdělení jsme vytvořili velikým dřevěným rámem, jímž byli diváci bezpečně

Tábor smůly

od-dělení od herců, a ráh jsme zachytili u stropu na malinkou skobičku... za oponu sloužila střecha ruského stanu, který používáme na táboře nad kuchyní. Pak jsem zhotovil velice originální program (vlastní chvála sice nevoni, ale já mám rýmu, takže mi to ani tak nepřipadá), Mýval zametl podlahu, že by se z ní daly jíst knedlíky, a divadlo mohlo začít...

A taky, panečku, začalo!

Ve dvě hodiny byl už náš oddíl ve vzorných žlutých krojích v klubovně, každý na-posledy zkoušel svoje úlohy a úderem půl třetí přiběhla naše přední stráž s výkřikem:

„Jestřábéé, Jestřábéé, už 'sou tady!“

Nastalo slavnostní vítání, třetí oddíl se uvelebil v miniaturním hledišti, jak se nejlé-pe dalo, a už tu byla předehra: Pochod cínových vojáků.

Za oponou byl zatím ohromný zmatek. Ještě než jsme začali, ztratil Pepík Hůrka svoje „fousy“, já rozšlápl něčí cylindr „k divadlu“ a někdo mně zlomil vařečku, kte-rou jsem měl mít místo dýmky.

O všech výstupech samozřejmě nemohu psát a zmíním se tedy jen o těch zvláště významných!

Jedním z nich byla scéna Dva hrdinové. Děj se odehrával samozřejmě na Divokém západě, v krčmě u mrtvého šerifa. Když se opona rozevřela, spatřili diváci vzadu u kredence dva zálesáky mastící karty.

„Eso! – Zase eso! – Přebíjím! Este jedno eso! A zase eso!“

Potím se hrůzou, jak to ti nevědomí kluci „orají“. To už je dvacet devět es!

V popředí je stůl a u něho sedí další dva zálesáci, kteří si mezi popíjením vyprávějí o zlatokopu Divokém vlku, jenž je postrachem celého Západu.

„Mně přijít pod ránu,“ pravil hrozivě jeden z nich, „tak bych mu uřízl uši a prostří-lel bych ho jako řešeto!“

„A já, já, já,“ mluvil druhý rozzuřen, „já bych mu provrtal žaludek a nasadil bych mu tam krysy.“

Náhle oba zmlkli. Do krčmy vejde muž a ihned je poznán jako obávaný Divoký vlk. Nastal ohromný zmatek, rvačka, a její výsledek byl, že Divokého vlka vyhodili z krčmy karbaníci s krčmářem.

A dva chlubilové, kteří mu v jeho nepřítomnosti tak vyhrožovali, setkali se na zemi pod stolem, kam v hrůze před Divokým vlkem zalezli.

„Vy tady?“ žasne jeden.

„A co vy tady?“ opáčí druhý.

„No víte – vono jako – ehm, dyž já totiž zrovna tady někde ztratil prsten!...“

„No – a já vám ho tu přece pomáhám hledat!“

„Ale že jsme mu to nandali – co? Viděl jste, jak jsem mu nakouřil takovou jednu mezi oči?“

„A já – jak jsem mu rozdrtil vzadu celé kalhoty...“ A připili si na vítězství.

* * *

Jiné číslo: Mýval v úloze hypnotizéra, patřičně k tomu vyzbrojen papírovým kor-noutem na hlavě a černým rubášem, zhasl světlo v klubovně – aby dojem byl straši-delnější – a rozsvítil svíčku. Pak předstoupil před diváky s tímto tvrzením:

„Páni a dámy!“

Ani jedna dáma tam nebyla, a tak je mohl Mýval dát v oslovení až na konec!

„Dovolím si tvrdit, že nikdo z vás neodolá síle mého zraku a že neudrží v ruce oby-čejný talířek, budu-li se na něj dívat. Chcete se o to někdo pokusit?“

Hluboké ticho zavládlo po jeho slovech. A když nikdo nechtěl dobrovolně, byl vy-brán urostlý junák ducatých rván a ruměnného vzhledu a dán hypnotizérovi k dis-pozici.

Ten mu dal jeden talířek, druhý si nechal a vyzval svou oběť, aby vše dělala po něm. I jezdil prstem vespuď talíře a opět tímtéž prstem po svém čele, nose a tvářích a znovu dolů pod talíř a zase do obličeje, k nemalému veselí diváků, neboť talířek hypnotizovaného hochy byl „divnou náhodou“ vespuď ukrutně začerněn sazemi, a hypnotizovaný ubožák, když napodoboval pohyby hypnotizéra, dívaje se mu stále do očí místo na svůj prst, začernil se nevědomky v celém obličeji, že pak nemohl čtyři dny do školy... Tuze se proto na nás rozzlobil!

* * *

Velmi pěkně mohl působit výstup Modlitba rudochů před bojem, kdyby... Ale utiš se pero, vypiš to od začátku!

Byla napnuta červená stěna z průsvitného papíru a zezadu ozářena žárovkou. Před touto stěnou, v úplné tmě, stáli hoši s indiánskými péry ve vlasech, které se na červené stěně černě rýsovaly. Mělo to činit dojem tří indiánských bojovníků. A my vzadu de-klamovali indiánskou modlitbu o vítězství!

Najednou však Pepíček Hůrku měl ve „špajzu“ dlouhou chvíli a rozsvítil si na milé tři Indiány svou svítilnu – a kouzlo bylo u konce, protože diváci spatřili místo

Tábor smůly

indiánských obrysů tři hochy ve skautských krojích s několika husími brky přivázanými provázkem na čele. Myslíl jsem, že Pepíkovi vytrhnu nohu!

* * *

Když přišlo číslo kouzelný večer čaroděje Čing-Čang-Čunga, vypůjčil si Láda od Mývala hypnotizérský černý rubáš, zhasl světlo, rozsvítil svíčku a promluvil duchaplně k obecenstvu:

„Tak tady, vážené publikum, jak vidíte, nevidíte nic, že ano! Ale já, protože jsem dobrák od kosti, ukáži vám čarodějnou lžičku, která na můj rozkaz skáče do hrníčku a zase z něho sama vyskakuje.“

Lžička byla totiž přivázaná na černé niti, která se táhla přes celé jeviště a na koncích byla tahána dvěma hochy. Hoši ovšem byli ukryti a černá nit nebyla při svíčke vidět.

A skutečně! Lžička skákala jako živá, že se diváci nestačili ani divit. Hýbal se i stůl, protože pod ním seděl Skukům a držel jej, neboť stůl byl vyroben narychlo pro divadlo a bylo nebezpečí, že se rozloží v „činitele“.

Když po ukončení tohoto čísla nemohli záhadu hoši z trojky uhodnout, pravili:

„Skukůme, tys tam seděl pod stolem, tys s tou lžičkou něco dělal.“

„Dobře,“ pravil vítězoslavně Skukům. „Seděl jsem pod stolem, ale jenom proto, aby nespádl! Ale za tu nit jsem netahal...“

A tak to chytře prozradil. Pokoušela se o mne mrtvice!

Pak přišel Lilipután, gramofon, písničky, Citování duchů, Půlnoční příšera a mnoho jiných senzací, až šla z toho hlava kolem.

Na konec nám ta malinkatá skobička, na níž viselo jeviště, povolila a dřevěné kuličky spadly do obecenstva. To se však pořád smálo, neboť myslelo, že to patří k představení. Smáli jsme se tedy taky, zvláště proto, že to spadlo „akorát“ za posledním číslem, takže nebylo už čeho litovat...

Třetí oddíl zdál se být divadlem unesen a pozval náš oddíl na příští neděli do své klubovny, kde budou mít zábavu s čajem a cukrovím...

Tak teď, chlapi, málo jezte, abychom jim mohli udělat díru do zásob, jak se sluší a patří na hochy z dvojky!

[22]

ZÁLESÁK FREDY RADÍ

Nadešla zima a s ní nutnost poučit hochy o lyžaření, o všech jeho krásách i nebezpečích.

Tuto úlohu ochotně vzalo na sebe Čigoligo, ten náš krásný oddílový časopis, v němž se ve formě oblíbených rad populárního zálesáka Frédyho každý dočetl tolik, že musel být určitě pro bílý sport získán. Předkládáme zde doslovný text, jak zněl dopis došlý od zálesáka Frédyho z Dakoty:

„Milí hoši!

Předně vám děkuji za vaše blahopřejné projevy, zaslané mně u příležitosti mého pádu ze schodů do sklepa, kterážto nehoda na štěstí tak dobře skončila. Z nemocnice jsem už druhý týden doma a můj první dopis patří vám.

Žádali jste mne posleďte, abych vám sdělil něco o zimním putování po horách, a tak spěchám, abych vám poradil.

Tedy za prvé: Vždy se každý dobře oblékej na zimní cesty. Je-li sníh, nikdy nejdi na výlet jen v plavkách, jak je to zvykem v létě. Také se doporučuje „štucl“ na ruce. Sítka na motýly a mošničku v každém případě s sebou.

Hlavní věc je, chceš-li mít na zimní výpravě štěstí, abys vykročil z domova pravou nohou. To nevadí, že jest to proti všem zvykům a že při tom zakopneš o práh a vyrazíš u souseda naproti dveře. Co se vše nepodstoupí pro zdar cesty...

Na cestu vezmi též nějakou zábavnou knihu. Při dlouhých únavných pochodech na širých pláních je takové počteníčko při jízdě výborným osvěžením unavených nohou i mysli.

Jednou z hlavních zásob na cestu musí být horký čaj, kteréhož mějte vždy dostatek s sebou, protože žízeň na zimní cestě je úžasná. V nedostatku čaje musí ovšem pak stačit i pouhý sníh, ba já dokonce jednou, když nebyl ani ten sníh, pil jsem alespoň plnými doušky krásy zimní přírody (abych aspoň vůbec něco pil!!!).

Veliké potíže způsobuje pečivo, které nám po cestě obvykle neobyčejně ztuhne, takže pak není požitelné. (Zvláště osoby se špatnými zuby, zejména starší, musí si dávat ztvrdlé pečivo rozkousávat od osob mladších, se zuby dobrými.)

Přemýšlel jsem v samotách věčného sněhu o tomto problému, až jsem přišel na způsob, po jehož použití vám pečivo zaručeně neztuhne: Snězte je všechno ihned po vyjití z domova, jakmile na vás přestane maminka vidět z okna.

Chcete-li mermomocí na zimní túře také něco vařit, abyste vychutnali zimní táboření do poslední krupěje, tu doporučuji vřele švestkové knedlíky. (Dobře kynou a nerozvaří se!)

K ostatním lyžařům na horách buďte snášliví a účinní. Vidíte-li na příklad,

Tábor smůly

jak se nějaký začátečník na lyžích potácí a už už myslí, že leží na zemi, přistrčte ho ze za-du, aby už konečně upadl a měl tu hroznou a trapnou nejistotu za sebou.

Varujte se každé hádky a rozčilování. Na horách jsou lyžaři hned nakvašení, každé slovíčko je rozzlobí a není radno pouštět se tedy do nějakých sporů. Vím to sám podle sebe, když jsem jednou vsolil jednomu pánovi asi čtyři nebo sedm pohlavků – a on se vám ten člověk se mnou hned div neprašal...

Ale i k lidem trvale na horách usedlým (bačům, horalům, hospodářům a podobně) buďte nanejvýše taktními. (Nemá s taktováním nic společného!) Styk Váš s nimi budiž pokud možno srdečný, milý a hřejivý.

Tak třeba, když zalezete před mrazem do stáje, kde Vás pokopá kráva, neběžte ihned s brekem do světnice a nehrozte, že si půjдете stěžovat na ministerstvo zemědělství. Naopak! Usmějte se vlídně na kravku, poplácejte ji bodře po uších a řekněte: „No – no – ty jsi ale mrská –“ nebo tak něco podobně. Zvýšená vlídnost a laskavost hospodáře za toto Vaše jednání bude vám odměnou a radost z ní nezkalí ani eventuální další kopanec zezadu. (Od té krávy!!!)

Nikdy neplačte, upadnete-li na sněhu a píchnete si lyži do nosu či do ucha. Utrí si každý mužně vytrysklé slzy o levou nohavici (krásný severský zvyk), zavzlykni tlume-ně, aby bylo vidět, jak se přemáháš, a pak jeď dále. (Vypláčeš se ovšem až doma, neb taková věc se nikdy nemá dlouho zdržovat!)

Dlouhé večery, zejména bouřlivé, jsou obyčejně lyžaři prokláboseny ve vytope-ných noclehárnách okolo stolu. Každý má plno řečí, každý někde někdy byl a něco tam zažil. I vy se můžete účastnit debaty, hádat se s vypravěčem, odporovat mu, mást ho a vůbec si z něho dělat legraci. Nevíte-li ovšem zcela bezpečně, jak se věci – o nichž se vypráví – mají (na příklad leží-li Norsko právě u Francie či není-li pou-hým ostrovem), raději mlčte a jen poslouchejte ostatní, jak si kecají do lebedy.

Občas samozřejmě můžete jen utrousit povzdech, jako třeba: „Jo, jo, kde jsou ty časy, když jsme lyžovali na fjordech,“ nebo „Na ničem se tak krásně nejezdí, jako na těch dánských lyžích s motorkem –“ a podobně. Tím stoupnete u druhých velmi v očích a nikdo vám přitom nebude moci říci, že se nějak chlubíte... Je škoda, že už mně dochází papír a že musím dopis ukončit. Jen tolik chci ještě ří-ci, že budete-li se vždy a přesně řídit těmito mými radami, uvidíte, že si i zimní sporty oblíbíte tak, že je budete provádět v zimě – v létě, bez přestání. Jinak jsme u nás doma všichni zdraví a nikdy se žádný těžší případ nevyskytl. Jo – a že mockrát pozdravuju maminku a tatínkovi že se nechám poroučet.

Zálesák Fredy.“

[23]

BAREVNÁ SKLÍČKA Z NAŠEHO ODDÍLU

Sehnat v Praze klubovnu pro skauty je asi tak těžké jako vypočítat, na který los případně výhra milion korun.

Dovedete si tedy přibližně představit, jaký kus práce vykonal náš oddíl, když kdysi zjara po ohromném přílivu nováčků opatřil k naší dosavadní klubovně ještě dvě, a ješ-tě hřiště a ještě zahrádku, aby se tam družinám líbilo.

Když jsme se dali do zařizování klubovny číslo dvě, získané pro dvě družiny od sportovního klubu, byli jsme nejdříve na rozpacích, jestli noviny, vylepené na zdech místnosti, smíme strhat.

Ale pan správce hřiště nás vyvedl z rozpaků, že ledaři, kteří v zimě místnost na ně-kolik nocí používají, mají tyto noviny tak jako tak přečteny, takže o nic nemohou přijít. . .

Noviny jsme tedy seškrabali, ale do větších rozpaků přivedl nás objev, že ledaři kromě novin nechali ve zdech také tu a tam nějakou štěnici. O tomto pozůstatku ledařů přišlo však okamžité rozhodnutí, a to, že štěnice šetřit ani živit nemáme, poněvadž si ledaři přinesou beztak pro každou zimu s sebou vždy nové zásoby.

Po těchto ujištěních dali jsme se vážně do práce, malovali klubovnu, začali dělat indiánský nábytek a k zahrádce také plot.

Zahrádka nám dala nejvíce starostí a družina Bobrů s družinou Tygrů se kvůli ní div nepopřály.

Tygrři totiž jednoho krásného dne přinesli nějaká semínka a řekli:

„Tudleto jsou řeřichy. Zasejeme tedy řeřichy.“

Načež Bobři prohlédli znalecky semínka, usmáli se pohrdlivě a pravili:

„Holoubkové, jste na omylu. To jsou semena zahradní pampelišky a žádné řeři-chy.“

Tygrři byli ovšem velmi rozezleni, dokazovali, že oni zahrádce spíše musí rozumět, když dědeček jednoho z nich měl před třiceti lety u Benešova zahradu. – Bobři také nebyli zticha – a výsledek byl, že si pak ani jedna družina zahrádky čtrnáct dní nevší-mala, ani nezalévala.

Tábor smůly

Nakonec se ukázalo, že spor byl úplně zbytečný, protože ze semenek nevyrostly ani řerichy, ani zahradní pampelišky, nýbrž slzičky Panny Marie. Družiny se honem smířily, a aby křivdu spáchanou na zahrádce alespoň z části odčinily, zavedly do zahrádky hadici od hydrantu a tak důkladně zahrádku zalily, že všechny žížaly vylezly ze země v domnění, že je konec světa s potopou, a dvě brízy u vrátek, kde je větší spád, vzala velká voda... To bychom tedy měli referát o klubovně číslo dvě, teď ještě o třetí ve smíchovské věži.

Tato klubovna se vyznačuje celkem třinácti zázraky. Prvním zázrakem jsou schůdky nad vodou, vedoucí k věži, z nichž, třebaže jsou bez zábradlí – nikdo ještě do řeky nespádl. Druhým zázrakem je příchod k věži, který do poslední chvíle není vidět, a zdá se, jako by věž byla bez dveří. Třetím zázrakem jsou točité schůdky ve věži, po nichž se nedá nic vynést, jak jsou úzké, takže se do klubovny musí tahat všechno ok-nem. (Představte si tahat do čtvrtého patra věže almaru lašem!) Čtvrtý zázrak je zá-mek a klíč u dveří, jenž třebaže je nový, nedá se vůbec otvírat. S ostatními zázraky vás nebudu ani unavovat. Mezidružinové bodování, jímž se družiny popohánějí k činnosti, je také povedené! Tak na příklad jdeme k nádraží a najednou ve druhém trojstupu, hned za družino-vými vlajkami, se něco zaběhlá. Jsem tam jako na koni. „Jírko!“ zabourím s čelem hrozivě staženým, jak situace vyžaduje. „Ztrácíš družině bod.“

„Za co?“ vybafne Jirka výhružně a ruka se mu maně sveze na nůž u pasu.

„Koukají ti bílé trenýrky,“ poznamenám suše a schovávám svůj pověstný notes.

Jirkovi je vlídně slíben družinový „hobl“.

Teď jsme dali dohromady také oddílové muzeum. Jsou v něm věci, jež budily v oddílu nějakou senzaci nebo jsou jinak památné. Tak tu můžete nalézt mnoha hřebíky pobitý stůl z Mývalovy táborové postele, která, třebaže na ni Mýval upotřebil sto še-desát hřebíků, ještě s ním šestkrát spadla. Pak jsou tu červené trenýrky, které vozíme s sebou už na tři tábory v naději, že se přece jednou o ně někdo přihlásí, jeden zkame-nělý knedlík z Mohykánského tábora (roku 1926), šiška ze šiškové bitvy Tábora u Bobří reky atd. atd.

Sbírka oddílových úsloví, přísloví, historických výroků a všeobecně oblíbených „cintanin“ také utěšeně roste. Téměř pro každou činnost a příležitost v oddíle máme zvláštní oddílový výraz, jímž si kořeníme skautskou vojnu.

Příklad: Jeden hoch šlápne druhému na nohu a omluví se. Postižený odpoví ihned oddílovým úslovím: „Nic se nestalo – noha pryč.“

To naráží na událost z tábora před třemi lety, kde návštěva šlápla bosému Hudsonovi na nohu, omluvila se a on odpověděl zdvořile: „Nic se nestalo, nic se nesta-lo. ...“ přičemž se ostentativně dobelhal po jedné noze do stanu.

Na nový tábor se všichni už připravujeme a těšíme jako malé děti na cukrovou „štangíčku“. – Loni byla senzací Tábora smůly Černá skříňka. Co bude letos, ještě nevíme, ale pravděpodobně to bude budík.

Upozorňuji předem, že tento budík není takový nějaký obyčejný budík, ale že to je budík, kterému se musí rozumět a na nějž se musí s cítem.

Na tomto budíku, když malá ručička je na dvojce a velká mezi pětkou a šestkou, tak to znamená, že je právě za pět minut tři čtvrti na čtyři. Když chcete, aby budík zvonil v pět ráno, musíte ho „narichtovat“ na půl deváté, přičemž je nutno ho dva-krát za noc natahovat.

Jinak je to stroj velice přesný a není známo, že by se byl podle něho někdo zmýlil.

Jen jednou na jednom táboře mu nerozuměli, a tak také podle toho celý tábor vy-padal: Budík budil v půl čtvrté odpoledne, ve čtyři odpoledne vstávali, v jedenáct do-poledne se šlo spát, v šest večer byl nástup k rannímu cvičení a po půlnoci oběd. Pak z toho byly různé nepříjemnosti, poněvadž táborníci, řídíce se podle tohoto zázračné-ho budíka, chodili nakupovat v deset hodin večer, krámy byly ovšem zavřeny, takže se tam muselo lézt oknem, což všechno dohromady dělalo mrzutostí. – To ovšem u nás nebude. Víme, jak na budík.

Všechno vám to poctivě vypíší, až přijedeme z tábora.

[24]

JEDEME NA VELIKONOCE

Těšili jsme se na ty velikonoce tak jako hned tak na nic jiného. Každý shledával doma pod postelí deky, za kanapem tornu, někteří říkali, že nepojedou, aby byli „vzácný“ (což dodávalo přípravám patřičného vzruchu a napětí), kdekdo si zamlou-val, že bude sedět „u vokýnka“, no zkrátka, v oddíle byla nálada, jako by

Tábor smůly

se mělo jet nejméně do Buenos Aires. (Buenos Aires je hlavní město v Argentíně, jak jsem se dočetl a na mapě po delším hledání si potvrdil!)

Když jsme byli v nejlepší, napadlo mne, abych předem objednal ve studentské noclehárně noclehy. Nalinkoval jsem si tedy hezky papír (pak jsem ty linky ovšem za-se vymazal!), napsal jsem zdvořilý dotaz, zda je v noclehárně pro nás ještě místo, při-dal jsem známku na zpáteční odpověď a teď jsem čekal, co se bude dít. Nedělo se nic, noclehárna taky nic, jen dny utíkaly a svátky byly už za dveřmi. („Este štěstí, že bylo zavříno!“)

Napsal jsem tedy znovu, a takhle nám odpověděli:

„Halejdte se, mi máme ti slavníci napudě a nýjčky ešte nejní čas, abi mladeš už jezdila na vandr, noclehárna je pro vagace a ne na velkonoce to se sedí doma a malujou se kraslice. Toste si mohly hned pomislit, dyš smě tak dlouho nepsali. Moc se divíme, ste mėscký ale musí se vám to holt říct polopatě s úctou Václav Škindlík správce.“

Ale velikonoce už byly tady a nebyl čas psát někam jinam. A tak jsme jeli bez zajiš-těného noclehu.

„Někde spát budeme,“ prohlásil jsem hrdinně, ačkoliv se mně hlas trásl nejistotou a nejraději bych opravdu seděl doma a maloval ty kraslice, jak vlídně vybízela karta pana Václava Škindlíka, správce.

A tak jsme v zamračený sobotní večer zastavili po delším hledání na samotě, u po-divného jednopatrového stavení. Dole blikalo světýlko, chvílemi se uvnitř někdo há-dal a zase třískalo nějaké nádobí.

Starý děda vyšel na zápraží.

„Dobrý večer přejeme,“ pozdravili jsme.

„Co říkáte?“

„Dobrý večer jsme řekli. Prosím vás, nenašli bychom tady nocleh?“

„Ale jejda, japaby ne!“ zahuhlal děda. „V seknici vám dáme slámu a budete spát jako dudci. Tady už spali inčí páni! A ráno bude kafe!“

Zavedl nás do prvního poschodí, srovnal stoly do jedné řady ke zdi a po

„seknici“ rozhodl slámu.

Rozložili jsme se, jak nejlépe jsme uměli, hlavami k trnožům stolů.

Chvilí jsme ještě klábosili, chechtali se potichu a pak Pepíček Hůrků začal ještě ně-co vyprávět. Usnul jsem asi v půli, ještě se tak matně pamatuji, jak Pepíček líčil v po-vídce nějaký výbuch v japonském městě těmito slovy: „To vám bylo něco děsného,“ ve vzduchu lítaly kusy nábytku i s Japonci a všechno možný. Byla to děsná čina.“

Pak mne probudila silná rána.

„Co to bylo?“ vyjekl jsem zděšeně.

„Praštil jsem se do hlavy tady o ten trnož,“ zuří Mýval. Někdo se na druhém konci řady potichu rozchechtal.

Každou čtvrt hodinu se hlásily na zdi staré pendlovky. Nad ciferníkem se rozletěla malá dvířka, vyletěla z nich dřevěná kukačka a zakukala. Nejdřív jsme z toho měli le-graci, protože kukaččin hlas se nápadně podobal hlasu jedné paní od nás z domu.

Když jsme pak ale už usínali a kukačka pořád brebtala své počítání, stále delší a delší, pozbyvala celá věc svou zajímavost a bylo nutno, v zájmu veřejného klidu, ně-co v této záležitosti udělat.

Popadl jsem potmě nějaký hadr a přikryl jím celé hodiny, aby kukání bylo alespoň tlumené. Za chvíli ale sáhl Mýval podezřívavě v místa, kam si večer uložil pečlivě slo-ženou krojovou košili, a když ji nenahmatl, hned věděl, kde ji má hledat! Na kukač-ce! To byl ten hadr, kterým jsem před chvílí přikryl hodiny.

Pak jsem vecpal do dvůrek hodin jednu svoji zásobní punčochu. A to byl teprve ká-men úrazu.

Kukačka se nějak do punčochy zamotala, nemohla zpátky a kukala ostošest nepřetržitě dále. Při vyndávání zamotané punčochy spadly pak hodiny dokonce ze zdi (závaží dopadla zrovna na Otů) a kukačka vypadla ze dvířek, úplně se nějak z ho-din utrhla, nebo co. Ale kukat už přestala!

Ciferník se odkutálel někam pod kanape a nějaká kolečka jsem našel až na kraji slámy, kde jsme leželi. S chmurnými představami, co asi řeknu o hodinách ráno dědo-vi, jsem uléhal, rozběsněný na nejvyšší míru.

A ještě nebyl konec utrpení. Mýval se najednou začal vrtět na slámě, jednou sem, jednou tam, pak se zase praštil do hlavy o trnož, načež vstal a povídal:

„Jestrábe, já musím ven, jsem tady hned, půjdu potichu.“

„Jdi, je to na chodbě hned tam u schodů,“ řekl jsem soucitně.

Nevím dodnes, jak se to mohlo stát, Mýval aspoň říkal, že půjde potichu.

Ale v zápětí zazněla celým domem pekelná rána. Vlastně to ani nebyla jedna rána, nýbrž celá série ran, rachot jako z Niagarských vodopádů. Mýval porazil u schodů

Tábor smůly

stojící necky a ty se řítily se schodů. Na prvním oddělení schodů se trochu zastavily –ale pak valily se pořád dál dolů, kde vyrazily dveře u kuchyně a vřítily se dovnitř.

„Pomoc, vrahové!“ hulákal dole děda. Krve by se ve mně nadořezal.

Pak se děda trochu vzpamatoval a křičel k nám nahoru: „Haló, holomci, co jste to tam porazili?“

Byl jsem tak zmaten, že jsem vykřikl: „Ale nic, my už si nemůžeme vzpomenout, spěte dál!“

Mýval se vrátil bledý jako stěna. Po tom, co jsem mu řekl, hned ale zase zčervenal.

Děda asi všechno zaspal, protože ráno o ničem nemluvil. (Necky jsme ještě za svítání vynešli potichu na jejich místo nad schody.) Když jsme mu dole platili útratu, po-ložil jsem k penězům ještě dalších deset korun.

„Tady je za ty hodiny tam nahoře,“ povídal jsem nesměle.

„Jaký hodiny?“ vyjel děda na mne. „Ty já, pane, neprodám, ty máj' cenu...“

„No, možná že měly, dědečku, ale už nemají,“ a šetrně ho připravuji na nehodu, která v noci hodiny potkala.

Děda jat zlým tušením vylétl do naší „seknice“ jako na křídlech. Nečekali jsme, až se vrátí. Vyběhli jsme z domu a víckrát nás už neviděl.

[25]

MY JSME SPRÁVNÍ

Nu – konečně – nač bych to zapíral!

Stalo se to na našem táboře a nebudu se vymlouvat, že to bylo na jiném. Také to nezapřu, že leccos se nestalo zrovna „akurát“ tak, jak to zde píší, nýbrž že tu a tam z pochopitelných důvodů je ledacos ubráno, či zase přidáno.

Zkrátka a dobře, celá věc začala už v nákladním vagóně, kterým jsme jeli na tábor. Čtyři z hochů se pořád odtahovali od druhých do kouta, chechtali se potichu, dívali se opovržlivě na ostatní, lezli neustále do maňásku a o něčem se radili.

A teprve na tábořišti s tím „vybuchli“.

Když táborové družstvo odpočívalo a kousalo své salámy, zvedli se tito čtyři ta-juplní gambusinové a jeden z nich takto promluvil:

„Vy bídné, ničemné pozemní krysy. Já a tadydle moji tři kolegové utvořili jsme ná-mořnický klub a každý z nás v něm je dokonalým námořníkem. Voda je náš živel, zamlouváme si maňasek na celý tábor a vůbec – co bysme s váma mluvili – že jo...“

Zbytek táborového mužstva se rozchechtal. Pepíček Hůrků zatím honem skočil na maňasek a ujel do peřejí, aby to užil, než námořníci loďku ukořistí – a někdo milé ná-mořníky polil vodou, „když to byl jejich živel“. (Nemohli nic říkat, ačkoli voda byla studená a oni ještě k tomu oblečení.)

Každý se chechtal, kromě námořníků, ale potají jim začali hoši závidět a každý by se k nim rád dal.

Ale oni byli neblomní a nepřijali mezi sebe nikoho.

První, co vůbec udělali, že se dali vyfotografovat v námořnickém postoji.

Získali za tím účelem Mirku, který měl aparát, a slíbili mu, že mu půjčí na hodinu maňasek, když je „vyblejskne.“

Mirka se nejdříve ošíval, hodina ježdění na maňasku zdála se mu být málo za tak uměleckou fotografii, jakou mínil námořníkům zhotovit – a tak zkrátka hleděl kořis-tit z ješitné touhy námořníků po fotografování.

Ale námořníci šli na to „vod lesa“ a řekli, když není spokojen s málem, že nedosta-ne nic a že se dají vyfotografovat od někoho jiného. (Ačkoliv věděli, že kromě mně a Mirky nikdo v táboře aparát nemá a já že se k takovému ničemnému obchodu ne-propůjčím.)

Mirka, když viděl, že jde do tuhého, se rozhodl, že na smlouvu přistoupí, ale ná-mořníci byli chytrí a řekli:

„Jóó – hele – tuůdlenc – nejdřív jsi nechtěl ty, teď nechceme zase my. No – ale že jsi to ty – dovolíme ti, abys nás vyfotografoval, ale dáme ti za to jen půlhodinu jež-dění.“

Zničený Mirka, lačnicí po maňasku, na obchod tedy přistoupil, ale za trest nechal na fotografii námořníků všechny ostatní hochy, kteří si potají za námořníky stoupli a dělali jim za hlavami oslí uši, dlouhé nosy a jiné prostocviky.

Ostatně ani Mirka maňasku moc neužil, protože při poctivě vydělané půlhodině ježdění ho námořníci z maňasku šestnáctkrát vyklopili, řkouce mu na jeho námitky, že to ve smlouvě nebylo zakázané...

Pak bylo také nutné, aby si námořníci vymysleli nějaký zvláštní námořnický po-zdrav. Jeden z nich navrhoval Holá hoj, jiný zase Vzhůru na palubu nebo Ha – zemi vidím v dálce... ale nic se dobře nehodilo, zejména ne už to poslední,

Tábor smůly

protože se přitom námořníci ustavičně přeříkávali a místo Ha – zemi vidím v dálce, říkali Ha – mezi divím v hálce a podobně.

Nakonec se dohodli, že pozdrav bude sestávat ze dvou částí a totiž, prvou že řekne ten, kdo zdraví, a druhou onen, kdo na pozdrav odpovídá. První část zněla: My jsme správní námořníci, a odpověď: Máme pentle na čepici.

Bylo to moc hezké a rýmovalo se to, ale pozdravu se museli námořníci vzdát, když si ho ostatní hoši takhle posměšně upravili: „Ušmudlaní námořníci mají špínu na čepici.“

Zprvu se za to námořníci mstili různými hrubostmi, ale pak raději na svůj pozdrav zapomněli.

Chování námořníků bylo i jinak prostě hrozné.

Každý, kdo k nim nepatřil, byl u nich přístavní krysou.

Už neříkali maňásek, ale škuner. Napíchli na jeho dno skautskou tyč se špinavým ručníkem jako plachtou a to byla kosatka.

Vypočítali si, že do vesnice jsou čtyři námořní míle a jedou tam rychlostí dvanáct uzlů za hodinu. Koupili si pět knížek Pirát Klaus a četli je vždycky večer ve stanu.

Chodili schválně kolébavým krokem jako námořníci a jejich hymnou se stala lodnická píseň s refrénem:

„Hoj Atlantiku, hoj Atlantiku, námořníci mají kliku.“

Všemu ostatnímu obyvatelstvu tábora se stali děsně protivní. Jediné, co dobrého udělali, bylo, že vynášeli velmi rozčilující způsob jízdy na maňásku – pardon – na škuneru a tento nový způsob nazvali Nový Johnson.

Jeden z nich si stoupl do škuneru, druzí přivázali špičku lodi na dlouhé lano a takto zabezpečený škuner odstrčili s jednočlennou posádkou až skoro k druhému břehu řeky.

Pak se opřeli na souši o lano, dali se s ním do běhu a vlečený škuner rozletí se úžas-nou rychlostí po hladině, vyraňuje svou špičkou přímo zázračný vějíř vody a nechává-je za sebou hlubokou a zpěněnou čáru ve vodní hladině.

Nakonec, když už byl škuner téměř u břehu a hrozilo jeho roztržení, bylo nutné zabrzdít. To se dělalo tak, že stojící námořník v letícím mana – chci říci škuneru –plácl sebou do vířící vody, což z celé jízdy nejvíce vzrušovalo.

Celý tábor se přiběhl podívat k řece, když námořníci prohlásili, že svůj vynález po-prvé předvedou širší táborové veřejnosti. Námořníci se dostavili k exhibici v krásně vypraveném oddílovém dresu a v bezvadně bílých lednických čapkách. A když bylo přítomno celé táborové mužstvo, představení začalo.

Nejdříve se námořníci trochu pohádali o to, kdo z nich má jet na škuneru a kdo táhnout, ale když zpozorovali, že se jim chechtají, ukončili rychle při, jeden vlezl do škuneru a už jel k druhé straně řeky.

Teď ale stala se nemilá nehoda. Námořníci, dychtiví ukázat výkon co nejlepší, trhli prudce lanem, to se přetrhlo a všichni tři tahouni plácli sebou na jednu hromadu do rozbláceného pobřeží.

Vděční diváci – v domnění – že to patří k představení, propukli v pochvalný smích, ale námořníkům válejícím se v mazlavém blátě do smíchu příliš nebylo.

Kromě toho škuner na vodě po přetržení lasa, které padlo do vody, zmírnil samo-zřejmě svou započatou rychlost, až se úplně zastavil. Ale v něm stojící námořník, kte-rý neviděl přes vysoký a trochu zarostlý břeh katastrofu tahounů, velmi zle se rozčilo-val a křičel:

„No tak, co himbajs netáhnete? Todleto je nákej Johnson? Todle není vůbec žádněj Johnson! Já bych vám ukázal, jak má vypadat Johnson!“ Načež se velmi urazil a přivesloval rukama ke břehu, kde při zlostném vylézání na kluzký břeh rovněž upadl do bláta a sjel po něm zpátky do vody.

Ale i tahounům se dařilo zle. Jeden z námořníků si roztrhl trenýrky a druhý si pohmoždil nohu. Třetímu se nestalo nic, ale aby mu to druzí dva poškození snad nezáví-děli, dělal, že si vyrazil obě oči, a odběhl do stanu.

Tento neúspěch námořníků při jejich veřejném vystoupení byl první pohromou, která se na ně přivalila. Ale osud jich měl pro ně v zásobě ještě několik a druhá přišla hned příští den, když jsem zahájil ranní hlášení.

„Máme mezi sebou čtyři statečné hochy-námořníky,“ pravil jsem, když mužstvo stálo v pozoru ve čtverhranu.

Námořníci se zálibně usmáli a urovnali si stejnokroj. (U nás na táborech totiž dělá-me ranní nástup v kroji.)

„Jsou to opravdu dovední a obratní hoši,“ povídám zase.

„Ehm – hm hm – ehm,“ kašlou rozpačitě námořníci a nadýmají se jako holubi.

„Nikdo se nevyzná v lodnictví lépe než oni,“ rozmazávám jim med kolem úst dále. Námořníci jsou už v sedmém nebi a ostatní jim závidí chválu.

„Potřebujeme postavit stožár na vlajku,“ pravím na konec. „A kdo jiný může tuto práci vykonat, než naši čtyři milí dovední námořníci?“

Tábor smůly

„Ale to je přece děsné těžký,“ vyjelo z námořníků zoufale.

„No ano – v tom je právě ten vtíp,“ povídám mrazivě. „Od čeho byste byli námořníci. Či by to měla být práce než námořníků? Styďte se. Vy máte do námořníků tak daleko jako my odtud do Prahy.“

Pak byl nástup rozpuštěn. Mužstvo už zase mělo příčinu smát se námořníkům a ti se šli honem podívat do jízdniho řádu, kolik je kilometrů do Prahy, aby alespoň při-bližně poznali, jak daleko mají k opravdovým námořníkům.

Bylo to pro ně hrozné zahanbení, ale pak je postihla ještě hroznější rána. Při dal-ším ranním hlášení byl čten rozkaz „ze zhora“, že se dovolu-je na maňásku jezdit je-nom těm hochům, kteří nejsou námořníky. A těm, kteří jsou námořníky, se používání maňásku přísně zakazuje.

To rozhodlo o osudu námořníků. První den dělali, jako by o maňásek nestáli. Ani koupat se nešli, ačkoliv slunce pražilo. A když od řeky zazněl řev pozemních kry- s, zkoušejících Nového John-sona, zacpali si námořníci uši a šli raději na borůvky.

Ale druhý den už námořníci neodolali.

„Prosím vás, buďte tak hodný a pučte nám ho aspoň na chvílku – jo? My už ne-jsme námořníci!“ křičeli na pozemní krysy, prohánějící se s maňáskem po řece.

Ale z vody se jim odpoví- dalo: „Jóó, heleme se – vy sté ale dobrý. Dýk my víme, o co běží. Jste správný námořníci a bašta.“

Načež správní námořníci chodili smutně po břehu, plivali do vody a občas se ptali ve vůdcovském stanu významně, kdy jedou vlaky do Prahy, kolik stojí dráha a jestli by si ji museli zaplatit sami nebo jestli by na ni dostali z toho, co zaplatili na tábor...

Z chmurných úvah o odjezdu z tábora je vytrhlo příští ranní hlášení, které upra-vo-valo používání maňásku v tom smyslu, že každý účastník tábora, ať námořník či pří-stavní krysa, smí jezdit na maňásku.

Od té doby se námořníci zase sice chvílemi vozili na maňásku, ale byli tiší jako putičky a nikomu ho už nebrali.

A když se na příštím táboru stane něco podobného, víme jak na to“.

[26]

POJEDEME SPOLU NA KOLE

„Všechno dobré o mrtvém,“ říká se všeobecné, když se mluví někdy někde o něja-kém nebožtíku. A přece-alespoň podle mého skromného názoru – mělo by se spí-še říkat „všechno dobré o živém“, protože mrtvému už je to rozhodně jedno, jak se o něm mluví, ale ten živý může po takovém špatném „mluvení“ přijít a dát nám pět šest pohlavků, jen to fikne.

Ale vůdce ze Svět- le nad Sázavou, bratr Grizzly, nemůže na mne ani za živa, ani za mrtva, protože to, co zde o něm a o tom jeho „kole“ budu žalovat, není žádné špatné „mluvení“, ale jen čistá pravda.

Dríve, než budu vyprávět tento jímavý pravdivý příběh o jízdě na kole, který se mně stal na letošním táboře (co se taky všechno na táboře nepřitrefí?), musím o jízdě na kole promluvit povšechně, aby historie byla úplná a vědecky podložená. Tedy – jízda na kole sama o sobě je již tak stará jako lidstvo samo.

Ano – je na příklad historicky dokázáno, že si již nebožtík Diogenés občas velmi rád zadrاندil na kole a použil k tomu účelu vhodně upravených obručí ze svého po-věstného sudu.

Rovněž onen legendární běžec, který zvěstoval porážku lakedaimonských, nepřiběhl, jak až dosud bylo tvrzeno, ale přijel se zprávou na kole. A smrt, která ho zkosila ihned po vyřčení zprávy, nepovstala z únavy po běhu, ale z toho, že měl u kola zavaře-nou zadní nábu. (Vizte ostatně můj spor v této věci v Národní politice ze dne 30. úno-ra 1935.)

I do naší vlasti se jízda na kole dostala velmi brzy a našla oblibu, jak svědčí násle-dující úryvek z pergamenu, který byl nalezen spolu s jinými dokumenty v archívu města Hradce Králové:

„... i jdižiž, ruče na kolo jako čečetka vyskoč a s větrem o závod krajem uháněj. Hubu měžž zavřenu, aby průvanu nebylo, a hlavně jen šlajfovát přehojně neopomeň, abys škébule své nenabil jsi sobě. A jízda Tvá pak srdci Tvému pro radost a očím ji-ným ku potěšení jest bude“.

Naučit se jezdit na kole není lehká věc a také ne každý stejně rychle pokračuje v učení. Lidé rozvážní, klidní, vyrovnaní naučí se na kole jezdit poměrně dříve než li-dé nestálí a vrtkaví, kteří nemají dostatek duševní rovnováhy a nemohou ji mít pocho-pitelně ani na kole a jsou následkem toho většinou více v příkopě než na kole.

No – a teď, jak to bylo s tím Grizzlym ze Svět- le nad Sázavou.

Měli jsme totiž tábor nablízku a jednoho dne přijel k nám Grizzly na kole, aby u nás pobyl několik dnů na návštěvě. (Myslel si chudák, že jako host nebude muset nic dělat, ale ještě tentýž den musel utírat nádobí, umýt si špinavý ešus a

Tábor smůly

dokonce byl přinucen sesbírat své papírky od bombiček, které mu hoši nacpali...) Třetí den jsem se rozhodl, že se půjdu podívat asi deset kilometrů cesty dále do kraje, kde mně byla slibována krásná tábořiště pro příští rok.

„Ale nic – co bys chodil,“ bouřil se Grizzly, jakmile zaslechl o mém úmyslu.

„Mám tady své kolo, pojedeme tedy spolu. Sedneš si na rám a budeme tam dříve, než se naděješ. To budeš vidět, jak pojedeme.“

A takovéhle řeči, prosím, jsem od něho slyšel asi dvě hodiny. Nechtěl jsem jet.

Včera se mně zdálo o ševci a dnes ráno jsem rozbil zrcátko. Víte přece, co to zname-ná.

Ale Grizzly mne vábil a vábil jako pražský autodrožkář, jen abych prý jel, to že prý bude něco, alespoň prý o tom napíše pak zase nějaký článek do Junáka – no, až jsem zkrátka podlehl a vyjeli jsme. On na sedle, já na rámu.

Lidi – to vám bylo kolo! No nazdar!

Hned za první vesnicí mu spadlo sedlo, takže si Grizzly šoural kabát po zadním kole. Za Koňkovicemi mu odpadl jeden pedál (tomu kolu), a sotva jsme ujeli dvacet metrů, přetrhl se mu řetěz u převodu a zamotal se do drátů...

V Čičelíčkách... právě před kovárnou, se nám začalo viklat přední kolo, Grizzly už byl celý utahaný a tak slezl a povídal:

„Teď už mám toho himbajs dost! Vypůjčíme si tady v kovárně klíče a kolo spraví-me.“

Divil jsem se, že mluví o té správce tak v množném čísle, jako by přitom počítal se mnou, ale nechtěl jsem dělat zlou krev a jen jsem se tedy optal, jestli mám slézt taky nebo jestli mne bude při tom spravování na kole držet.

Ale Grizzly už byl nějak mrzutý, utrhoval se na mne, jako bych já to kolo rozbil a nebyla s ním vůbec žádná řeč.

V kovárně nám půjčili olejníčku, jeden klíč velký, jeden malý a jeden na kónusy. Grizzly rozšrouboval matice, dal mi je podržet, pak jsem mu musel podat velký klíč, pak ještě kónusový, načež mi velký vrátil, pak si vzal zase ten malý a velký, jeden mi vrátil a chtěl kónusový, pak si bral něco sám, najednou chtěl zase ten velký a já mu tvrdil, že ho má on. On povídal, že mně ho vrátil s tím malým. Ale já neměl ani ten malý. A Grizzly také ne. Hledali jsme okolo v trávě, přičemž jsem upustil na Grizzlyho celé kolo, které jsem pořád jednou rukou držel. Pak jsme ztratili i ten kónusový, a když jsem ho šel hledat, nedal jsem si pozor na matice, snad jsem je vytrousil–nebo co – a zkrátka bylo po maticích. Myslel jsem, že se Grizzly zblázní, když jsem mu to řekl. Abych ho alespoň trochu uspokojil, pravil jsem povzbudivě:

„No, mlč – jen když se nám pořád ještě neztratilo to přední kolo, to je hlavní.“

...“ Grizzly na mne div nevztáhl ruku!!

Klíče jsme našli asi za hodinu, ale šroubečky byly pryč a pryč a pryč. Koupili jsme tedy v kovárně nové a jeli jsme dále. Kolo se už tolik neviklalo.

Ještě jsme neztratili kovárnu z dohledu, když nám praskla zadní duše. Na čisté hladké silnici!!! A teď jsem teprve něco viděl!

Grizzly vyňal duši z obalu a tato duše měla záplatu vedle záplaty, některá byla kombinovaná, protože měla na sobě zase ještě několik záplatek menších. Každá zá-plata měla svoje číslo. Grizzly vytáhl nějaké ušmourané lejstro a srovnával s ním číslo oné záplaty, která nám nyní povolila.

„Jo, milej zlatej – to máš tak,“ pravil Grizzly rozšafně, když jsem se na něj tázavě zadíval, a sedl si ke svému výkladu na zem.

„To kolo už je dost starý. Tatínek ho vyfasoval ve světové válce, prodělal s ním ce-lou Itálii, Rusko a ještě kousek Srbska. Celý pluk se na tom kole učil jezdit, pak doma leželo několik let na půdě – a zase se na něm jezdilo – no a to víš, že duše utržily sem tam nějakou díru, kterou bylo třeba zalepit. Záplaty se ale množily a nikdo se už v nich nevyznal. Některé byly lepeny klihem, jiné ševcovským popem, voskem, každá byla z jiného roku a na každou zkrátka jiný recept, jak ji znovu přilepit.“

A to se všechno tedy muselo vepsat sem do tohoto záplatového plánu a podle ně-ho hned uvidíme, jaká záplata nám na příklad právě teď praskla . . .“

Zabořil se do záznamů o záplatách a najednou s nádechem jistého zájmu pravil: „A jéjeje – povolila nám záplata 85-1909“ – a když si vyhledal příslušné číslo v záplatovém plánu, četl:

„Tato díra byla udělána u Solopysk, když jsem se vyhýbal malému kamínku, při-čemž jsem porazil jednu paní s nůši a pak spadl do okurek vedle silnice. Na ten kamí-nek jsem při tom také najel. Podpis: Tatínek.“

Záplatu jsme zalepili, ale moc daleko nedojeli, protože Grizzlymu upadl zvonek a nemohl ho najít.

Ve snaze, abychom už jeli dále, nabídl jsem Grizzlymu, aby zvonek nehledal, že budu při jízdě na lidi v cestě hvízdát. Neptejte se, jak mne odbyl!

Ještě při zpáteční cestě nám jednou praskla přední duše. Grizzly to ale neviděl,

Tábor smůly

ne-bo to snad ani nechtěl už vidět, a tak šlapal dále.

„Grizzly,“ povídám tedy.

„Co je už zase,“ vyjel na mne výhruzně.

„Grizzly – mně se zdá. . .“

„Co se zdá, to je sen,“ odsekl prudce Grizzly.

„No jo, dobře, dyš ale vono jako tento –“ začínám dále nesměle, abych ho moc ne-rozzlobil.

Zkrátka jsme nakonec slezli a seznali, že nyní povolila záplata číslo jednacích 37/c a i 907, vzniklá tehdy, když Grizzlyho tatínek v mládí najel na hrábě.

„Co se mne teji,“ pravil jsem teď již dosti zhurta, protože s přibývajícím šerem rostl můj vztek na to, že jsem se dal Grizzlym k jízdě přemluvit, „já bych radši došel do tábora pěšky.“

„Jo – hele – ty jsi dobrej,“ zahoukal Grizzly a očka mu vyplavala zlobou. „Tak ty si půjdeš hezky do tábora a já tu mohu zůstat do rána – néé?“

„To by nebylo vůbec zapotřebí, zůstat tu do rána. Stačí, když tu zůstaneš do půl-noci.“ Chechtám se najednou a celá věc mně připadá děsně k smíchu, ač jinak jsem povahy spíše zádušné a tesklivé.

V táboře už byli po večeri a chystali se spát, když jsme přišli. Grizzly nesl veloci-péd na ramenou, protože nám už skoro u tábora vypadlo celé zadní kolo, o čemž jsem vám zapomněl napsat.

„Tak co – jak se vám jelo?“ vítá nás táborové mužstvo, protože nevidí ve tmě Grizzlyho s kolem na zádech.

„No skvěle jsme jeli, skvěle,“ pomlaskuje si labužnický Grizzly. „Viď, jestřábe?“

„Hm,“ bručím nevrle a mizím raději rychle ve stanu, abych mu nedal pohlavek.

[27]

KDYŽ SE RUKA K RUCE VINE, TAK SE TÁBOR PODAŘÍ

Je toho tolik, co chci napsat, že opravdu nevím, kde bych začal. Nejraději bych te-dy nepsal nic, abych darmo něco nevynechal, ale když už mám takový hezký nápis, je mi toho přece jen kapku líto. A tak začnu nejdříve o té tyči.

Ta tyč za tím stanem ležela už hrozně dlouho. Ležela tam týden – a ono nic. Leže-la tam čtrnáct dní a „vono furt nic“. Nikdo si jí nevšímal, každý do ní kopl.

Pak ji teprve jeden pořádný táborník zvedl a zabodl do země. A každý, kdo šel ko-lem, zastavil se u ní a trochu ji do země ještě více zarazil. A tak společným úsilím celé-ho tábora, zvláště pak Čenka čili kanonýra Jabůrka, byla tyč do země zaražena až po svůj vršek.

Několik dnů tam byla tak pohrbena. Nikdo nevěděl, čím tyč je, každý si myslel „má to není-tak co“ a žádný po tyči ani neškytl. Pak ale v tyči poznal Čingo svůj majetek a teď začala mela. Hned že prý tyč musí ven. Já tu tyč poznám,“ křičel zoufale Čingo, „měla nahore na šesulce takový to, s ta-kovým tím – že jo – víte, co myslím, vidte, koukejte, tajdle to je, tadlecta maličká tečka, to je určitě moje. Kerej bukanýr bukanýrská mně tam tu tyč zarazil, hrom aby ho po poli za to honil – a honem s ní ven, nebo budete vidět...“

Tyč ale ven nešla – tak tam byla zaražená! Když jsme kolem tyče lili vodu, aby zem změkla a tyč se dala vytáhnout, vycházely ven jen bublinky, ale kdepak tyčka...

„Vykopáme tedy okolo díru,“ řekl kdosi a už tu byla „kramle“ a lopatka.

„Tohle kopání mně připomíná jednu knížku,“ říká Venda Rybář. „Kdybych si jen vzpomněl, jak se jmenuje. Je tam také něco o takové hloubce, jako teď tady.“

Napsal ji tendleten Žuln Verner.“

„Aha – Pět neděl v balóně,“ pomáhá jeho paměti ochotně Jirka.

Celé mužstvo se potají chechtá, jen Venda nevidí, že si z něho Jirka dělá legraci.

„Kdepáák,“ odmítá možnost tohoto názoru. „Tam bylo něco o čtvrtku. Cesta – cesta – aha, už vím. Cesta do středu země. Tak jsem tomu byl přeci blízko – myslel jsem, že tam bylo něco o čtvrtku, a ona to byla zatím středa...“

Teď se chechtá zase vítězně Venda a utíká před odhlasovanou kyčelní masáží.

(Kterýžto název navrhuji místo zprofanovaného slova „hobl“.)

Pak byl na táboře pepík. Ale to nebyl takový Pepík, jako je například nějaký živý Pepík, to byl pepík s malým „p“ a s krátkým „i“. Ten náš pepík byl obyčejným kusem dřeva a s tím kusem dřeva zatloukal Boža všechny kůly u podsady. Střežil jej jako oko v hlavě, ale pepík se těšil neobyčejné pozornosti celého tábora a proto každou chvíli Božovi někdo pepika ukradl. A pak bylo zle.

Boža chodil chvíli jako bez ducha. Nic ho netěšilo, v očích se mu leskly slzy, se vším mlátil (občas i sám sebou, když o něco zakopl), každého si nedůvěřivě prohlížel a najednou objevil pachatele. A teď to začlo!

Rozestavěným tábořem se mihly dvě postavy. Ta první-obyčejně menší – točila nad

Tábor smůly

hlavou vítězně pepikem a přitom ječela strachy. Za ní se hnala atletická postava Boží. Všechn ten shon se řítíl někam k vodě.

Na svahu u břehu řeky zmizeli nám oba gambusínové vždycky na chvílku z očí. Jen děsný řev je odtamtud slyšet A ještě a ještě, jako když dobíjí někdo kůzle. A za chvíl-ku volné kluše od řeky Boža. Už je to zase on. Směje se, huláká své „hujtataáá“ a po-hrává si mile se zachráněným pepikem.

Hoši ze zpěváckého družstva kolektiv dokonce tvrdili, že existuje tajně jakýsi kult pepika, že je celý klub „pepikovců“, v jehož středu je Boža, ač ten vše popíral.

Pak ale Boža přišel o svou radost. Jednoho dne zatloukal na břehu kůl na uvázání ložky. A jak byl v ráži, přerazil pepika na tři kusy a ještě přitom upadl do vody. (Ten Boža!)

Celý tábor se tehdy zahalil do smutku. Každý jsme s Božou cítil. Chodili jsme ko-lem něho po špičkách, nemluvalo se nahlas a kdekdo se snažil zmírnit jeho žal.

Večer měl pepik pohřeb. Boža mu vlastnoručně vykopal hrobeček a pepik byl pietně zabalen do nedělních novin, ozdoben kvítím, přišla řada kytic s nápisy a pak za asistence celého tábora byl pepik vynesena z vůdcovského stanu a za pohřebních zpěvů dopraven k hrobečku.

Za ministerstvo táboření jsem pronesl smuteční řeč já, načež se vystříдалo ještě ně-kolik řečníků. Za kolektiv byl přihlášený a projev učinil Gaučík, který u kolektivu zastával funkci klubového strašidla. Řečník byl tak dojat, že pořád jenom skytal: „Že jo – že jo,“ a bylo po řeči.

Pak dlouho nikoho nic netěšilo. Každý zalezl do svého stanu a svým bolným citům dal průchod hrou na mandolinu, housle, harmoniku nebo hrací hodiny. Kdo neměl žádný hudební nástroj, tak si pískal od rána do večera aspoň na hubu.

V hudbě vynikal zejména Černoušek-houslista. Co hrál, to bezpečně nebylo zjiště-no nikdy. Jak hrál, to jsme věděli všichni: mizerně. Jednou přšelo. Sedělo nás několik u mne ve „vůdcáku“ a Černoušek hrál vedle „ve vile“. Mně jeho písnička připadala jako „Skákal pes přes voves“, kdežto hoši se spíše klonili k názoru, že Černoušek hra-je „Mladost, moje mladost...“ Ale na konec přiběhl rozjařený Černoch a povídá: „Ne – ale tydlecty Hofmanský povídky bych moh' hrát furt – a porát budou krás-ný: ...“

Mužstvo se chechtalo, ale mně-jakožto známému milovníku hudby – se udělalo děsně mdlo a trvalo celé odpoledne, než jsem se vzpamatoval. Za tohoto zhroucení arcit zapomněl jsem dávat svačinu, což mužstvo nelibě neslo a připomínalo mně ji taj-ným reptáním a házením seker. („Este že šém se dicky pšiklčil...“, abych se vyjádřil jedním úlovím z našeho oddílového časopisu.)

V těch dobách, kdy duch tábora vlivem milovaného pepika i Černouškových hu-debních produkcí upadal jako kámen vržený do propasti, bylo nutno honem něco dě-lat, aby lid se nebouřil a vrchnost svrhnout se neopovážil.

Část představenstva tábora navrhovala, aby se vařily tři dny za sebou šklubanky, ale návrh byl přehlasovaný novým – aby se postavil tobogán.

Jak jsme ho stavěn', co se při něm semklo, jakož i jiné příběhy, vesměs kratochvil-né, o tom vám povím až zase jindy, protože všeho moc najednou škodí, a ještě by se vám o tom dar-mo v noci zdálo.

[28]

SEDM STATNÝCH PISTOLNÍKŮ

Jak to vlastně začalo?

Kluci byli samá tableta kovbojská knížka, mluvilo se jen o samých psancích a ka-ňonech, o vypálených rančích a podobných taškařicích.

A Tonda si zkrátka myslel, že když je tak strašně dlouhý, že už je bůhví co, a pořád o sobě říkal, že je pistolník. K těmto řečem se nachomýtl ještě někteří jiní gambusini, kterým se to děsně líbilo a prohlásili, že jsou pistolníky taky. Byl to zejmé-na Samson, který dostal ihned přezdívku Sam-pistolník, pak Emílek a ještě nějací jiní výtečníci, v celkovém počtu sedmi.

Od toho dne, jak se tihle chlupci sešli, nebylo s nimi k vydržení. Spolky na táboře od události se správnými námořníky sice nebyly trpěny, ale vzhledem k legračnímu založení tohoto pistolnického sdružení zamhuřovalo vedení tábora obě oči a pistolní-ci dělali „jako by nic“.

Tonda byl ihned pojmenován jako Táta pistolník. Různé pokusy zlehčit jeho oso-bu přezdívkami jinými, jako například Fotr pistolník nebo Staříček pistolník a po-dobně – byly vzápětí rázně potlačeny, neboť – jak již řečeno – Fotr pistol – chci říci Táta pistolník byl skutečně úctyhodně dlouhý a pak co hlavního, měl u svých pří-vrženců velký vliv, který mu zaručoval jejich okamžitou a vydatnou pomoc.

Tábor smůly

Jako správní námořníci, tak i pistolníci si potrpěli na obřady. Každý počin, každou poradu zahajoval Táta pistolník slovy: „Pistolníci, za mnou,“ přičemž si vždy drama-ticky přehodil přes levé rameno svou černou pelerínu. Pistolníci na to zařvali vždy unisono: „Kam bysme šli inám!!!“ Teprve pak se schůzovalo. Každý z pistolníků vlastnil docela pěkný dětský „leborbér“, umělecky vyřezaný ze dřeva, který jim dodával náležité odvahy k pistolnickému počinání.

Přijímací zkouška k pistolníkům byla velmi těžká: Sam-pistolník se s každým zá-jemcem o členství nejdříve pral, všelijak ho „mukal“ a zájemce nesměl ani pípnout. Když pípнул, byl amen. Jeho přihláška nebyla přijata a on byl vydán na posměch všem pistolníkům i nepistolníkům a nezbyvalo mu, než:

a) odejít na poušť a stydět se,

b) zastřelit se dvěma až třemi ranami z pistolnické bouchačky.

Smrtelné vážnosti a obdivu svých společníků dobyl si však Táta pistolník zejména kteréhosi dne, kdy po dvoudenním tajemném kutění a pročítání starých zálesnických „kněh“ vynořil se najednou z hlubin stanu, zasypaného odštěpky a třískami, s podiv-nou malou šipkou, vyrobenou ze dřeva.

Pak sháněl malý klacíček a provázek. Když oboje po delším hledání v okolí tábora objevil, předvedl táboru tak zvaný „pistolnický samostříl“.

Šipka se totiž pomocí klacíku a provázku, z nichž byl zhotoven jakýsi luk, měla vymrštovat asi do deseti metrů, kterážto vzdálenost se řídila dle zručnosti vrhače.

Táta pistolník prozatím dokázal vymrstit šipku asi na tři metry, ale všeobecně – vzhledem k jeho tuhému tréninku – se předpokládalo, že do konce tábora dokáže šipku vystřelit na takových pět šest metrů.

Dny však ubíhaly a výkon Táty pistolníka ve vrhu se nelepšil. V knize, z které čer-pal pokyny při výrobě šipky, se Táta pistolník dočetl, že prý každé malé dítě a každý nešika již první den dokáže vymrstit šipku do deseti metrů. Celé dny protoulal se Táta pistolník v odlehleém údolí tábora se šipkou a skládacím metrem, aby mohl své výkony kontrolovat. Nelepšily se však a Táta pistolník upadal zvolna do trudnomyslnosti a všelijakých pocitů méněcennosti, v nichž ho potměšilí škodolibci ještě horlivě utvrzovali.

Největší duševní otřes potkal pak Tátu pistolníka o několik dnů později. Při svých výzkumných výpravách se samostřílem do okolních pralesů vystopoval Táta pistolník velickou můru, kterou se snažil rukama zasáhnout.

Jak známo, Táta pistolník vládne silně dlouhýma rukama, tzv. lopatami. Mamě ji-mi mával jako větrný mlýn, můru nezasáhl. Motala se mu dlouho mezi rukama, pak se mu otřela o nos a uletěla.

Táta pistolník, zdrcen svou vlastní nemotorností, vrátil se do tábora, s nikým ne-mluvil, už nesvolal ani jednu pistolnickou schůzi a bylo po pistolnickém sdružení...

[29]

STRÁGULA – SENZACE NAŠEHO TÁBORA

Bobří družina je rarita našeho oddílu. Jsou do ni zařazováni hoši z ostatních dru-žin, když jim táhne na patnáctý rok, a z toho vyplývá, že jsou tam tedy již hoši zkušení a dovední.

Na táboře měla Bobří družina svůj zvláštní čtyřplátnový stan, do kterého se smělo vstoupit jen s vyřknutím některého slova družinového slovníku (například „hvoz-dík“, „karamba“, „švára“, „Pedro“, „hrdiný kapitán korkorán“ apod.), měla svou bandasku s družinovou vodou, která se však nesměla pít, aby jí neubývalo apod.

A z té družiny, jež měla takovéto všelijaké zvláštnosti a oplývala různými dobro-družnými nápady (viz únos Vendy Mládka od pirátů), vzešla i myšlenka na Strágulu.

Strágula byl nízký podvozek z rozbitého dětského kočárku, který si vzala Bobří družina na tábor, „dyby se na něco potřeboval“. Nepotřeboval se však na nic, kromě dovážení kamenů od řeky ke stavbě kamen, a tak hned po této službě nějaký neznámý dobrodinec neměl nic jiného na práci, než že u vozíku urazil obě přední kolečka.

A teď to začalo!

Na prkénko vozíčku, které teď spočívalo jen na zbylých dvou zadních kolečkách, byla přibita dlouhá oj a tak vytvořen z dětského kočárku smrtící závodní vůz tovární značky Strágula.

Na vozík si sedl jezdec, dva hoši-tahouni popadli oj a jelo se o překot. Někdy zá-vodník vypadl, když se v travnatém terénu vjelo do jámy, ale jinak se

Strágula těšil ne-obyčejné pozornosti celého tábora.

Bobří se strašně chlubil, že dovedou jezdit na Strágule nejrychleji, že jsou „nejši-kovnější“, že mají svou „techniku“ – a uznejte laskavě, že takovéto řeči by dopálily i nebožtíka.

Tábor smůly

Proto jednoho dne bylo rozhodnuto, že se uspořádá na Strágule závod o velkou cenu tábora, aby bylo vidět, „kdo to lepší dovede“.

Lidi – to jste neviděli, jak to vypadalo v táboře v den závodu!

Od rána se nemluvalo o ničem jiném než o něm. U kuchyně denní služba připálila při povídání jíšku, což se pokládá u nás na táboře za „táborový hřích“, já jsem ani ne-přijímal hochy k druhotřídce (když jsem musel povídat...) a někteří chlapci se ne-chtěli ráno ani umýt, prý se beztak odpoledne při závodu umažou. U Stráguly panoval ohromný ruch. Strágula garážoval u čtyřplatňáku Bobrů a byl teď u něj shromážděn celý tábor.

Na Strágulu nesměl nikdo ani „šmátnout“ kromě Charlieho, který byl oficiálním montérem, přiděleným „továrnou Strágula“ k závodnímu vozu.

Jako pravý montér byl Charlie ustavičně nabručený. Na každý pokyn, daný mu ve-litelstvím Bobřího stanu k opravě „vozu“, měl čtyřiapadesát rečí (jako například: „A co furt porát –“, „a proč –“, „a na cío –“, „dejte mně pokoj –“, „no jóó porát ta-ky –“ a podobně). Přitom ustavičně držel v ruce skutečnou ohromnou olejnicí od au-tomobilu, se skutečným olejem a mazal na Strágule nutně i zbytečné. Také sbírkou klí-čů a kleští ustavičně potřeboval, utahoval kolečka a připevňoval prkénka.

Pak přišel Vláda Michálek s nápadem, že namaluje diplomy vítězným závodní-kům. Bylo tedy stanoveno, že bude vypsána I. cena, II. cena a cena pro útěchu. Ale pak vláda prohlásil, že neví, co by na cenu pro útěchu namaloval, a tak udělal diplo-my jen dva.

Uzávěrka přihlášek končila se ve dvě hodiny odpoledne. Přihlášky musely být podány písemně do Bobřího stanu, kde byla závodní kancelář, a musely obsahovat tyto údaje:

Jméno jezdce, jména obou tahounů, pod jakým číslem závodník jede a jeho závodnickou minulost.

Pak se ustavila závodní dráha: od špičky louky k táboru, podjet volejbalovou sít (pozor na hlavy tahounů), v pravém úhlu vytočit zatačku kolem praporku, přejet trestné území a vjet do cílové pásce u stožáru v táboře.

Když hoši viděli tu pravouhlou zatačku smrti, začala najednou velká nouze o jezd-ce. Každý se totiž viděl „vymáznutý“ v zatačce, neboť Strágula bylo vozidlo velmi vratké, lehké a snadno bylo vyneseno ze závodní dráhy, zejména když tahouni „brali velký tufty“ (což přeloženo z naší oddílové mluvy značí, když jeli rychle).

Každý takový jezdec, ačkoliv se ještě dopoledne třásl na závod jako dítě na řehtač-ku, najednou dělal drahoty, měl „vánoční nálady“ a vůbec všelijak přispíval ku dramatickosti chvil před závodem o Velkou cenu tábora.

Na štěstí se zase utvořilo sdružení hochů, kteří se ujali úkolu samaritánského. Zho-tovili nosítka, oblékli se do tepláků s červenými kříži na rukávech a rozestavili zá-chranné stanice po celé délce trati. Hlavní byla ovšem u zatačky smrti, kde bylo nej-větší nebezpečí převrnutí závodního vozu.

Jiná skupina byli novináři. Každý z nich měl fotoaparát a byl připraven fotografo-vat jízdu a zejména výmazy v zatačkách ve všech fázích. Novinářů bylo asi osm, pře-kázeli jeden druhému, ale obrázků udělali hodně a docela se jim povedly.

Pak Bobří skupina vystrojila svého závodníka Svátu po závodnicku: oblékli ho do několikerych tepláků, vpředu i vzadu ho vycpali polštáři a sešněrovali ho provazy, aby po cestě v šílené jízdě nic neztratil. Na hlavu mu byl přivázán kotel podobný hel-micím motocyklových závodníků a na obličej dostal škrabošku s vystřiženými otvory pro oči.

Rozumí se samo sebou, že ostatní jezdci se začali ihned „opičit“ a vymódili se prá-vě tak.

Na konec bylo rozlosováno pořadí jízdy podle jednotlivých přihlášek, byl jmenován startér a měřič u cílové pásce.

Ve dvě hodiny odpoledne vzrušení dostoupilo vrcholu. První byl vylosován Sváta z Bobří družiny (tahouni Zoubek a Svištík). Charlie u startu znovu maže Strágulu, přibíjí lépe oj a zkouší ještě kolečka vozu, která nevzbuzují zvláštní důvěru. Pak Sváta nasedá „Technicky“ dává nohy na prkénko, omotává si je provazy a do rukou bere provazy jiné, jdoucí od špičky oje, kterými bude vyrovnávat svou rovnováhu.

'A teď! – Šílená jízda započala. Tahouni div neutrhli oj od vozu, jak prudce zabra-li. Strágula sebou trhl a Sváta povyskočil na vozíku.

Ohromný řev rozbouřil se tábořem. Záchranné stanice měly pohotovost, novináři na sebe křičeli, že se jim zaclání – a vtom – pozor – zatačka smrti je tady.

Zoubek se Svištíkem nepatrně přibrzdí. Je vidět, jak je vůz tlačí svou rychlostí vpřed. Strágula skřípe, kolečka se třesou, kymácejí – teď vnitřní se vyzdvihuje do výšky – a na vnějším spočívá váha celého Stráguly i závodníka.

Tábor smůly

Povážlivě se Strágula naklání, Sváta leží na vnitřním boku, vnější rukou se odstrkuje od země, aby vůz vyrovnal ...

Je to vteřina hrůzného napětí. Převrhne se Strágula? Byl by to ztracený závod pro Bobry – a závodník by byl vymrštěn ohromným obloukem z trati!

Ale Sváta je „technik“. Vyrovnává vůz v té šílené zatáčce. Strágula dopadne zpět na obě kolečka, tahouni znovu přidávají rychlost. Sváta se závodnický přikrhuje na voze – a šestnáctá minuta je vítá v cílové pásce.

Celý tábor je u závodnického vozu. Sváta je vyzvednut z vozu a narovnan. Je tak roztřesen jízdou, že se sotva drží na nohou.

Charlie-montér je už zase u svého vozečku. Nejdřív kolečka. Maže je zase, prohlíží, narovnává zkřivené dráty a přibíjí napolo utrženou oj. Sváta konstatuje škodu: propálené tepláky od tření kol.

Pak se jede jízda ostatních závodníků, ale jeden po druhém se strašlivě vymázli v zatáčce smrti. Nejhuře Vláda Michálek, kreslič diplomů a takyzávodník. Ve všech případech zakročila záchranná stanice.

Bobři vítězí. Je jim odevzdána slavnostně cena, řeční se, gratuluje, novináři už jsou tady zase – aparáty cvakají – a pak si Bobři hrdě odvázejí Strágulu i se svým závodníkem Svátou do garáže.

Jejich čest byla obhájena!

[30]

NAŠE NOVÁ KLUBOVNA ČILI BUBLINY PANA SPRÁVCE

Po návratu z tábora si hoši rozebrali trosky Stráguly jako talismany (on se nám to-tiž rozbil na padrť při jednom tragickém závodu) a bylo po všem. Ale už jsme zase měli přichystanou jinou práci. Zrušili jsme totiž své tři klubovny a pořídili si pro oddíl jedinou klubovnu, ale velikou a „dle úsudku jiných“ jednu z nejhezčích v Praze.

Místnost pro ni jsme dostali ve Skautském domově, ale abyste si nemysleli, že to bylo jen tak něco lehkého, musím vám vše dopodrobna vypsát.

Když jsem se tedy dozvěděl, že jedna místnost ve Skautském domově je volná, běžel jsem nejdříve na bratra tajemníka Nováka do Svazu.

Bratr tajemník si vyčistil brýle, podíval se na mne pátravě a pak pravil rozvážně:

„No, vono to bude jako dost těžký. Ale přijď sem ještě v úterý.“

Přišel jsem tedy v úterý a bratr tajemník „nebyl doma“.

Přišel jsem znovu ve středu a bratr tajemník povídal: „No vidíš – teď už je to pryč, měl jsi přijít v úterý...“

Myslel jsem, že upadnu pod stůl, ale pak jsem se opanoval a tak dlouho do bratra tajemníka hučel, až řekl:

„No tak tedy dobře. Ale musíš jít na tu paní, co drhne ve Skautském domově po-dlahy. Ta ti poradí blíž.“

Chtěl jsem ještě poznamenat, že jsem ještě nikdy neviděl, aby někdo ve Skautském domově drhl podlahy, ale pak jsem si pomyslel, že bych třeba dělal jen zbytečné mr-zutosti a tak jsem už byl „ticho“ a upaloval na Petrské nábřeží.

A představte si – našel jsem ve Skautském domově skutečně stařenku, na zemi klečící a drhnoucí podlahy, až se z nich kouřilo.

Smekl jsem, vyslovil svou prosbu a ukázal legitimaci.

Stařenka byla moc nedůvěřivá. Vzala mi legitimaci z raky, upustila ji do kbelíku se špínou, vyndala a pak řekla rozšafně:

„Jóó, milej zlatej, přes todletoňc já tady nejsem žádnéj ouřad. Ale dou a tam dole na kadláku bydlí jeden muckej, co tady ty dřevěný baráky stavěl, a ten je vod toho. Co ten řekne, to je svatý.“

Na „kadláku“ mně ale řekli, že ten „muckej“ už před šestnácti roky umřel a sice hned ten drahý den po dostavění baráků, protože mu lidi prý řekli, že to není hezký.

Byl jsem tedy zase tam, kde dříve, a trvalo to dlouhou dobu, než jsem přišel na správnou adresu, kde mně bylo řečeno: „Dobrá, v srpnu se můžete do klubovny stě-hovat.“

Ve Skautském domově nás přivítal pan správce. Uvedl nás k našim dveřím, podí-val se významně na své kedlubny, nasázené v blízkosti, a prohodil výhružně, že jich tam má jedenačtyřicet, tak aby se „tedy nestalo náký tentononc ...“

Pak nám odemkl dveře naší nastávající klubovny a poukázal na pozůstalou výzdo-bu po předcházejícím oddílu.

Když jsme mu řekli, že si výzdobu skautské klubovny představujeme jinak a podle toho také provedeme, ohnul pan správce opovržlivě rty a pravil:

„Vy už jo-vy...“

Nechali jsme ho tedy v pochybách o našem umění a pustili se do práce.

V klubovně jsme odstranili veškerou výzdobu našich předchůdců, přinesli barvy,

Tábor smůly

štětce, terpentýn a každý den až do pozdního večera dělali jsme s nimi v klubovně zá-zraky.

Třetí den přiběhl pan správce s velikým křikem, že se mu prý ztratily tři kedlubny, že je měl moc dobře spočítané, dříve že se to nestávalo a že to pozene až do náčelnictva.

Zaříkali jsme se, že jsme nevinni, že ani nevíme, jak se kedlubny trhají, ale pan správce trval na svém.

„Řekněte teda na mou duši,“ pravil pak nakonec zoufale.

Řekli jsme mu teda „na mou duši“ a pracovali ostošest dále. Klubovna brzo začala prohledat, a první, kdo tuto změnu k lepšímu zpozoroval, byl pan správce.

Přišel, spočítal kedlubny, pak nahlédl do klubovny a divil se změnám, až se mu dělaly bubli-ny u očí. – Později, když úprava pokročila, byl jeho údiv ještě větší.

Už nepochyboval o našem tvrzení a ochotně přitakával, že budeme mít nejlepší „klubárnu“ ve Skautském domově. I z jiných oddílů přicházeli hoši, šlapali do barev a křižovali se nad tou nádherou. – Jednou byla ohlášena celá výprava, která měla při-jet vyhlídkovým autobusem. Ale nedočkali jsme se!

Autobus, bohužel, uvízl v blátě pod Štefáníkovým mostem i s návštěvníky (moc jich bylo z ciziny) a ani do večera nemohl být vyproštěn, ač na jeho záchraně pracova-la celá pražská pohotovost, posílená o četnu výpomocných listonošů.

My ovšem pracovali dnem i nocí dále, neboť jsme hochům oznámili, že dne 7. září musí být slavnostní otevření klubovny stůj co stůj.

Oslazením v této únavné dřině bylo každovečerní moje loučení s pomocníky, spo-čívající v tom, že byli hnáni klackem k východu za srdečných pokřiků: „Přijďte zase“, „Nashledanou“, „Těšilo mne“ a podobně, načež byli obřadně vykopnuti z drátěných dvířek.

Toto legrační loučení stalo se tak obvyklé, že když jsem některý večer po práci na tento zvyk zapomněl, hoši se mrzutí vrátili od dvířek a tak dlouho o vykopnutí škem-rali, až jsem je v náhradu alespoň polil špinavou vodou.

Datum 7. září se blížilo s úžasnou rychlostí a práce bylo ještě tolik, až mně bylo z toho špatné. Bratr Srdíčko, třebešický vůdce, který mně nyní vypomáhá v oddílu, přespával poslední noci dokonce v klubovně, aby neztrácel čas večer dlouhou cestou domů a ještě ráno brzo před odchodem do práce dřel v klubovně na její úpravě. – Ještě tu poslední noc ze 6. na 7. září probděl při usilovné práci.

A 7. září odpoledne přišli hoši ke dveřím, na nichž se skvěl zbrusu nově namalova-ný Indián a tlačili se dovnitř – ale bylo zamčeno. Přece jsme jim nemohli říci, že tam ještě připevňujeme na okna záclony a Srdíčko že se převléká z pracovního obleku do kroje.

Pak Srdíčko vyšel se mnou ven, zamkli jsme a já pravil: „My jsme se, hoši, s klu-bovnou nadřeli dost. Dřete se teď také trochu vy. Tímto klíčem, co jsme teď zamkli, se nebude odmykat. To je klíč slavnostní. Ale někde tady v okolí je ukryt klíč obyčej-ný a ten si najděte. Tam na oné louce za vámi je někde pohozena krabička a v ní na-psáno, kde asi klíček bude.“

Hoši se vrhli na louku jako diví. Moc lidí hledalo tehdy s sebou, protože se rozkřik-lo, že jeden pán tady včera ztratil pětikorunu, a kdo ji najde, ten si ji smí nechat.

Konečně hoši našli krabičku, ale moc moudří z ní nebyli. Byl v ní rozstříhaný do-pis a když jej složili, dozvěděli se jen, že klíček se nachází někde v okolí čtyřiceti kroků od klubovny.

A zase nové hledání. Našli při tom čtyřicet devět klíčů od sardinek, sedm od kon-zerv, jenom od klubovny ani jeden. Až Láďa, rádce Tygrů, našel jej v sudu, naplně-ném až po okraj vodou. Jen malý kousek nitky, na níž byl klíč ve vodě zavěšený, bylo vidět.

Hoši se srotili u dveří a za chvíli se již kochali krásou svého nového přístřeší.

K západu od našich oken jsou zase okna. Ta okna patří bytu pana správce. Pan správce je zticha. Je odvařen. Dočista odvařen. Chodí a mlčí. Mlčí a chodí. Na západ-ní frontě klid.

[31]

PÁNOVÉ, NETLAČTE SE UŽ JE VYPRODÁNO

Ještě jsem se ani pomalu nevzpamatoval z utrpení, které jsem měl s loňskou besíd-kou, pořádanou pro 3. a 50. oddíl, a už mne hoši zase začali trápít, abychom hráli znovu, ale teď prý něco většího, nač prý by mělo přístup i obecnstvo.

Jejich nápadu jsem se přímo zděsil, ale hoši nedali pokoje, zejména Skukům byl do hraní jako divoch a tak jsme do toho „uhodili“.

Umluvili jsme celkem dvaadvacet veselých i vážných výstupů a v říjnu jsme začali

Tábor smůly

cvičit. Bylo v tom všechno možné: rytmické cvičení, zpívání, lasování, různé legrace atd. Zejména zpěvné výstupy jsme „dřeli“ poctivě. A hezky každou neděli. Vedle v klubovně dvaatřicítka uměla už naše „parádní zpěvné číslo“ nazpaměť a pan správce ze Skautského domova po cestě do práce hvízdal náš úvodní zpěv, jen to brnčelo.

Vydali jsme lístky po třech korunách a celá jedna neděle byla věnována přednášce, jak mají být zpeněženy.

Při prodávání u lidí lekávných a bázlivých bylo doporučeno nenápadně s lístky také vytáhnout nůž a mile si s ním pohrávat, případně vystřelit na poplach ze špuntovky, čímž se nabídce dodá patřičného důrazu a průbojnosti.

Citlivějším lidem mělo být řečeno, že divadlo je takové, že tam zaručeně budou plakat. (Že budou plakat smíchy, to se ovšem říci nesmělo.)

Lidem, co se rádi smějí, zase mělo být mezi řečí nadhozeno, jak jednoho hochu při pouhé zkoušce málem od smíchu ranila mrtvice. A tak podobně...

Těsně před divadlem jsem si podvrtl nohu, přestal slyšet na levé ucho, hrozně ochraptěl a dostal strašidelnou rýmu. Čekal jsem, že ještě také oslepnu, nebo že nebudu moci hýbat pravou rukou, kteréžto obavy se však na štěstí nesplnily. Abych se do dne představení zaručeně uzdravil, léčil jsem se vším možným.

Pod-vrtnutou nohu jsem měl v bačkoře promočené octanem, pil jsem heřmánkový čaj s citrónem, do ucha si stříkal olej a tak den před „naším“ divadlem jsem byl jakžtakž zdravý.

Ještě v sobotu jsme lepili různé nápisy k jednotlivým výstupům, při kteréžto práci si Pepa Řeháků na dvou místech roztrhl levou punčochu, takže mu z ní zbyly jen cancoury. Vyjádřil ihned obavu, že bude doma asi pravděpodobně bit, protože punčochy byly docela zánovní, ale, bohužel, pro všeobecnou práci nebylo nám možno ho utěšit.

Týden před představením jsem už měl také „nastrádaný“ čtyři koruny a tak jsem se dal na tu slávu ostríhat, což mělo dodávat celému představení patřičného lesku. První překvapení, kterým jsme své představení zahájili, bylo, že proti všem před-pokladům a výpočtům pražského obecenstva začali jsme jen o deset minut později, než jak bylo ohlášeno. Tento fakt ostatně stane se – myslím – historickým v dějinách pražských skautských akademií, neboť něco takového bylo tu vůbec po-prvé. (Začíná se pravidelně nejméně o půl hodiny později.)

Nás zase obecenstvo ukrutně překvapilo svou účastí. Sál byl nabit jako snad ještě nikdy, lidé stáli i v uličkách mezi sedadly a ještě přicházeli další, ty však bylo nutné od pokladny zahnat.

Když jsme začali hrát, poznali jsme teprve nevhodnost sálu: byl úplně rovný!

Lidé ve čtvrté řadě už špatně viděli, takže se museli natahovat. V páté řadě si už museli stoupnout, v šesté řadě si lidé na židle klekli, v sedmé si na ně dokonce stoupli a ostatní řady už neviděly docela nic.

Bylo mně to ovšem–jakožto režisérovi celého podniku – velice trapné, ale zase jsem se utěšoval, že čím méně lidí bude na jeviště vidět, tím bude méně ostudy. Když jsem si uvědomil tuto potěšitelnou okolnost, dostal jsem opět patřičnou náladu a hned následující úlohu jsem zahrál s takovým nadšením, až mně při tom uletěly přilepené fousy.

Všichni se chechtali, ve třetí řadě jedna tlustá slečna dostala smíchy škytavku, je-nom mně do smíchu nebylo a nejraději bych byl brečel.

Když teď v klidu přemýšlím, myslím, že největší zásluhy o úspěch divadla měl Mý-val. (Víte – to je ten, co s ním na Táboře smůly šestkrát spadla postel a nikdy se mu nic nestalo.)

Mýval se totiž ustavičně chechtal, dodával kuráž, sám měl asi devatenáct úloh a ještě dělal při tom náповědu. Nejdříve nechtěl hrát nic jiného než krále nebo andě-la, ale když jsme mu vysvětlili, že takové úlohy nemáme, dal se uprosit a hrál vše, co jsme mu přidělili.

Nejvíce se nám líbil, když dělal Pepíčka Nohejlů: Pepíček Nohejlů měl tedy jako nemocnou maminku a šel se poradit k sousedce, jak má maminku léčit. Paní řekla Pe-píčkovi, aby si dala maminka na levé koleno placku a třikrát si plivla přes pravé rame-no. – Ale Pepíček všechno spletl, obrátil a doma mamince vyřídil, že si má třikrát plivnout na pravé koleno a přes levé rameno přehodit jednu křenovou placku...

Nikdo při divadle nezahálel: Bobři k němu udělali lampióny, Tygři čepice muzi-kantů, Medvědi nosili kufry a Vlci prodali nejvíce lístků. Zoubek přinesl sedm zánov-ních deštníků „kdyby se snad potřebovaly“, a Lojza Turek opatřil z domova tak dlou-hou fajfku, že jsem s ní musel vystoupit na stůl, aby se mi dole necourala.

Teď také s hrůzou vidím, že jsem zapomněl napsat, jak družina Medvědů, která chodí skoro celá do jedné třídy, doběhla svého velebného pána: velebný pán tedy při náboženství vykládal, že ten, kdo jen schrání a nic ze svého bohatství nedá,

Tábor smůly

ten že není dobrým křesťanem. Ale ten, co i z mála dá, ten jest člověkem dobrým. – Družina Medvědu na základě tohoto učení přepadla o přestávce velebného pána a musel si koupit dva lístky na naše divadlo.

O přestávce v zákulisí bylo vždy boží dopuštění, hoši se smáli, křičeli, hádali se, kdo to zkazil, trásli se strachy před příštím vystoupením a pořád něco hledali.

Fanda měl hrát maminku a v poslední chvíli, kdy už měl jít na jeviště, jsme si s úža-šem povšimli, že nemá sukni. Dejvičák zase ztratil cylindr a Nobilemu padaly vypůj-čené tatínkovy kalhoty.

Tvrzení jednoho našeho nepřítele, že když jsme měli něco veselého, seděli všichni jako o pohřbu, prohlašuji za nepravdivé. Pravdou ovšem je, že se lidi smáli pořád, i při veselém, i při vážném ...

Divadla se lidi nemohli ani nasytit, tak se jim líbilo. A když jsme z technických dů-vodů museli vynechat sedmnáctý výstup, křičeli:

„My chceme sedmnáctku, hrajte sedmnáctku...“

dupali a třískali jako zběsilí do lavic (což nám konečně bylo jedno, protože ty lavice – mezi námi řečeno – nebyly naše).

Ještě po divadle jsme šli do klubovny, zatopili, smáli se a počítali krejcary.

Když jsme napočítali, že nám divadlo vyneslo více, než jsme očekávali, smáli jsme se ještě víc, až Mýval spadl smíchy pod stůl a Dejvičák se mohl udávit. Naštěstí se nikomu nic nestalo. Mýval vylezl zpod stolu, „vopucoval“ se a ve vese-lé náladě jsme se rozcházelí domů.

A každý z nás si cestou domů pobrukoval závěrečný zpěv, kterým jsme divadlo ukončili:

„My jsme si ten úspěch jistě
dnes zasloužili,
vždyť jsme měsíc takřka oka
nezamhouřili.

Co to bylo práce, dřiny,
po těle jde mráz,
abychom si vydobyli
pochvaly od vás.

Abyste se jenom smáli,
dobře bavili,
nakonec snad zas peníze
zpátky nechtěli.

Zdařilo se nám to dobře,
mužem' zavřít krám,
a až příště budem' hráti,
přijďte zase k nám.“

[32]

ZAČÍNÁ SE STAŠIDELNÝ PŘÍBĚH

Vítr hučel svoje smutné písně a hoši byli nějak zvlášť ztichlí, tak jako skoro nikdy. Hlavní body oddílové schůze byly již vyčerpány, chvíli jsme pak ještě zpívali a teď nastala vhodná doba k tomu, abych jim sdělil tu zvláštní historii.

A tak jsem začal:

Bylo to kteréhosi pochmurného večera v pozdním podzimu, když přišel ke mně na návštěvu. Byl to můj dobrý známý, druhotřídní skaut, ale dnes bych ho byl málem ne-poznal, jak špatně vypadal. . .

„Dříve, než ti budu vyprávět svůj neobyčejný příběh,“ rozhovořil se ten bledý hoch chvějícím se hlasem, „musím ti říci něco o sobě.“

„Tedy nejsem strašpytel,“ pokračoval, „nejsem žádný zbabělec, lekající se prask-nutí nábytku nebo třesoucí se, když spadne obraz. Až do nedávná nevěděl jsem, co je to hrůza.“ Odmlčel se a pot mu stál na čele.

Přistrčil jsem k němu číšku horkého čaje a on pokračoval:

„A přece za poslední měsíc jsem se v těchto věcech změnil. Neboť to, co současné prožívám, je tak děsivé a tajemné, že vyhnalo ze mne poslední kapku odvážné krve.“

Já, který se smával povídkám o návštěvách ze záhrobí a nevěřil v nic nadpřiroze-ného, bojím se nyní jít po setmělých schodech. Já, který chodíval v pozdních večerech kolem osamělého hřbitova cestou k domovu, třesu se teď při nejmenším šustotu a de-setkrát za noc zkouším dveře, jsou-li dobře zamčeny.

Ó – buď proklet ten den, kdy prvně jsme se šli podívat na naši novou klubovnu! Ten den byl začátkem všeho utrpení, které náš oddíl teď prožívá.“

Tábor smůly

když skončil, byl bledý jako stěna.

„Uklidni se – uklidni,“ pravil jsem konejšivě a rozsvítil jsem v bytě všechna světla. Poděkoval mně němě očima a pak vyprávěl zážitky rázu tak neobyčejného, že neváhám je zde vypsát.

[33]

PRVNÍ PŘEDTUCHY

Nejdříve vyprávěl klidným hlasem, ale čím dále se dostával k jádru věci, stával se jeho hlas tišším a chvějícím a v obličejí zrcadlil se mu výraz děsu.

Ó – jaký podivný příběh jsem to slyšel!

vyprávěl, jak jejich oddíl dostal klubovnu. Hezkou malou místnost, sloužící dříve za prádelnu v jednom zastrčeném domě na Starém Městě. Okno vedlo do zahrady hustě zarostlé, patřící k bývalému klášteru. Dům – jako všechny domy v této části města – byl plný tmavých zákoutí, výklenků, ale jejich klubovna byla světlá a příjemná. Propůjčil jim ji majitel domu před svým odjezdem do ciziny, když se zavázali, že budou jednou týdně mýt v domě schody za pana správce, jehož paní nesloužilo příliš zdraví a nesměla se namáhat.

Hoši-skauti si z této povinnosti nic nedělali, na práci byli zvyklí. A svůj propůjčený „útuleček“ vymalovali jak nejlépe mohli, nastěhovali sem darovaný nábytek a zahájili pravidelný klubovní život.

Strávili zde kdejakou volnou chvíli. Zde konali svá cvičení v první pomoci, učili se šít, malovali, zpívali, debatovali, i školní úkoly si zde psali, aby je učení více těšilo.

A když v soumraku v neděli se vraceli z nějaké své dobrodružné výpravy za město, ještě šli alespoň na chvíli do své klubovny, zatopili si tam a vařili čaj. Při černé hodině zpívali a vzpomínali na krásné příhody prožité spolu v létě...

Ale nikdo by nevěřil, že tito hoši od jisté doby cítili se ve své klubovně nějak stísně-ni. Najednou je tam už nic netěšilo tak jako dříve. Něco je tížilo a přece o tom mezi sebou nemluvili.

Až kteréhoś dne, když už nebylo vidět na práci, sesedli se zase jako vždy kolem kamen. I několik nezbytných mandolín a kytar přinesli, aby si potmě zazpívali s jejich doprovodem.

Ale sotvaže přezpívali jednu písničku, opět zmlkli. Nebylo jim do zpěvu. Nešlo to, protože myšlenky každého z nich byly u něčeho podivného a tajemného ...

Bylo ticho. V jizbě se ukládaly temné stíny. Jen na zdi u kamen poskakovaly červené odlesky ohně z kamen a schovávaly se za skříní. Vycpané sovy se usídlily ve skle-něných očích, že vypadala jako živá.

A v tom stísněném tichu poprvé promluvil vůdce o tom všem:

„Ba ne – hoši, jen si to řekněme upřímně, že se tu v tom opuštěném domě začíná-me bát.“

Tato slova, tak náhle k věci a bez obalu pronesená, působila na hochy jako elek-trická rána. Každý z nich cítil záchvěv jakéhoś děsu, když bratr vůdce se tak neočeká-vaně dotkl věci, kterou jeden před druhým až dosud tajili. Ano, hoši se tu skutečně začínali bát.

[34]

TVÁŘ V OKNĚ

Bylo to už v polovině října, když do jejich klidného života začali padat podivné předtuchy jakýchś tajemství, obepínajících celý ten starodávný dům, v němž měli svoji klubovnu.

Nevznikly jenom povídkami paní domovnicové o šesti nájemnících, kteří ze-mřeli v domě za posledních pět měsíců, nebo o malé černé rakvi, která se jednou ob-jevila ve sklepe, aby za dva dny nato zmizela právě tak záhadně, aniž by se vědělo, kdo ji tam dal a kdo ji odnesl...

Byly tu i jiné tajuplné okolnosti, nutící k horečnému přemítání. Neboť to, co hoši poslední dobou prožívali, bylo tak děsivé, tajemné. Ty všechny příhody, jež je potká-valy, se tak křižovaly a zase v sebe zapadaly, do tmy a bez vysvětlení, že nebylo divu, když byli teď místo zpěvu při kamnech tak zaražení a zamlklí...

První taková událost stala se jim před třemi týdny.

Seděli tehdy v klubovně při světle malé zálesácké lampy. Na jednom stole učil ten-krát Jára Vilíka a Jirku vázat knihy, kousek dále maloval Ruda návrh na družinovou vlajku. Každý se něčím zabýval.

Tom seděl proti oknu a psal zrovna družinový deník, když najednou začal rychle a zmateně chrlit ze sebe:

„Koukejte... vidíte to ... vidíte? Tam v okně přece... hleďte, jak se sem dívá

... všichni vzrušeně vyskočili od své práce, ale v okně nikoho nespatriili.

Jak již bylo řečeno, okénko vedlo do zanedbané klášterní zahrady.

Hoši se tázavě zadívali na Torna. Byl bledý a hlas se mu trochu chvěl, když říkal:

Tábor smůly

„Viděl jsem na skle přimáčknutý obličej, s nenávisnými očima se po nás tady rozhlížel. Nezapomenu do smrti na zlé, hrozné oči. Kdo ví, jak dlouho se ten člověk na nás tak díval a co vlastně zamýšlel a kdo to byl...“
„To je zvláštní,“ divil se bratr vůdce a zadíval se pátravě na Tomyho. Vypadalo to, jako by Tomovi snad ani nevěřil. Maštná skvrna na okně, vytisknutá obličejem, doka-zovala však, že Tom neměl přeludy, ale že obličej opravdu viděl. A tvář se už ten večer neukázala, ani kdy jindy. Hoši ji alespoň nezahlédli... Za to byli vyrušováni vždy večer zvláštním zvukem, jenž se podobal ránám kladi-va a doléhal sem jako ze sklepa. Byl to takový ošklivý nepříjemný pocit, že se člověk mimoděk podíval na dveře, jsou-li dobře zavřeny. Rány se obvykle začaly ozývat po-zdě večer, kdy se hoši chystali odejít z klubovny. Jindy zase našli pod dveřmi psaní načrtnuté neumělou rukou a v něm četli: „Jestli se nevystěhujete z té díry do tří neděl, vyletíte i s tou starou barabiznou až na měsíc.“
Podpis nebyl připojen. Výstraha byla napsána na zadní nepotištěné straně nějaké-ho starého letáku.
„Buďto je tam dole tajná dílna penězokazů, anebo nějaká mučírna,“ pravil Mikýsek. „Uvidíte, že tu ještě odhalíme něco strašného.“
V domě se zhasínalo na schodech už v půl osmé večer. Každý z několika málo ná-jemníků měl svůj klíč od domu a tak se dům v tu hodinu také zamykal. A tu pak hoši často slyšeli, když se náhodou zdrželi déle v klubovně, za dveřmi podivné plouživé kroky. A když jednou otevřeli naráz dveře, nikoho na chodbě nespatriili. Bylo tam tma a jejich oči, navyklé na světlo lampy v klubovně, tmou nepronikly.

[35]

DĚTSKÝ NÁŘEK

V této tajuplné historii hrál záhadnou úlohu správce domu, který byl hochům ze začátku velmi nakloněn. Byl to starší, zamklý muž a nevrlý, až hrůza. Každý týden museli za něj umývat hoši schody v celém domě, a jen několik schůd-ků, vedoucích k půdě, hoši nesměli drhnout, na ty měli zakázáno vůbec vkročit.

Hochům to bylo sice velmi podivné a jejich podezření na cosi nekalého se zvýšilo, když zjistili, že správce nosí na půdu hrnce s jídlem. Na půdu, prosím – co tam měl co dělat s jídlem?

A když jednou od něho chtěli klíč od půdy, aby se podívali, zda a jak by na střeše šla umístit anténa, obořil se na ně zhruba, ale přece s jakýmsi stínem strachu:

„Tam vás nepustím za živý svět!“ A pak se honem začal vymlouvat, že na půdu ni-kdo nesmí, že pan domácí vydal přísný zákaz atd. A nepustil je tam!
„Koho tam ten podivín může mít?“ hovořili často hoši šeptem v klubovně mezi se-bou. Nikdo ovšem nemohl dát příhodnou odpověď. Mikýsek, horlivý čtenář detektí-vek, sice prohlašoval, že správce asi skrývá na půdě nějakého uprchlého trestance, dokázat však nemohl nic.

Jisté však bylo, že správce by byl raději, kdyby hoši v domě klubovnu ani neměli – raději by myl schody sám. Nebyla mu zřejmě po chuti bystrost a všímavost skautů.

Ale nejpříšerněji působilo na hochy to, že teď posledních pět večerů někde v za-hradě plakalo usedavě a kvílivě nějaké děcko.

Nebyl to však pláč, jaký jsme zvyklí slyšet od malých dětí. Tento nářek byl tak zvláštní, žalostný a zase tak nepřírozený, že hochy až mráz obcházel.

„Někdo je patrně mučí...“, dohadoval se Pepa. Třebaže se však odvážili tajně prohledat celou rozsáhlou zanedbanou zahradu, do níž byl vstup zakázán, nenalezli po dítěti ani stopu.

Šestého dne večer bylo již ticho – dítě více nenaříkalo.

„Aby tak...“, pronesl mimoděk Jára, ale ani nedomluvil.

„Cos chtěl říci?“ optal se ho pátravě Kája.

A Jára jen zašeptal uděšeně: „To ho už jistě umučili.“

„A bylo to tu takové hezké, než ty rejdy začaly,“ povzdechl si u kamen Mikýsek a honem se otočil, nestojí-li už za ním také nějaký duch. Stál za ním však jen bratr vůdce a ten se starostlivým čelem odvětil:

„Musíme těm věcem přijít na kloub stůj co stůj...“

A v tom, jakoby na výsměšnou odpověď, ozvaly se zase tajemné rány z podzemí. Hoši se ulekaně podívali na sebe, ale vůdce pravil pevně:

„Hoši, klubovnu jsme dostali, poctivě za ni tady myjeme schody a nesmí nás z ní tedy někdo jen tak nějakým strašením vyhnat. Dnes už toho pátrání necháme, proto-že jste doma nikdo neohlásil pozdější návrat z klubovny. Ale zítra si zaříďte, abyste zde směli zůstat déle. A až domovník zhasne, podíváme se potom

Tábor smůly

do sklepa. A to by bylo pěkné, abychom něco nenašli...“ Jeho slova byla se vzrušením od hochů přijata. Nato hoši vyšli z klubovny, zamkli a tiše proklouzli kolem chodby vedoucí do sklepa, z něhož zaznívaly stále temné rány i jakoby nějaký vzdálený hukot. Dům byl již zamčen a museli si odemknout půjčeným klíčem. Klubovna ztichla a potemněla. Rudá světélka z kamen nehrála si již na stropě ani se sově v očích nesmála...

Chýlilo se již k půlnoci, když mně můj rozrušený návštěvník dopovídal čím dále tím nesouvisleji vše to, co je v předcházejících řádcích.

A zítra se chystají na výpravu do sklepa, o které se právě teď zmínil ke konci svého vyprávění. Vidím, že to jeho vzrušené mysli neprospěje, ať již ve sklepě něco objeví, nebo ne, ale urazil bych ho nesmíme, kdybych ho od té sklepní výpravy zrazoval.

Vypotácel se mlčky z mého bytu, rozrušený do krajnosti
Za dlouhou dobu po tomto večeru mne znovu navštívil a svůj podivný příběh do-vyprávěl.

[36]

DALŠÍ PODEZŘENÍ

Den, v němž měla být nebezpečná sklepní výprava podniknuta, připadl na sobotu a proto hoši mohli výjimečně své úkoly odložit až na neděli a v klubovně zůstat déle.

Každý z hochů určený k pátrání ve sklepě vymohl si k tomu doma svolení. Kdo ví, jak dlouho jejich pátrání potrvá.

Rázem šesté hodiny večerní byli všichni v klubovně. S obličejí vážnými, zachmuřenými, připraveni na všechno. Většina vzala sebou své nože.

Danny se přiznal, že nechal doma dopis, v němž vybízí, aby je šli hledat do sklepa, neprijdou-li hoši z výpravy do rána domů.

„Jsi velice opatrný,“ pochválil ho vůdce. Seděli potmě v klubovně a mluvili jen šeptem.

„Nechci, aby kdokoli věděl, že jsme zde,“ vysvětlil hochům vůdce své přání, aby bylo mluveno jen šeptem.

„A přece to někdo ví,“ zahučel Tomy. „Přece to někdo ví...“

„Kdo? Kdo je to?“ sypaly se na Tomyho otázky.

„Je to ten, u něhož nám to může být osudné,“ zašeptal Tomy. „Je to ... náš po-dezřelý správce domu...“

Mrtvé ticho se rozhostilo po jeho slovech klubovnou. Až po chvíli se vůdce sta-rostlivě otázel:

„Myslíš, že někoho z nás viděl, když jsme sem dnes vcházeli?“

Tomy jen kývl hlavou a pokračoval šeptem:

„Víte, po tom, co jsem dnes viděl, je mně ten člověk desetkrát podezřelejší než kdy před tím. Znáte, že je mým zvykem chodit tiše, k čemuž mně ještě napomáhají gumo-vé podrážky.

Tedy - když jsem šel teď do klubovny, viděl jsem správce na chodbě před jeho dveřmi. Byl ke mně obrácen zády, oblečen, jako kdyby měl někam odejít. Neviděl mě. Stál u bedny s popelem a něco v ní hledal.

V okamžiku však, jakmile mne spatřil, zdvihl se od bedny a předstíral, že si prohle-dává kapsy. Pak odemkl byt a vešel dovnitř. Z bytu zavoněla ven nějaká pečená zvěři-na. Je to přepychové jídlo a přece si správcova žena-jak víte - naříká pořád na bí-du. Odkud mají tedy peníze na taková jídla? A co hledal správce v té bedně?“

„Jisté je,“ odtušil vůdce, „že je to velmi podezřelý člověk a že by nám právě dnes, při naší výpravě do sklepa, mohl být krajně nebezpečný. A proto ho nesmíme pro dnešek pustit z očí.“

Ke klíčovému otvoru, kterým bylo v přítmi chodby poněkud vidět na dveře správ-cova bytu, byla postavena hlídka.

Venku byla sněhová bouře a človíčka nebylo na ulicích. Někde tloukl víchr špatně upevněným závěsem nad některým krámem. V kamnech hučela meluzína.

V sedm hodin se vrátil z práce jeden nájemník. Byl veřejným posluhou a přijel teď

i se svým vozíkem. Měl na něm naloženo cosi velkého a dlouhého, přikrytého plach-tou.

Zanechal vozík v průjezde a sám stoupal do druhého patra, kde bydlel.

V půl osmé bouchla opět vrata. Přišel jiný nájemník, zřízenec pohřebního ústavu. To vše hoši viděli klíčovou dírkou.

„Kde jsem tohohle člověka viděl!“ hučel Tom, který byl právě na hlídce. „Je mi nějak známý, a přece se nepamatuji, že bych ho byl někde spatřil...“

Za chvíli potom hoši slyšeli, jak jde správcova žena zamykat dům a zhasínat

Tábor smůly

něko-lik petrolejových lampiček na schodech. Šla jistě, s klidnou rván. Až sem bylo cítit zvěřinu z jejich bytu. Kdyby tušila, že jim jsou hoši na stopě...

[37]

VÝPRAVA DO SKLEPA

Po domě se rozhostila hluboká tma a klid. I ve sklepě bylo dosud ticho. V průjezdu byl jen mihotavý odraz světla od plynové lucerny na protějším chodníku. A tu dal vůdce znamení. Všichni, obutí v gumovou obuv, vyplížili se z klubovny na chodbu, až na hlídku, která zůstala v nezamčené klubovně, aby hoši nemohli být za-skočení.

Ve tmě dotápala výprava ke schodišti, kde ústila otevřená chodba bez dveří, ve-doucí šestnácti schody do sklepa. Až sem nahoru čísel z ní chlad a zápach sklepní plís-ně. Hoši se bezradně zastavili a čekali, co se bude dít.

Každá minuta, prožitá ve studené tmě, zdála se jim být věčností. Opatrně tedy se-stoupili po schodech do sklepa, ale nic nápadného neslyšeli. Panovalo zde hluboké ti-cho. Zavadili jen o několik prázdných soudků a ucítili taky zápach piva.

„Přijde-li sem někdo,“ pravil vláďa, „půjde jistojistě chodbou z domu.“ A měl pravdu.

Protože – sotva hoši vytápali po schodech nahoru zpět do chodby, někde nahoře, snad ve druhém poschodí, zavržly slabounce dveře. Tak tiše, že by je neslyšeli, kdyby někdo z nich jen trochu šoupl nohou.

Dlouhonožka najednou odskočil od zábradlí, jehož se držel a šeptal vzrušeně:

„Někdo jde asi dolů, zábradlí se chvěje.“

Nahoře se ozvaly tiché plíživé kroky a mihotavá zář svíčky doletěla až k nim. Co teď?

Z klubovny by toho hoši klíčovou dírkou příliš neviděli, a tak se ihned rozhodli zůstat na chodbě. Tajemný chodec zatím sestoupil již do prvního patra...

Schovali se tedy v rychlosti, kam se dalo. Vůdce se ukryl pod necky, opřené o zeď, někteří hoši se skryli pod schody vedoucí z patra a přikryli se starými pytly, ovšem tak, aby jejich pozorností nic neuniklo.

A sotvaže se všichni takto uklidili, záhadná postava již kráčela po schodech k nim. Nesla hořící svíci a její záře vrhala na obličej chodce hrůzné stíny, že vypadal jako umrlec.

Když postava sešla ještě níže, poznali hoši, zeje to sklenář Barnabáš z druhého po-schodí. V obličejí měl jakýsi podivný výraz nepokoje.

Teď se zastavil a hoši mysleli, že jsou už prozrazení. Ale on je nepostřehl.

Stoupl si k zábradlí tak, že se dotýkal bačkorou vilíka, a začal mávat svíčkou, aby bylo nahoře v poschodí vidět.

Pak šel tiše do sklepa, chvíli se šoural v jeho spletitých chodbách, načež bylo slyšet odemčení nějakých dvířek. Hoši čekali dále ve svých úkrytech. Tušili, že tohle není všechno.

Za malou chvíli přišel týmž způsobem onen zřízenec pohřebního ústavu. Také on mával svíčkou nahoru, ale nesešel dolů do sklepa, nýbrž zůstal u zábradlí.

Pak přišel k němu z prvního poschodí ještě jakýsi starší muž, rovněž obutý v bačko-rách, a na jeho znamení opět posluha, který přijel předtím s vozíkem domů. Znamení dávali si patrně proto, aby si sdělili, že je na schodech bezpečno k jejich rejdm.

[38]

POHŘEB V DOMĚ

Potom se všichni tři muži plížili kočičími kroky k vozíku do průjezdu. Teď zhasli i svíčku, aby na sebe neupozornili nikoho z ulice. V průjezdu i tak bylo dost světla od plynové lucerny, jejíž plamen se zmítal v divokém větru.

Chvíli šramotili na vozíku. To odvažovali plachtu. Pak vyzdvihli veliký dlouhý předmět, dva jej vzali na jeho koncích, třetí tajemný muž rozžehl opět svíci a celý po-divný průvod hnul se ke sklepu.

A v tom okamžiku dopadla záře svíčky i na onen dlouhý předmět a ohromení hoši ve svých úkrytech poznali v něm velikou černou rakev. . .

Co je v ní? Nebo – kdo je v ní?

Vilík cítil, jak mu buší krev ve spáncích hrůzou. Čeho budou ještě dnes svědky? – Venku na věži tloukly hodiny čtvrt na devět.

Nosiči rakve i muž se svíci vcházeli do sklepa. Tam ji uložili patrně kdesi ve vedlejší chodbičce a pak za nimi zapadla nějaká dvířka, asi ta, jež odemkl sklenář Barnabáš.

Ještě asi pět minut hoši čekali ve svých úkrytech. A teprve, když se ozvaly opět ta-jemné rány, zašeptal vůdce:

„Za nimi do sklepa! Ale tiše a opatrně.“

„Možná, že tam kopají někde pro rakev hrob,“ poznamenal kája.

Opatrně sešli po schůdkách a v záři elektrické lampičky, zpola zakryté rukou,

Tábor smůly

po-kračovali v chůzi chodbičkami podle zvuku. Ovanul je chladný vzduch páchnoucí plísní a občas jim krysa přeběhla přes cestu. Najednou ale Pepa téměř vykřikl: „Hleďte – tam – tamhle...“ Posvítíl do postranního výklenku – a tam stála ra-kev. Všichni přistoupili opatrně a s jistým zděšením k ní, ale vůdce nakázal, aby všichni kromě Tomyho, jenž byl nejstarší z hochů, odstoupili daleko od ní, což bylo také v tichosti vykonáno.

Vůdce s Torným pak zvolna otvírali víko u rakev, rozechvěni na nejvyšší míru a neodvažující se do ní skoro ani nahlédnout. Ale jaký byl jejich úžas, když rakev byla prázdná.

„Ať se propadnu, rozumím-li tomu všemu,“ hučel Tomy, když se púlili dále chod-bami. Ozvěna ran je mátl a trvalo dlouho, než přišli k silným dveřím, jejichž spáry prohnalo světlo.

Hoši stanuli před nimi v předtuše nějakého děsného tajemství. Zprvu nebylo nic slyšet, ale pak rozeznávali slova až příliš dobře.

Uhodila rána. A čísi hlas pravil:

„Tak jsem zabil kluka.“

Hoši se otráslí hrůzou a napadlo je, že je to asi ono umučené dítě, jež tak usedavě plakalo pět večerů někde v zahradě. Venda zašeptl tu domněnku.

„A rakev bude asi pro něho,“ kombinoval šeptem Kája. V následujícím okamžiku jim bylo vše vysvětleno.

[39]

OPONA ZÁHAD SE ZDVIHÁ

Rána jako z hmoždýře. A hlas mluví: „Tak to je už třetí zelená a eso ne a ne jít...“

Rána – prásk. „A mně ty karty padaj' zrovna tak jako včera.“ Prásk. Prásk. „Tak už dnes prohrávám dvanáct kaček. Ještě, že jsem mohl ukradnout z ústavu tu rakev. Záveský na Smíchově dá za ni hezkých pár korunek. Budou dobré na vánoce i taky trochu na kartičky,“ a kdosi se lišácky zasmál. Byl to jistě zřízenec pohřebního ústavu.

Prásk – bum. „Pane Krupička, nalejte mně tam do džbánu...“ – a zase rány ja-ko z děla. „Je to legrace... a naše hospodyňky si doma myslí, že už dávno spíme.“

Prásk! – „Desítka žaludová–no, když do hostince nesmíme, tak co. Ještě zeje vedle v domě ta udírna. Jinak bychom tady zmrzli...“ Prásk!

„Nahoru!“ zasyčel v temnu chodby vůdce k hochům.

A tam v klubovně zlověstně blýskl po chlapcích okem a pravil: „Přijde-li mně ně-kdo z vás ještě jednou s nějakou mučírnou nebo penězokazi, tak bude vidět, co mu řeknu. Víte, co je tam dole?“

A když se hoši tvářili poněkud nechápavě, vysvětloval:

„Schází se tam potají několik karbaníků, kteří nemají dovolení od svých paňmaminek jít do hostince. A tak hrají karty tady ve sklepě, když doma u nich už všechno spí. Jeden z nich dokonce ukradl v pohřebním ústavě za pomoci toho veřejného posluhy rakev, aby měl na karty.“

„Ale co to říkal ten, že zabil kluka?“ ptal se Drobeček.

„To je jen takové karbanické rčení. Přebil nižší kartu vyšší.“

„Ach tak,“ smál se Vilík, „a ty rány byly vlastně dopadající pěsti s kartami na stůl.“

Vůdce se teď náhle obrátil na Tomyho a spustil:

„A ty – Tomy, už bys mohl mít také rozum, takový velký hoch... To tě mohlo napadnout, že tvář, která se nám tehdy dívala oknem ze zahrady do klubovny, patřila tomu zloději rakví, který se ti zdál být dnes tak povědomý. Díval se na nás tenkrát tak zlověstně jen proto, že nám záviděl naši útulnou světlou klubovnu. A to psaníčko nám také napsali jen oni, abychom se lekli, vystěhovali a oni by se pak scházeli tady, místo ve sklepě ... Vidiš, tohle všechno tě mohlo hned napadnout...“ Svou výtku ovšem nemyslel doopravdy, vždyť sám také teprve nyní přišel na celou tu spojitost v oněch záhadných událostech.

Tomy si jen mlčky oblékl zimník a zamykal potichu klubovnu. Bylo půl desáté.

[40]

PAN SPRÁVCE SE ZPOVÍDÁ

Zapletená síť záhadných událostí se tedy pomalu rozplétala. Podzemní rány a hluk, jakož i tvář v okně, výhružný dopis a šátrání v tmavé chodbě u dveří klubovny byly vlastně již vysvětleny.

Zbýval tu jen pan domovník se svými tajemstvími, potom dětský nářek v zahradě, a to si vzal již na starost Tomy, že to sám všechno vypátrá.

Asi za tři dny po výpravě do sklepa potkal pana domovníka na chodbě a hned se s ním dal do podivné rozmluvy. Díval se mu upřeně do tváře, aby ho co nejvíce pře-kvapil a pravil mu chladně:

Tábor smůly

„Netajte nám, pane domovníku, nic, víme už vše. Povězte všechny podrobnosti raději hned, ať se uleví vašemu svědomí. Možná, že vám to u soudu pomůže. Tak co-pak jste to například pekli onehdy v sobotu dobrého – he?“, míně tím drahou zvěři-nu.

Pan domovník byl velice udiven, když s ním Tomy takovým tónem rozmlouval, ale pak se mu neoholená tvář roztáhla v úšklebku a on pravil:

„Jo – to tady po zahradě běhala náká cizí kočka, taková černá velká potvora, kři-čela celé večery a noci jako dítě. Tak jsem ji chytil a žena ji udělala na dvakrát k vobědu a večeri. To víte, mladej pane, časy jsou zlý... a kočka venkoncem vzato – dob-rá ...“

Tomymu se z toho zamotala hlava. Tak kočka bylo vlastně jejich záhadné mučené dítě! Ze je to dříve nenapadlo. Ale nedal se ještě odbýt! Chytil odcházejícího pana domovníka za rukáv a zahoukal na něho vítězoslavně:

„No – a co to nosíte v hrncích na půdu?“

Pan správce se trochu lekl, ale pak vydechl: „Jo – já tam chovám králíky, ale pro-tože se to v městě nesmí dělat, tak to chovám v nejhlubším tajemství. Vám to tedy řeknu, když už to na polovic vlastně víte. Ale mlčte – mlčte, povídám ... mlčte jako hrob...“

Tomymu se zamotala hlava po druhé, ale pořád ještě nebyl se svým výsledkem u konce.

„A co schováváte tady v té bedně?“ vybafl prudce.

„Škatulku s klíčem, aby moje žena mohla večer domů, když já odejdu pryč před je-jím příchodem. Ale teď už ji tam nedám – když to víte – buďte bez starosti,“ pravil domovník uraženě. Vrhhl na Tomyho zničující pohled a přibouchl mu dveře před no-sem.

A tak byla vysvětlena všechna ta „děsná“ tajemství jejich klubovny.

Nasmáli se všichni dost, nejvíce ovšem Mikýsek, který nejdříve pořád sliboval strašlivá odhalení a teď klidně tvrdil, že to hned říkal, že z toho nic nebude...

Také povídačka o šesti mrtvých nájemnicích v domě nebyla pravdivá, jak se hoši přesvědčili. To jen paní domovnickova je strašila, když cítila ve vzduchu, že strkají nos do jejich králíčího tajemství na půdě. Chtěla je tak vystrnadit z klubovny, aby králíci byli bezpeční před prozrazením městskému zdravotnímu úřadu.

Jen s tou první nalezenou rakví ve sklepě jí hoši věřili. Nechci nikoho obviňovat, ale myslím, že jako v druhé, tak i v této první rakvové aféře měl své nepoctivé prsty povedený „funebrák“ ...

[41]

NOČNÍ ŠPLECHTY V KLUBOVNĚ

V kamnech je ještě rezavé uhlí, trouby jsou horké a v klubovně je dosud slyšet od-cházející hochy, smějící se a rozjívěné z právě ukončené nedělní besedy. V klubovně, kde před chvílí bylo ještě tak hlučno, rozložilo se náhle ticho. Vůdce Jestráb ukládá do aktovky různá lejskra, unavený, umluvený, ale spokojený, že dnes nikdo nescházel a že všechno dobře šlo.

Vítr s Caroušem ještě rovnají lavice u stolu a Prášek, jenž odchází vždy z klubovny až už se zavírá, courá se teď po klubovně a vrtí se na bednách.

Potom i to je skončeno, světlo zhasne, zarachotí klíč – a klubovna je prázdná. Lampy zvenčí vrhají sem okny dlouhé jazyky matné záře. Sově na totemu oživly svět-lem oči. Namalovaný měsíc svítí žlutí. Všude je ticho. Mrtvé a hluboké ticho ...

A pak to začne. Na půdičce něco praskne. To se protahuje dědečkův kufr. Ten po-věstný dědečkův kufr!

„To je furt nákýho rámusu,“ zabručí nevrle dole jedna z beden, které si oddíl dal dělat v Ledči na táboře Úplňku.

„No sak už sem, milá bedno, taky kakrahelte letitej,“ trpce se k bedně pochechtává dědečkův kufr. A hned pyšně vypočítává: „Dýk už mám taky devět táborů za se-bou – a na žádným se mnou moc nóbľ nezacházeli. Legrací se mnou bylo plno, to by-lo pořád „dědečkův kufr sem“, „dědečkův kufr tam“ – ale šetřit mně trochu některej – to ty kluky ani nenapadlo. Akurát Jestráb, no a nyčky ty poslední táboře taky ještě vytrvalec a Carouš. I v novinách vo mně psali, v tom Junáku, moc lidí už mě zná a všichni se ptají na moje zdraví. Ale nevím – nevím, jestli ten desátej tábor ještě u oddílu doklepu ...“

Bedny dole jsou už zticha, je jim dědka-kufra tak nějak líto a připadají si proti jeho devíti táborům se svými dvěma skoro jako nemluvnata.

„Ba jo – člověk by ani neřek, jak ty léta v tej službě pro oddíl ubíhají,“ povzdychla si stará plechová konev v jedné z beden.

„No jen tak divně nekoukej,“ vyjela pak jedovatě na letitý hliníkový hrnek. „Mne oddíl koupil, když se jelo na Mohykánskej tábor v roce 1926 – no a moclipa je

Tábor smůly

to let – co? Nejdřív jsem byla jen na mlíko, pak už jen na pitnou vodu – no a nýčkon do mně dávaj jen sázavu a s tou stojím v noci na táboře u stožáru, kdyby byl voheň...“

„Jóó – milá zlatá konev“ zvučí rozšafně měděný kyblík, „na nákou vděčnost a vohledy ve skautském oddíle nečekej nikdy. To bys taky mohla čekat do smrti. Pro kryndáčka – dyš si jen vzpomenu, jak mne Kalousovic v sedumadvacátým roce vě-novali ještě s mým bráchou oddílu, to byl poprask! Jestřáb sliboval, že nás bude na tá-boře každej den někdo cítit sidólem a že přej budem pořád jako nový. Jo – cítili nás – to je pravda – ale jenom hlinou a drnem, děsně bych si musel naříkat. Zrovna jako ta konev! Nejdřív jsme byli jenom na polívku, pak se ale začalo oddílu lepší dařit, koupili si, fouňové, tyhlety papírový hlináky a já s bráchou – čistá měď – byli jsme dobrý akurát na škrábání brambor a na rozdělávání hlíny, když se stavěla kamna.“

„Enu jo – to vono se to povídá ...“ zašuměly stany ve své bedně. Čelta číslo 3A převzala slovo. „Kolik hochů se pod námi už vystříдалo! Kolik snů už pod námi bylo prosněno! Co jsme vše viděly! A jenom tomu nemohu rozumět, že najednou přijde doba, kdy do chlapců jako když střílí – najednou se z oddílu rozprchnou a jen pryč a pryč, a docela nic nelitují, že tady v oddíle všechno opustí, ten celý krásný život, ty všechny vzpomínky. Jdou tak lehce a bez lítosti, že nás to pak až skoro mrzí, že jsme jim takovou dobu věrně sloužily.“

„Se mnou to snad tak nedopadne,“ přišla s troškou do mlýna oddílová kredenc. „Mne si v oddíle čím dále tím více vážejí! Nejdřív jsem hnila u vlhké zdi ve sklepní klubovně na Letné. To byla ještě živa nebožka družina Jestřábů. Byla jsem prvním kusem nábytku, který do oddílu vůbec přišel. Daroval mne Karel Novotných. Pak mě odstěhovali sem, na Petrské nábřeží, a tady mě Jestřáb nalakoval, že jsem byla jako obrázek. A teď si ze mne dokonce udělají nový Medvědí stolek. Viděli jste už na mně ty indiánské závěsy?“

„No viděli – viděli,“ přitakává Vlčí stolek, „ale nové nejsou, to si nemysli! Ty pří-nesla ještě ta první Medvědí družina, ve které byl Skukům rádcem. To bylo tenkrát slávy, když je přinesl Pirát na družinovou schůzku a když je tu cupovali a barvili, aby měly indiánský vzhled.“

„Já jsem jen zvědavej, jestli mne si tu ještě budou tak někdy vážit,“ vzlyká bolestně Tygří stolek. „Jo – ta péče, jakou jsem měl, když byl v družině Car, Zoubek a Šípek, tu bych potřeboval! Pamatujete se, když mě Tygři odhalovali? Ach – kde jsou ty do-by! Car teď vede Vlčata, Zoubek je pryč – a ti ostatní Tygři jsou v jiných družinách.“

„I mlč, ty jsi aspoň na světle, sluníčko na tebe svítí a každej se na tebe podívá,“ huhlá to z půdičky. „Ale co já – Mývalův kufr. Jsem na půdě tak zapomenutej jako sirota v útulku svatýho Josefa. Oddíl mě zná jen o táboře. Celej rok se o mně ne-ví ...“

„Inu-nesloužíme oddílu proto, aby se o nás vědělo,“ pronesl pak oddílový totem tak mrazivě, až se chudinka Mývalův kufr na půdě začervenal.

„Ano – já také nekvílím pro svůj osud,“ řekl veliký pomalovaný kořen. „A co bych mohl vyprávět! Našel mě na Táboře smůly Julka Hromas. Celý tábor mne potře-boval! Omalovali mě a sváděli kvůli mně boje, kdo mě má mít ve stanu. Nazývali mne „oddílovou bambulou“. Byly to celé romány, když si mě hoši kořistili v noci navzá-jem. Nu a prosím: dnes tu ležím, nikdo o mne nestojí, nikdo se o mne nepere. Nikdo neví, k čemu jsem, jak jsem se sem dostal a jak se jmenuji. A Julka Hromas tu není, aby to hochům připomněl.“

Po střeše klubovny měkce přetapala kočka, do klubovny bíle zasvítíl opravdový měsíc. V bednách i na půdičce a v celé klubovně začalo vše vyprávět své příhody –a každičká věc jich znala přece tolik!

A zítra sem přijdou zase hoši na schůzku, budou chodit kolem všech těch věcí, brát některé lhostejně do rukou a opět je odkládat, aniž by si co přitom pomysleli. V konvi budou vidět zase jen konev, v kufru kufr a v hrcích hrnce. To proto, že si neuvědomí, že všechny ty věci jsou korunními svědky uplynulého chlapectví jejich předchůdců, a že kdyby ty věci dovedly mluvit lidskou řečí, že by po-věděly mnohé, nad čím by bylo možné se zamyslet.

[42]

TRAMPOTY S ODDÍLOVÝM ČASOPISEM

Zde vám píší o našem Čigoligu již po druhé, jen bohužel, že to nemůže být již tak veselé a radostné, jako článek prvý.

Máme my – lidičky zlatý – velké trápení se svým časopisem.

Tak například hoši teď zásadně nesmějí nosit Čigoligo do školy, a to od následující-ho případu:

Kdysi je četl ve škole Pepíček Hůrku pod lavicí – najednou se začal strašně chech-tat a – to se ví – pan učitel hned byl u něho jako na koni – a co že prý to čte?

Tábor smůly

„Chechechééé,“ vzdychá Pepíček, „tady takový prosím, jedno Čigo – checheché ligo – checheché – škyt...“

Pan učitel se strašidelně rozzlobil, postavil Pepíčka na „hanbu“, Čigoligo zabavil a nesl do stolku. Přece ale cestou ke stupínku mu nedalo, nahlédl do Čigoliga, zpomalil krok, ještě se tam jednou podíval, zrudl, a najednou mu jako něco honem upadlo pod stůl a on to musel sbírat – ale pak se vynořil opět nad stůl a už to zkrátka nevydržel a hlasitě se rozesmál.

A pak poslal Pepíčka zpátky do lavice a četl nahlas z milého Čigoliga až do konce hodiny, přičemž se celá třída tak chechtala, až řinčela okna.

Pan školník dole myslel, že je zemětřesení, tak zvonil honem na poplach, každý rychle utíkal ze třídy, přičemž se zapomněl zeptat, jestli bude odpoledne škola, a pro-tože to pak nevěděl jistě, tak radši nepřišel – zkrátka z toho byly docela obyčejné vedřiny, k velké mrzutosti pana ředitele, protože odpoledne přšelo a bylo dost chladno, takže na učení bylo tak „akorát“.

Veliké mrzutosti pro Čigoligo bývají, bohužel, také doma. Každý je chce číst první. Chlapci je obyčejně Čigoligo zabaveno otcem s pouka-zem na to, že musí dělat úkoly, psát slovíčka a šprtát latinu. A zatím co hoch – soptě vztekem – čmárá „matyku“, tatíček si lebedí na kanapi s fajfkou a ukazuje si v Čigoligu. Dokouření tabáku v dýmce je pak dobrou příležitostí k tomu, aby zatím co si jde tatínek pro nový tabák, zahodila mu maminka fajfku pod kanape.

Otec se jednak zdrží hledáním tabáku, ale ještě více hledáním fajfky, což ovšem mamince dokonale stačí k rychlému prohlédnutí nového Čigoliga.

Kromě toho je na základě zahozené dýmky možné s tatínkem potom ještě sehrát hledači hru „přihořívá – přihořívá“, což je tím případnější, když od zahozené dýmky opravdu zespodu začne hořet kanape ...

Babička je na Čigoligo až poslední v řadě a obyčejně je s ní proto také největší po-tíž. Babička je pak celý týden uražená, nemluví, se vším praská – a je docela pochopi-telné, že tohle všechno samozřejmě k míru domácnosti valně nepřispívá. Ostatně sama následující básnička z předposledního Čigoliga nejlépe osvětlí, jak velká je vždy tahanice o nové Čigoligo:

„Tohle jistě není vůbec žádná novina,

že čte naše Čigoligo celá rodina.

Nejdřív ovšem kluk z oddílu,

pak hned matička,

tatínek v mžiku při pivu,

a po něm babička.

A tetička si Čigoligo domů vypůjčí

(kluk po straně jen nevrle něco zabručí).

A druhý den strýček zase

Čigoligem jen se pase.

Pak půjčí je dál neteri,

ta doma na něm večerí.

A dědeček jak by směl,

každé číslo dosud čet.

Celý dům je zkrátka vzhůru,

Čigoligo dělá túru:

od partaje k partaji

Čigoligo tahají.“

Jinak je ale zase Čigoligo pravým dobrodincem a nositelem kultury, ve světě neví-daným. Také je dobrý a praktický rádce. Zejména pod rubrikou Rady zálesáka Frédyho nacházejí se pravé poklady zálesácké moudrosti.

Také výkladům druhotřídky, prvotřídky a jiným podobným taškařicím je věnová-no v Čigoligu slušně velké místo.

Nejvíce se líbilo, jak teď poslední Čigoligo „vypeklo“ své čtenáře. Byl v něm tento napínavý článek:

„Kdysi dostal chicagský milionář Mr. James Brown výhrůžný dopis, že musí v noci ze dne 12. na 13. října položit na hlavním hřbitově u hlavy hrobu číslo 76513 obálku s 50.000 dolary, jinak že mu bude nenápadně vyříznut jazyk, vypíchnuty oči a do uší zaraženy sirky.

Mr. James Brown nebyl bázlivým mužem, přesto však výhrůžky na něj tak zapůso-bily, že skutečně se v onu noc odebral s penězi na hřbitov, aby zachránil svůj život. Již našel ve tmě i hrob, vztahuje ruku s penězi, když v tom vynořila se za náhrob-kem postava a...“

Dále o tomto případě v Čigoligu nic není, jen maličká poznámka: „Dokončení to-hoto napínavého příběhu viz v jubilejním čísle, které vyjde roku 1954.“

Hoši jsou strašně napnutí (Práškoví z toho dokonce praskly tak řečené kšandy) a zkrátka–poněvadž nikdo o pokračování příběhu nechce přijít – musí zůstat všich-ni v oddíle až do toho nešťastného roku 1954, kdy jubilejní číslo vyjde.

Tábor smůly

Pepíček Hůrku bude mít do té doby fousy a ze Skukůma se stane dědeček. Inu – to víte – my si zkrátka umíme udržet v oddíle staré členstvo ...

Místo doslovu

několik slov o autorovi,
skautech a skautování vůbec...

Kniha, kterou jste právě dočetli, má ve svém podtitulu uvedeno: Skautské taškařice. Ono slovo – skautské – získalo novou platnost právě dnes, kdy u nás opět došlo ke znovuoživení dětské organizace Junák, která má svůj základ ve skautském hnutí.

Jaroslav Foglar, autor, jenž ovlivnil už tolik čtenářských generací a jehož knihy Hoši od Bobří řeky, Chata v Jezemí kotlině, Záhada hlavolamu, Stínadla se bouří, Podjunáckou vlajkou a mnohé další vešly již dávno do pokladnice dětské literatury, napsal v první kapitole Tábora smůly, jak si možná vzpomínáte, následující slova: „A vy, které potkalo to velké neštěstí, že jste nikdy neskautovali, představte si náš oddíl ja-ko celek, kde dospělý vůdce pracuje po celý rok se třiceti hochy-skauty v kamarádském ovzduší a pak porozumíte příhodám z Tábora smůly...

Většina dnešních mladých čtenářů ví o vývoji a podstatě skautingu velmi málo, spíše vůbec nic.

Jeho duchovním otcem byl spisovatel, lovec, přírodovědec a ilustrátor Ernest Thompson Seton (1860–1946). Mnozí možná znáte jeho knihu Dva divoši. Když mu bylo pět let, odstěhoval se s rodiči z rodné Anglie do Kanady. Rodina pak žila doslova uprostřed lesní divočiny. Ernest byl odmalička odkázán zpravidla sám na sebe, na svou odvahu a znalost nejrůznějších přírodních zákonitostí. Později odešel studovat do Toronta. Potom odjel na nějakou dobu do své staré vlasti, aby se posléze vrátil opět tam, kde se cítil nejlépe – do divočiny.

V roce 1902 založil ve Spojených státech amerických hnutí nazvané Woodcraft Indians, hnutí, kde během krátké doby ovlivnilo přes půl miliónu svých členů. Psal se rok 1906, když se E. T. Seton potkal s britským generálem Robertem Baden-Powelem (1857–1941). Tento muž Setonovy myšlenky dále rozšířil a obohatil. Soustředil kolem sebe britské chlapce, kteří toužili po dálkách, čistém kamarádství a po životě prožitém v přírodě, uprostřed dobrodružství. Vznikl tak scouting (skau-ting). Členové tohoto sdružení si začali říkat skauti. Scout (skaut) se u nás nejčastěji překládá jako – zvěd. Britští skauti se však nikdy nepovažovali za zvědy ve vojenském smyslu slova, ale za mladé lidi, kteří vládnou všeobecným vědění, lépe řečeno – chtějí vládnout všeobecným vědění. Zatímco E. T. Seton vnesl do svého hnutí řadu tzv. indiánských prvků – bylo to dáno zejména tím, že Woodcraft (wood znamená les či dřevo, craft řemeslo nebo doved-nost) Indians vznikl v prapůvodní vlasti amerických Indiánů – sir Robert

Tábor smůly

Baden-Powel mnohé tyto prvky potlačil, aby je nahradil jinými, podle jeho názoru přijatelnějšími pro podmínky britského života.

V naší zemi byl prvním propagátorem skautingu prof. Antonín B. Svojsík (1876–1938). Se skautským hnutím se prvně seznámil přímo v Anglii; byl to v roce 1911. Profesor Svojsík se rozhodl, že anglický skauting přizpůsobí mentalitě našich dětí. Mnozí lidé správně pochopili Svojsíkovy záměry jako další projev ohrožujícího se českého ducha, žijícího stále ještě uprostřed rakousko-uherské monarchie. Pomoc po-skytly Svojsíkovi i osobnosti, které měly zanedlouho vstoupit do dějin coby spoluvůdci svobodného státu Čechů a Slováků. Byli to například dr. Karel Kramář a zejména teh-dejší univerzitní profesor Tomáš Garrigue Masaryk.

V Čechách tedy vznikl Svaz skautů, který měl zakrátko širokou členskou základnu. Další rozmach zbrzdila první světová válka. Po jejím skončení v roce 1918, a po vytvoření Československé republiky, se skauting vydal na další cestu.

Mezi naše první skauty patřil také autor této knihy Jaroslav Foglar (narodil se v roce 1907 v Praze). A nebylo tedy náhodné, že své první povídky a jiné literární příspěvky otiskoval v časopisu Skaut-Junák. Jaroslav Foglar se stal vedoucím chlapeckého oddílu Dvojka, z něhož vznikl později legendární oddíl Hoši od Bobří řeky, který mi-mochodem existuje i v současné době. Je příznačné, že v roce 1937 se Jaroslav Foglar osobně sešel s Ernestem Thompsonem Setonem, který tehdy uskutečnil v Československu sérii svých zajímavých přednášek. Na toto setkání vzpomíná Jaroslav Foglar, Jestřáb, jak mu říkají chlapci z jeho oddílu, dodnes.

Co se týče Tábora smůly, jednotlivé příběhy, které později vyšly souhrnně pod zmíněným názvem, zveřejňoval autor nejprve v časopisu Slovíčko; bylo to koncem dvacátých a v první polovině třicátých let. Kniha se dočkala dvou vydání, naposledy v roce 1940. Svěho času, v roce 1968, otiskoval tyto skautské taškařice časopis ABC.

V době, kdy už Jaroslav Foglar patřil mezi naše nejpopulárnější a nejuznávanější dětské spisovatele, došlo k násilnému rozpuštění skautské organizace Junák. Stalo se tak na příkaz nacistických okupantů v roce 1940. Po skončení druhé světové války byl sice Junák obnoven, ale pracoval pouze do roku 1950, kdy byla jeho činnost na příkaz vyšších orgánů opět ukončena -prý proto, že toto hnutí „je odnoží anglického a amerického imperialismu“.

Potřetí se Junák probudil k životu koncem šedesátých let. V té době došlo k reedici velké části Foglarova díla. Ovšem s nástupem takzvané normalizace bylo skautské hnutí opět potlačeno, včetně knih Jaroslava Foglara.

V roce 1989 k nám Junák přišel, obrazně řečeno, už počtvrté. Věřme, že už konečně natrvalo. Znovu začaly vycházet i knihy Jaroslava Foglara.

Tábor smůly má ve Foglarově díle poněkud zvláštní postavení. Jestliže byla zmínka o reedici díla vzpomínaného autora v šedesátých letech, dvě knihy tenkrát nestačily vy-jít, a sice Historie Svorné sedmy a Tábor smůly. Znamená to tedy, že uvedený druhý ti-tul se nyní dostal k široké veřejnosti po velmi dlouhé době. Přesto se ale domnívám, že tato kniha neztratila nic ze svého půvabu. Má co říci rovněž dnešku, snad mi dáte za-pravdu. Od začátku do konce prostupuje knihou humor a pozorný čtenář tu najde i řadu „cenných“ rad - ať už se týkají stavby táborových kamen, vydávání táborového časopisu a podobné.

I v tomhle tkví kouzlo této knihy, třebaže od jejího napsání uplynulo už více než půl století...

Stanislav Motl